

marksist teori 64

ISSN: 2757-8151

Mart-Nisan 2025 ❖ 50 TL

‘Barış Ve Demokratik Toplum
Çağrısı’ Ve İstikrarsız Ara
Dönemde Politik Duruş

İmralı Çağrısı Ve Kürt Ulusal
Sorununa Emekçi Çözüm

İbrahim Çiçek

Saray İktidarının Suriye
Stratejisi

İnan Özgür

Rojava Kadın Devrimi, Kazanım
Ve Riskler

Yeliz İsyen

‘Yeni Suriye’nin Öncüsü
HTŞ-Golani

Deniz Boran

Adalet ve Özgürlük
Ayaklanması

İslam Okumaları-2:
‘Evinde Yiyecek
Ekmeği Yokken Kılıcına
Davranmayanın
İmanından Şüphe
Ederim’

Efe Dağlı

Dosya: Devlet-İmralı Uzlaşma Arayışı

Marksist Teori

64

Mart-Nisan

2025

Daima Marksist Teori - Yaygın Süreli Yayın

Varyos Gazete Dergi adına Yazı İşleri Müdürü: Tülin Gür

Yönetim Yeri: Aksaray Mah. Müezzın Sok. İlhan Apt. No: 12/1 D:7 Fatih/İSTANBUL

Tel: (0212) 529 15 94 **Faks:** (0212) 529 06 75

Web Sitesi: www.marksistteori5.org

Baskı: Ceylan Matbaacılık Tel: (0212) 613 10 79

Abonelik: Yıllık 250 TL (Hapishaneler için yıllık abone ücreti: 100 TL)

Posta Çeki Hesap No: Varyos Gazete Dergi 17629956

Türkiye İş Bankası IBAN: TR 83 0006 0011 1220 4668 71

İçindekiler

7 | Adalet ve Özgürlük
Ayaklanması

19 | ‘Barış Ve Demokratik Toplum Çağrısı’ Ve İstikrarsız
Ara Dönemde Politik Duruş

35 | İmralı Çağrısı Ve Kürt Ulusal Sorununa Emekçi Çözüm
İbrahim Çiçek

45 | Saray İktidarının Suriye Stratejisi
İnan Özgür

57 | Rojava Kadın Devrimi, Kazanım Ve Riskler
Yeliz İsyen

71 | ‘Yeni Suriye’nin Öncüsü HTŞ-Golani
Deniz Boran

83 | İslam Okumaları-2: ‘Evinde Yiyecek Ekmeği Yokken
Kılıcına Davranmayanın İmanından Şüphe Ederim’
Efe Dağlı

Adalet ve Özgürlük Ayaklanması

Üniversiteli gençlik hareketinin defaatle çağrı yaptığı, CHP yönetimininse tüketim boykotuyla ikame ettiği genel grev doğrultusunda gerçek bir mesafe almak birleşik bir politik merkezle mümkündür. Genel boykotun üniversitelerde sürdürülmesine ve liselere yayılmasına öncülük etme, kepenk ve kontak kapatma eylemlerini gündemleştirme, işçileri ve kamu emekçilerini greve yöneltme, kitlelerin anayolları kesmesinin hazırlığını yapma görevleri, hasılı ezilenlerin birleşik direnişini örgütleme sorumluluğu birleşik politik merkezin omuzlarında olacaktır.

Faşist şeffik rejimine tepkinin, emekçilerin ve ezilenlerin adalete ve özgürlüğe susamışlığının eseri olan Mart ayaklanmasının başlangıcının üzerinden bir aya yakın zaman geçti.

Milyonların başta İstanbul Saraçhane olmak üzere her akşam kent meydanlarına akın etmesine, polis barikatlarını yıkan üniversiteli gençliğin genel boykota girişmesine, kitlel gösterilerin emekçi mahallelerine taşmasına, hareketin polis saldırganlığına ve tutuklama terörüne boyun eğmemesine, Erdoğan diktatörlüğünden kurtulma arzusunun olağanüstü genişliğinin önseçim sandıklarında İmamoğlu'na atılan 15 milyon oyda dışa vurmasına, "Kurtuluş yok tek başına, ya hep beraber ya hiç birimiz" şiarının dalga dalga yayılmasına sah-

ne olan ayaklanmanın toplumsal ve siyasal dinamikleri halen yerli yerinde.

Faşist şeffik rejiminin, 19 Mart öncesinde Gezi-Haziran ayaklanmasıyla ilişkilendirdiği birçok insanı gözaltına alıp hapse tıkmayı, demokrat gazetecilere ve antifaşist aydınlara saldırması, muhalif baro ve meslek odalarını hedefe oturtması, Gezi hareketi karşıtı faşist yalan ve demagoji çarkının dönüşünü hızlandırması nasıl Mart isyanının patlak verişini önleyemediyse, 19 Mart sonrasında belirli kentlerde eylem yasakları ilan etmesi, eylemcileri topluca tutuklamaya yönelmesi, basına sansürü ve sosyal medyaya erişim engelini sıkılaştırması, faşist yalan ve demagoji bombardımanını yoğunlaştırması da Mart isyanını bastırmaya yetmedi.

Ayaklanmanın sönüp gitmesini sağlamak amacıyla uzatılan bayram tatilinin ardından emekçi ve ezilen milyonların bağrındaki mücadele ateşinin halen canlı olduğunu, halk gösterilerinin ve üniversite boykotlarının devam ettiğini, ayaklanmacı ruh halinin sürdüğünü görmek için öyle çok beklemek gerekmedi.

Mart ayaklanması hiç kuşkusuz 12 yıl önceki Haziran ayaklanmasından ilham alıyor. Bu ilhamı eylem şiarlarında ve görsellerinde açıkça yansıtıyor da. Ayaklanma faşist şef Erdoğan'a yeni bir "Gezi kabusu" yaşıyor. Bununla beraber, Mart ayaklanması tabii ki Haziran ayaklanmasından farklı koşullarda ve farklı biçimlerde gerçekleşen bir "olay".

Adalet ve Özgürlük İçin Ayağa Kalkan Milyonlar

"Olay"ın yüzeydeki nedeni Ekrem İmamoğlu'nun diplomasının iptal edilmesi ve akabinde ekibiyle beraber gözaltına alınması oldu. Bu aslında bardağı taşıran son damlaydı. Emekçilerin ve ezilenlerin faşist şeflik rejiminin keyflik ve küstahlığına, adaletsizlik, zalimlik ve zorbalığına karşı

birikmiş muazzam tepkisi ve öfkesi 19 Mart günü patladı.

Faşist şef Erdoğan'ın İmamoğlu'na dönük pervasız saldırısı, milyonlarca emekçi ve ezilen için, söz, basın, toplantı, örgütlenme ve gösteri haklarının açıkça gasp edilmesine, genel ve yerel seçimlerde iktidara karşı kullanılan oyların zindan ve kayyum yoluyla hiçleştirilmesine, sosyal medya paylaşımlarının dahi tutuklamayla yanıtlanmasına artık tahammülün kalmadığı nokta, faşist devlet terörünün korkutucu ve yıldırıcı ağını yırtmaya götüren tetikleyiciydi.

İşçi sınıfını ve tüm emekçileri birkaç yıldır kısılcasına almış olan yoksullaşma krizi, güçlü bir toplumsal-siyasal dip akıntısı olarak, halk ayaklanmasının çok önemli bir etkeni. Zira işçi ücretlerinin ve sosyal haklarının gittikçe budandığı, emeklilerin aylık sınırının altındaki maaşlara mahkum edildiği, dizginlenemeyen enflasyonun emekçilerin gelirlerini günden güne kemirdiği, hayat pahalılığının yoksulları korkunç bir çaresizliğe ittiği koşullarda onurlu ve insanca bir yaşam özlemiyle dolu on milyonların karşısında olanca saldırganlığıyla

faşist şefflik rejimi duruyor. Bununla birlikte Mart ayaklanması, yoksullaşmaya itiraz eden bir hareket olarak değil, adalet ve özgürlük isteğinin damgasını vurduğu bir hareket olarak başlayıp gelişti. Ekonomik muhtevallı bir mücadele hattında değil, doğrudan politik karakterli bir mücadele hattında çığ gibi büyüdü.

Faşist yasaların ve yasakların kuşatmasında gelecek ümitleri gün geçtikçe karartılan öğrenciler, ataerkil tahakkümün en zorba biçimlerinin cendresindeki kadınlar, inanç özgürlükleri zincire vurulmuş Aleviler, toplumsal ve siyasal hayatın dinselleştirilmesiyle soluksuz bırakılan laikler, saray medyasının ve adliyesinin hedef tahatasındaki demokrat aydınlar, sanatçılar ve gazeteciler, demokratik hak ve özgürlüklerden yoksunluğun acısını çeken emekçiler, adalet istek ve beklentilerinin her gün canına okunduğu ezilenler, 19 Mart'ı, Erdoğan'ın başkanlığını sürdürmek amacıyla rakibini yok etmek için yaptığı nihai hamle olarak gördüler, bu gayrimeşru hamleyi durdurma, adalet ve özgürlük düşmanı saray iktidarından kurtulma duygu ve düşüncesiyle harekete geçtiler.

Buzkıran Üniversiteli Gençlik

"Mart olayı"nın ileri itici kuvveti yükseköğrenim gençliği oldu. Üniversiteli gençliğin 19 Mart'ta Beyazıt'ta polis barikatlarını yıkması ve on binler halinde Saraçhane'ye yürümesi, Ankara, İzmir ve başka bir dizi kentte de hızla kampüslerden meydanlara inmesi İstanbul merkezli kitlesel demokratik bir halk protestosunun Türkiye çapında bir halk ayaklanmasına sıçramasının katalizörüydü.

Ne CHP yönetiminin elinde ne de İmamoğlu'nun gözaltına alınmasını takiben Saraçhane'de toplananların

zihninde bir hareket planı vardı. Polis saldırısını püskürterek meydana gelen büyük öğrenci kitlesi, önce meydana bekleyenlere, sonra da milyonlarca ezilene ayağa kalkma ve direniş geçme cüret ve kararlılığını aşıladı. Toplumsal-siyasal psikolojinin değişmesi, korku çitlerinin her yerde kırılıp geçilmesi, devasa halk kitlelerinin sokağa dökülmesi için buzkıran olma rolü böylece üniversiteli gençliğin hanesine yazıldı.

En büyük üç kentteki üniversiteler, özellikle İstanbul Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, İTÜ, YTÜ, ODTÜ,

Mart ayaklanması, yoksullaşmaya itiraz eden bir hareket olarak değil, adalet ve özgürlük isteğinin damgasını vurduğu bir hareket olarak başlayıp gelişti.

Ankara Üniversitesi, Ege Üniversitesi, 9 Eylül Üniversitesi gibi ciddi devrimci-demokratik gençlik mücadelesi deneyimlerine sahip alanlar yürüyüş, boykot ve gösterilerde başı çekti. Fakat öğrenci gençlik eylemleri bir yandan Bilkent, Koç ve Sabancı gibi özel üniversitelere, öte yandan küçük kentlerdeki kampüslere dek yayılıp genelleşti.

Adalet ve özgürlük ayaklanması günleri, işçi sınıfı ve ezilenlerin sorunlarına ve taleplerine sahip çıkma ataklığının, özgürlük bayrağını en önde taşıma ruh halinin, on yılı bulan faşist abluka ve arındırma politikasına rağmen üniversitelerden sökülüp atılamadığını ispatladı. Üniversite-

li gençlerin süregelen polis terörüne maruz kalması ve art arda tutuklanması da YÖK'ün eylemci öğrenciler hakkında üniversite yönetimlerine "derhal adli ve idari işlem başlatın" talimatı göndermesi de neredeyse her kampüsün bir hapisaneye dönüştürülmesi de iyice fütursuzlaşan faşist psikolojik savaş da yükseköğrenim gençliğinin bu kitlesel ve militan hareketini durduramadı.

12 Eylül '80 darbesinden sonraki en büyük öğrenci hareketi, üstelik dos-doğru politik rejimin biçimini konu edinerek, halk ayaklanmasının öncü ve özgün bir toplumsal-siyasal vektörü olarak bugün mücadele sahnesine çıkmış durumda.

Yükseköğrenim trampeleniyle sınıf atlama imkanlarından çoktan mahrum kalan, ebeveynlerinden daha iyi yaşama beklentisi yitip giden, büyük çoğunluğu eğitim sonrası ucuz işgücü sömürüsü ya da diplomalı işsizlik ikilemiyle yüz yüze olan, dindar ve itaatkar nesiller yetiştirme projesiyle, politik islamcı zorbalık ve faşist yasakçılıkla günden güne boğazı daha fazla sıkılan, özgürlük yoksunluğunun acısını derinden yaşayan üniversiteli gençlik bu geleceksizleştirilme

ve nesneleştirilme döngüsüne baş kaldırıyor. Yapısal olarak yarı-aydın özelliğiyle ve kategorik olarak aydınlar tabakasının politik duyarlılığı en yüksek bölüğünü oluşturmasıyla öğrenci gençlik şimdi sıçramalı bir politik özneleşme süreci yaşıyor. "Mart olayı" burjuva düzen partisi CHP'nin kontrolünün çok ötesine geçtiyse, hatta halkın coşkun seli CHP'yi de önüne katıp bir yere kadar sürüklediyse, bunda öğrenci gençliğin kendi özgünlüğünde yaşadığı politik özneleşme atılımının tayin edici bir rolü var.

Bu atılımın içinde yeni arayışların ve tartışmaların gelişmesi, siyaseten daha ileriye gitme eğilimlerinin güçlenmesi çok muhtemel. Dolayısıyla, devrimci hareketin öğrenci gençlikteki politik özneleşme atılımıyla buluşmayı sorunlaştırması, hem ideolojik ve teorik üretimiyle hem politik mücadele tarzıyla hem de ilişkilene ve örgütlenme biçimiyle bunu yanıtlayıp kucaklaması son derece elzem.

Kitle Bilincinin Dönüşümü

"Olay"ın kapsamının genişliği ayaklanmaya girişen halk kitlelerinin bilinç biçimlerindeki dönüşümde de kendini gösteriyor.

Kendiliğinden kitle bilincindeki dönüşümün ilk dışavurumu, korkunun düşünceyi gemleyici etkisinin kırılması oldu. 2015 faşist saray darbesinden itibaren tırmanarak süregelen faşist devlet terörünün, işten ve okuldan atma, gözaltı ve hapishane sopasının emekçilerin ve ezilenlerin geniş kesimlerini harekete geçmekten, sokak eylemine katılmaktan alıkoyan korkutucu ve sindirici etkisi birdenbire kırılıverdi. Faşist şeflik rejiminden kurtulma isteği ve bilinci korku kaynaklı çaresizlik zincirinden toplum çapında özgürleşti. Son yıllarda mesela Boğaziçi direnişi sırasında “cesaretin bulaşıcılığı”ndan bahsedilmesiyle dikkat çekilen fakat o günlerde kısmi düzeyde karşılık bulan, şimdiyse “korku duvarının aşılması” olarak tarif edilen ve toplumsal düzeyde gerçekleşen bu durum, kendiliğinden kitle bilincindeki bütün gelişim boyutlarının da temelini meydana getiriyor. “Korkma!” seslenişinden türeyen bunca söylem çeşitliliği, “Susmuyoruz, korkmuyoruz, itaat etmiyoruz” sloganının bunca yayılması boşuna değil.

Ayaklanmanın kitle bilincindeki değişimi ve gelişimi ifade eden “kurtuluş yok tek başına ya hep beraber ya hiçbirimiz” sloganı, büyük bir demokratik eylem potasının duyguları ve düşünceleri nasıl hızla kolektive ettiğine yalın bir örnek teşkil ediyor. Erdoğan’ın saray diktatörlüğünden kurtulmak için emekçiler ve ezilenler açısından tek hakiki seçeneğin birlikte mücadele etmek olduğunun yaygın bir kavranışı bu. Yakın geçmişteki köklerinin Gezi-Haziran ayaklanmasının kitlesel kolektif eylem gücüne uzandığına da şüphe yok.

Mart ayaklanması, çıplak gerçekliğe gözlerini kapamayana, faşist devlet terörünün tırmanış yılları boyunca

hem devrimci hem de reformcu parti ve örgütlerin saflarında kendini gösteren, “bu halktan bir şey çıkmaz”, “gençlik apolitik, toplumsal sorunlara ilgisiz”, “işçilerin ve ezilenlerin mücadele potansiyeline dair iyimser değerlendirmeler temelsiz” gibi sözlerle dile gelen yaklaşımların aslında devrim inanç yitiminden, halka güvendenki aşınmadan, siyasi karamsarlaşma, umutsuzlaşma ve kararsızlaşmadan kaynaklandığını, faşist devlet sopasıyla yaratılan ideolojik-siyasi tasfiyecilik ortamına has bir terbiye edilme

Ayaklanmanın kitle bilincindeki değişimi ve gelişimi ifade eden “kurtuluş yok tek başına ya hep beraber ya hiçbirimiz” sloganı, büyük bir demokratik eylem potasının duyguları ve düşünceleri nasıl hızla kolektive ettiğine yalın bir örnek teşkil ediyor.

biçimi olduğunu tüm berraklığıyla ortaya koyuyor.

Faşist şeflik rejiminden kurtulma isteğinin kendiliğinden kitle bilincinde büründüğü biçim “Hükümet istifa”, daha iyisi ise “Tayyip istifa” sloganlarında ifadesini buluyor. Burada, bilincin iki ayrı kategorik düzeyi arasında, kitlenin kendiliğinden bilinci ile öncünün devrimci bilinci arasındaki farklılık çarpıcı tarzda ortaya çıkıyor. Halk kitleleri bugünkü rejimin biçimine itirazlarını ayaklanma raddesinde dile getiriyorlar, adalet ve

özgürlük istiyorlar, ama Türk burjuva devletinden henüz ideolojik-politik bir kopuşa da varamıyorlar. Devrimci öncülük misyonunun düğüm noktası böyle bir ideolojik-politik kopuşu bilinçte ve eylemde baskın hale getirmekte, yani kendiliğinden kitle bilincini öncünün devrimci bilinci seviyesine yükseltmenin yol ve yöntemlerini bulup uygulamakta.

Erdoğan'a istifa etmeyi dayatmaktan daha etkili ve daha kararlı bir duyguya, düşünceye ve davranışa tekabül eden "Faşist şef defol", "Diktatör de-

Ayaklanmanın kitle skalası, en sağ uçta Zafer Partisi faşistlerinden en sol uçta devrimcilere ve komünistlere uzanan, çoğunluğu hayatında ilk defa sokak eylemine katılmış gençlerden oluşan hayli geniş bir yelpazeyi içeriyor.

fol" gibi sloganları haykırmak bilincin söz konusu ettiğimiz iki farklı düzeyi arasında devrimci etkileşim, birinden diğerine doğru devrimci gelişim sağlamakta işlevsel olabilir. Böyle bir etkileşimin ve gelişimin pekala gerçekleşebilir olduğunun işaretleri, Mart ayaklanmasının daha ilk gününde ODTÜ eyleminde göze çarpan "Sarayı boşalt, geliyoruz" sloganında ya da bilhassa üniversiteli gençlikten yükselen "Çözüm sokakta, sandıkta değil" sloganında mevcut.

Ayaklanmaya katılan kitleler arasında devrimcilere ve komünistle-

re mesafeli duruşların olduğu, Türk bayrağı ve kemalist söylem enflasyonu yaşandığı, Kürtlere yer yer hakaret edildiği, kadınları ve özellikle LGBTİ+'ları aşağılayan cinsiyetçi tezahüratların sıklıkla yükseldiği elbette doğru. Ayaklanmanın kitle skalası, en sağ uçta Zafer Partisi faşistlerinden en sol uçta devrimcilere ve komünistlere uzanan, çoğunluğu hayatında ilk defa sokak eylemine katılmış gençlerden oluşan hayli geniş bir yelpazeyi içeriyor. 2015 faşist saray darbesini takiben devrimci ve ilerici güçlerin, demokratik kitle eylemselliğinin faşist devlet terörü yoluyla geriye sürüldüğü yıllarda, bir yandan da göçmen karşıtlığını, ataerkil tahakkümü, LGBTİ+ düşmanlığını, Türk ırkçılığını ve şovenizmi körükleyen faşist ideolojik manipülasyonun toplumu nasıl kuşattığı da biliniyor. Gezi-Haziran ayaklanması döneminden farklı olan bu koşullarda, yürüyüşlerde ve meydanlarda cinsiyetçi küfürlerin daha sık duyulmasında, hatta faşistlerin Kürtlerden nefret mizansenleri sergilemesinde şaşılacak bir taraf yok.

Milyonların katıldığı, hele de içinde faşistlerin de boy gösterdiği bir halk ayaklanması, bu çapta bir toplumsal-siyasal "olay" toplumdaki çeşitli çürüme görüngülerini kaçınılmaz olarak bağrında taşıyor. Mesele, öncünün devrimci bilinci düzeyinden bütün bu geriliklere müdahale etmekte, hareket içindeki gerici öğeleri yalıtıp etkisizleştirmekte. Ayaklanmanın yarattığı nesnel demokratik atmosfer ve kolektif mücadele ortamı, örneğin ataerkil küfürler karşısında erkeklikle toplumsal yüzleşmeyi örgütleme, örneğin ırkçı ve şoven zehirlenmeye karşı halkların kardeşliği ve eşitliği görünüşünü yayma pratiklerini çoğaltmaya yeni ve etkili imkanlar sunuyor. Zira

ayaklanmaya katılan kitlelerin en büyük bölümünü Türk halkının devrimci-demokratik dönüşüme en açık olan ve zaten bu dönüşüm yoluna girmiş bulunan kesimleri meydana getiriyor.

CHP'nin Burjuva İktidar Mücadelesi

“Mart olayı”nın çift yanlı siyasi niteliği göz ardı edilemez. Birincisi, emekçilerin ve ezilenlerin adalet ve özgürlük mücadelesi; ikincisi ise CHP'nin AKP'ye karşı burjuva iktidar mücadelesi. Bu iki siyasi nitelik iç içe geçti.

Faşist şef Erdoğan 19 Mart'ta burjuva muhalefetin lokomotifi CHP'ye ölümcül bir vuruş yapmak istedi. Buna göre, CHP'nin müstakbel cumhurbaşkanı adayı diskalifiye edilecek, İstanbul belediyesine ve CHP yönetimine kayyum atanacaktı. Bu plan faşist şeflik rejiminin politik iktidarda seçim yoluyla gerçekleştirilecek herhangi bir değişikliğe kapalı bir yönetim biçimi olarak yapılandırıldığının yeni bir kanıtıydı.

Böylece burjuva iktidar ile burjuva muhalefet arasındaki çelişkinin olağanüstü keskinleştiği, CHP için yangın alarmının çaldığı bir momeute gelin-

di. İstanbul'da Beşiktaş'tan başlayarak ilçe belediyeleri saldırıya uğradığında, özellikle Esenyurt belediyesi kayyumla gasp edildiğinde süregelen bir kitle hareketi geliştirerek buna sokakta karşı koymaya yönelmeyen CHP, bu kez siyasi ve fiziki varoluş tehdidiyle yüz yüze kalınca kendisini savunmak için mecburen sokağa ve halka yöneldi. Burjuva solu CHP'nin Anayasa Mahkemesi kapısını aşındırma ve “sorunları meclis çatısı altında çözelim” lafıyla oyalanma hattından çark edışı bir olgudur.

Ama daha önemlisi, CHP'nin ideolojik-politik etkisi altındaki emekçilerin ve ezilenlerin bir sel gibi Saraçhane'ye akmasıyla, yıllardır CHP'nin seçim galibiyetinden öte bir siyasi ufka bakmamış olan milyonların silkinmesiyle ansızın esmeye başlayan halk rüzgarının CHP'yi aşip geçmesidir. Emekçilerin ve ezilenlerin siyasi tepkisinin böyle bir ayaklanma düzeyinde açığa çıkması CHP yönetimini bu halk rüzgarının gerisinde kalmamaya, gitgide daha kararlı davranmaya zorladı. Mart ayaklanması, bir hafta boyunca Saraçhane'de kamp kuran CHP genel başkanı Özgür Özel'e, burjuva muhalefet çizgisini

artık meydanlarda muhalefet şeklinde yenilediğini ilan ettirdi.

Sarāhane meydanı, hem ayaklanma depreminin patlak vermesinin ve yayılıp genelleşmesinin merkez üssü olarak, ama hem de CHP'nin ayaklanma üzerinde burjuva siyasi hegemonyasını kurup üretmesinin temel dayanak noktası olarak, iki yanlı siyasi rol oynadı. Tıpkı "olay"ın çift yanlı siyasi niteliği gibi. CHP yönetimi, Bozdoğan çatışmalarına en baştan mesafeli durarak, İmamoğlu'nun ağzından Türk bayrakları taşıma çağrısı yaparak, genel grev beklentilerini tüketim boykotuna tahvil ederek, nihayet sokaktaki isyan "kaos"unu Maltepe mitingiyle düzenli bir hareket formuna sokma hamlesi yaparak, kendisini aşan adalet ve özgürlük ayaklanmasında kontrolü tekrar ele almaya çalıştı.

Burjuva iktidar mücadelesinde kuvvet dengesi değişim geçiriyor, faşist saray iktidarı siyasi inisiyatif kaybı yaşıyor. Burjuva iktidar ile burjuva muhalefet arasındaki çelişkinin olağanüstü keskinliği de sürüyor.

Faşist şef Erdoğan'ın 19 Mart hamlesi siyaseten başarı kazanmış değil. KONDA'nın anketine göre sokak eylemlerinin yüzde 73 oranında meşru bulunuyor olması, faşist AKP-MHP blokunun kendi yığın tabanını dahi geniş ölçüde ikna edemediğinin göstergesi. Faşist şefin elinde devlet terörünü daha da tırmandırmaktan, Akın Gürlek aparatını tekrar tekrar kullanmaktan başka bir dolaysız imkan kalmamış durumda. Demokratik halk hareketine karşı "dış mihrak" şoven demagojisinden medet uman saray iktidarı, aslında, Trump yönetimindeki ABD emperyalizminin bölge politikaları dahilinde ve özellikle İran karşısında Erdoğan'la yürüme-yi tercih edeceğine güveniyor, keza

Rusya-Ukrayna savaşında sona yaklaşırken AB emperyalizmi nezdinde Erdoğan'ın önemini arttırdığına inanıyor. Fakat Batılı emperyalist cenahla ilişkiler, faşist şeflik rejimi için, hele de TUSİAD yönetimine polis ve yargı sopasını salladığı yerde sermaye oligarşisinin büyük bölümünün siyasi desteğini arkalama fırsatından yoksun kalmışken, kararlı ve istikrarlı bir "dış destek" güvencesi sağlamıyor.

Maltepe mitinginde İmamoğlu için 27 milyon imza toplama hedefini açıklayan, haftalık il ve ilçe mitingleri programı çıkaran, tüketim boykotunda ısrar eden CHP yönetimiye, salt seçim sandığının burjuva iktidar mücadelesinde gerçek bir başarıya yetmediğini anlamış durumda. Şimdi Özel liderliğindeki CHP, halk ayaklanmasının toplumsal dinamiklerini hem siyaseten arkalayarak ama hem de polisle çatışmaktan alıkoyarak, aynı zamanda Kürt ulusal demokratik hareketine göz kırparak, erken seçim çağrısını kitlesel sokak hareketinin gücüyle bütünleştirdiği bir politik çizgide yürüyor.

Bu gerçek, devrimci politika açısından, adalet ve özgürlük ayaklanmasının toplumsal dinamiklerini CHP'nin ideolojik-politik hegemonya sahasından gitgide koparmak ve devrimci temelde mevzilendirmenin yolunu açmak üzere, alternatif bir devrimci-demokratik hegemonya sahası inşa etmenin zaruretine işaret ediyor.

Birleşik Devrimin İki Yakası

Türkiye'de yeni bir halk ayaklanmasının patlak vermesi Türkiye-Kürdistan birleşik devriminin gelişimi için taptaze devrimci imkanlar doğurdu. 2015 faşist saray darbesinden bugüne uzanan on yılda faşist Erdoğan iktidarına karşı direnişin en

büyük ve en örgütlü gücü olan Kürt ulusal demokratik hareketinin hemen yan kulvarında, nesnel olarak, bugün Türkiye’de büyük bir demokratik halk hareketinin varlığı belirdi.

Fakat birleşik devrimimizin eşitsiz gelişim özelliği, bu kez de nesnel imkanlar ile öznel konumlar arasındaki çelişkide kendini gösterdi.

CHP’nin Bakur özyönetim direnişleri kentlerde taş taş üstünde bırakmamacasına bastırılırken sessizliğe gömülmek, vekil dokunulmazlıklarının kaldırılmasında AKP’yle suç ortaklığı yapmak, Kürdistan belediyelerine yönelik kayyum saldırılarına karşı direnişe ortak olmaktan kaçınmak, hatta cumhurbaşkanlığı ve belediye başkanlığı seçimlerinde desteğini arkalama hesabındayken dahi DEM Parti’yle ilişkisini olabildiğince görünmez kılmak gibi maddeleri içeren yakın geçmişteki olumsuz sicilinin yanına Mansur Yavaş faşistinin Saraçhane meydanındaki kürsüden kustuğu ırkçı nefret, Zafer Partisi faşistlerinin gösterilerde yükselttikleri ırkçı tezahürat, ayaklanma katılan kitlelerin bir bölümünün Türk burjuva devleti ile Kürt ulusal hareketi arasındaki savaşta İmralı çağrısıyla beliren uzlaşma ihtimaline gösterdiği ırkçı reaksiyon gibi olgular eklendi. Sosyal şoven reformist sol ise bunlara seyirci kalmakta beis görmedi.

Bütün bunların Kürt ulusal demokratik hareketi ve DEM Parti yönetim kademeleri için Türkiye’deki halk ayaklanmasına yaklaşımda bir siyasi temkinliliğe zemin oluşturmasında, dahası Kürtlerin haklı tepkilerine neden olmasında, örneğin Saraçhane meydanında canhıraş alkışlanan Özgür Özel’in aynı gün Yenikapı Newroz meydanında yuhalanmasını getirmesinde anlaşılabilir bir yan yok.

Buna rağmen, Erdoğan liderliğindeki faşist sömürgecilığe karşı özgürlük mücadelesi veren, üstelik Abdullah Öcalan’ın “Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı” ile programını ve stratejisini Türkiye’nin demokratikleştirilmesi hedefine odakladığını ilan eden bir büyük siyasi öznenin “Mart olayı”nda CHP’nin burjuva iktidar çatışmasını görmesi ama Türk halkının adalet ve özgürlük ayaklanmasını görmemesi kabul edilemez bir dar görüşlülük olur. Hem de, “Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı”nın kapı açacağı umulan yeni dönemde, Kürt ulusal demokratik taleplerinin faşist sömürgecilığe dayatılmasının fiili meşru mücadele alanında dışı dış bir kavgayı şart koştuğu, sömürgeci faşist şefflik rejiminin gerek Bakur’da gerekse Rojava’da en az tavizi verme ve vereceği tavizleri de kolayca geri alabileceği şartları kabul ettirme çizgisinde durduğu apaçıkken, Türkiye’deki halk ayaklanmasının dışında ve iyimser bir diplomatik bekleme konumunda kalmayı tercih etmek yalnızca kaybettirir. 12 yıl önce Kürt ulusal demokratik hareketinin Türkiye’de ayaklanma alanlarına adım atmakta geciktiği Gezi-Haziran günlerinin bunu doğrulamış deneyimi halen hafızalarda.

Kürt ulusal demokratik hareketinin Türkiye ve Bakur’daki örgütlü ve mücadeleci varlığı, keza DEM Parti’nin yaygın fiziki örgütlülüğü ve siyasi etkinliği halk ayaklanmasını CHP’nin siyasi insafına bırakmamak ve hem nitelik hem de nicelik boyutlarıyla ileriye gitmesini sağlamak, bunun için gereken alternatif ideolojik-politik hegemonya alanını oluşturup geliştirmek için kritik bir potansiyel dayanak. Açık ki, ayaklanmanın adalet ve özgürlük talepleri Kürt halk kitlelerinin de özemlerine tekabül ediyor. Ve da-

hası, Kürt ulusal demokratik hareketinin Türkiye'deki halk ayaklanmasına omuz vermesi faşist sömürgeciliğin Türk işçi ve ezilenlerini şovenizm saflarında tutmasını darbeleme, Kürt ulusal demokratik talepleri konusunda esaslı bir geri adıma yanaşmayan karşıdevrim cephesinde siyasi yarıma yaratma, İmralı'da Türk burjuva devlet yetkilileriyle yapacağı görüşmelerde Öcalan'ın demokratik konumuna güç kazandırma imkanını değerlendirmek anlamına geliyor.

Faşist şef Erdoğan'ın, İstanbul belediyesine ve CHP yönetimine kayyum atama denemesi yaptığı, DEM Parti'nin "kent uzlaşısı" taktiğine karşılık veren CHP'yi "bölücü terörle iltisaklı" ilan ettiği koşullarda, Kürt ulusal demokratik varlığına öyle kolay alan açmayacağı besbelli. Kısaca, Türkiye'de faşizm-Bakur'da demokrasi denkleminin gerçekleşmesi mümkün değil.

DEM Partililerin meydanlarda adalet ve özgürlük hareketine katıldıklarında "çözüm sürecinin baltalanacağına" inanmalarını, CHP'lilerinse meydanlarda Kürt ulusal demokratik taleplerini sahiplendiklerinde "bölücü teröre ortak olunacağını" düşünmelerini istemek ve sağlamak sömürgeci faşist şefflik rejiminin güncel politikasının çok önemli bir unsuru. Zaten Türkiye'deki politik özgürlük mücadelesi ile Kürdistan'daki ulusal özgürlük mücadelesini birbirinden ayrı tutmak sömürgeci faşizmin daima stratejik bir önceliği oldu.

Bugün Türkiye-Kürdistan birleşik devriminin iki yakasının birleşmesi, yani Türkiye'de ayaklanma düzeyinde kendini ortaya koyan emekçilerin ve ezilenlerin demokratik hareketi ile Kürdistan'da faşizme karşı en çetin direnişi sergilemiş olan Kürt ulusal

demokratik hareketinin buluşması, genel olarak demokratik hak ve özgürlükler uğruna mücadele için olduğu kadar, özel olarak Kürt ulusal demokratik talepleri uğruna mücadele için de bir sıçrama tahtası kurmak demektir. Halk ayaklanmasının dışında ve diplomatik bekleyiş konumunda kalmaksa bu büyük devrimci imkanı heba etmektedir.

Devrimci-Demokratik İnisiyatif

Adalet ve özgürlük ayaklanması açığa çıkardı ki, yönetenler eskisi gibi yönetemiyorlar, yönetilenler eskisi gibi yönetilmeye itiraz ediyorlar, yapısal ve güncel boyutlarıyla derin bir siyasi kriz hüküm sürüyor. Ve ama devrimci-demokratik öncü inisiyatif "Mart olayı"nın gidişatına yön vermekten henüz uzak.

Faşist saray diktatörlüğünün on yıldır kesintisiz ve ağır saldırılarına maruz kalan, faşist devlet terörüyle örgütsel yapıları ciddi biçimde darbe lenen ve siyasal çalışma alanları hayli daraltılan, bağ kurdukları insanlar tek tek korkutulan ve yıldırılan devrimci parti ve örgütlerin halk ayaklanması içindeki ideolojik, siyasal ve örgütsel etkinlik alanlarının bunca sınırlı kalışında bir tuhafılık yok. Daha önemlisi, aynı on yıllık dönemin sonucu olan ideolojik-siyasi tasfiyecilik ortamı devrimci parti ve örgütlerin öncülük misyonunu kavrayışlarını ve politik mücadele iddialarını baskılayıp kemirmiş, saflarında "yasal devrimcilik" olgusunu yaygınlaştırmış durumda. CHP'nin ayaklanmaya katılan kitlelerin hareketi üzerindeki ideolojik-politik hegemonyasından kaynaklanan "devrimci temkinlilik" duygu ve düşüncesi de cabası. Bu yönleriyle de Mart ayaklanması Gezi-Haziran ayaklanmasından farklılık gösteriyor.

Türkiye emekçi sol hareketinin reformist kesimiyse adalet ve özgürlük ayaklanmasında burjuva solu CHP'nin yedeğinde. Bu büyük kitle hareketinin içinde yer alan reformist sol parti ve örgütlerin pratiğinde devrimci öncülük zihniyetinin, bütün mücadele biçimlerini eşzamanlı ve ahenkli kullanma anlayışının, birleşik devrimin gelişimi perspektifinin herhangi bir izi bulunmuyor. Hatta Sol Parti, EMEP, TİP ve TKP varyantlarıyla küçük burjuva reformist solun bir yarısı faşist yasakları çiğneyip geçen ve polis bariyerlerine yüklenen gençlere sağduyulu olmayı öğütlemekten, polis ile kitle arasında uzlaşma köprüsü kurma rolüne soyunmaktan geri durmuyor.

Sarayın uzattığı bayram tatili ve CHP'nin miting düzenine geçişi sonrası halk ayaklanması hız kesmiş olsa da adalet ve özgürlük isteğiyle ayaklanmaya katılan halk kitlelerinin mücadele enerjisi sönmüş değil. Bu büyük demokratik mücadele enerjisinin adalet ve özgürlük ayaklanmasında yeni ve devrimci bir çıkışa kanalizasyonu halen mümkün.

Tam burada, CHP'nin düzen içi hegemonya sahasının karşısında devrimci-demokratik bir hegemonya sahası yaratmanın tayin ediciliği meselesine geliyoruz.

Devrimcilerin en önde dövüşme cüreti, "Faşizme karşı omuz omuza" sloganının kitleselliği, genel grev genel direniş beklentisinin yaygınlığı gibi onlarca yıllık devrimci-demokratik mücadelenin güncel ürünleri alternatif hegemonya sahasının üzerine inşa edileceği hazır zemini oluşturuyor. Fakat böyle bir hegemonya sahası inşa etmek, emekçi sol hareketin bugünkü sınırlı ve parçalı tablosunda, devrimci parti ve örgütlerin, mücadeleciler ve tutarlı antifaşist ve antişovenist güçlerin birleşik bir politik merkez kurmak için ivedilikle adım atmalarını gerektiriyor. Birleşik bir politik merkezin işlevi, özünde, adalet ve özgürlük ayaklanmasında halklarımızın devrimci-demokratik iktidarı hedefini maddileştirmektir. Aynı örgütlerdeki hazır öncü güçler ancak birbirini bütünleyecek tarzda seferber olurlarsa, halklarımızın temel ve acil taleplerini

birleşik biçimde bayraklaştırılırsa, ayaklanan toplumsal dinamikler arasında devrimci-demokratik etki alanını sıçramalı olarak genişletebilirler.

Birleşik bir politik merkez CHP'nin illerde ve ilçelerde ayaklanmanın toplumsal dinamiklerini çekmek üzere gerçekleştireceği mitinglere emekçi mahallelerinden güçlü birleşik yürüyüşlerle, etkili devrimci-demokratik şiarlarla gelişleri örgütlenme avantajı yaratacaktır. Çok daha önemlisi, emekçi mahallelerinde, üniversite kampüslerinde ve liselerde, işçi havzalarında, yani devrimci-demokratik etkinliği artırmaya en elverişli mekanlarda sonuç alıcı bir yoğunlaşma imkanı sunacaktır. Öğrenci forumları, mahalle meclisleri ve işçi toplantıları düzenlemekte, emekçilerin ve ezilenlerin politik ataklığına alan açmakta böylelikle örgütlü bir girişkenlik sergilenebilecektir.

Üniversiteli gençlik hareketinin de faatle çağrı yaptığı, CHP yönetimininse tüketim boykotuyla ikame ettiği genel grev doğrultusunda gerçek bir mesafe almak birleşik bir politik merkezle mümkündür. Genel boykotun üniversitelerde sürdürülmesine ve liselere yayılmasına öncülük etme, kepenk ve kontak kapatma eylemlerini gündemleştirme, işçileri ve kamu emekçilerini greve yöneltme, kitlelerin anayolları kesmesinin hazırlığını yapma görevleri, hasılı ezilenlerin birleşik direnişini örgütlenme sorumluluğu birleşik politik merkezin omuzlarında olacaktır.

Küçük burjuva reformist solun CHP'ye bel bağlayışının önüne geçmek, bugün için, devrimci-demokratik nitelikte birleşik bir politik merkez olmaksızın imkansızdır. Böyle bir politik merkez, aynı zamanda, Türk halk kitleleri arasında Kürt ulusal demok-

ratik taleplerini sahiplenme eğilimini güçlendirmeye de hizmet edecektir.

Halklarımızın birleşik bir politik merkez tarafından bayraklaştırılacak temel ve acil talepleri söz, basın, toplantı, örgütlenme, gösteri, grev ve boykot haklarının güvenceye alınması; terörle mücadele kanununun çöpe atılması; tecrit hapishanelerinin kapatılması ve politik tutsakların serbest bırakılması; saray tetikçisi savcı ve yargıçların, halka şiddetten sorumlu polis şeflerinin görevden alınması; kayyumların geri çekilmesi, görevden alınan tüm seçilmişlerin görevlerine geri getirilmesi; kadın katillerinin, kadına yönelik şiddet faillerinin cezalandırılması ve İstanbul Sözleşmesi'ne geri dönülmesi; tüm ezilen inançlara özgürlük sağlanması; üniversitelerin özerk-demokratik yapıya kavuşturulması; savaşa, silaha, işgale değil, eğitime, sağlığa, yoksula, öğrenciye, kiracıya, emekliye bütçe ayrılması; devletin İmralı çağrısına karşılık vermesi ve derhal ateşkes ilan etmesi; Kürt halkının varlığının tanınması ve demokratik haklarının kabul edilmesi, anadilde eğitime geçilmesidir.

Adalet ve özgürlük ayaklanması Türkiye'de yeni bir toplumsal-siyasal iklime maya çaldı. Taksim meydanı hedefli 1 Mayıs muharebesi filizlenen bu yeni iklimin yeni kitle eşiği olmaya adaydır. 1 Mayıs, toplumsal dinamikleri halen dipdiri olan Mart ayaklanmasının yakın geleceği için bir barometre özelliği de taşıyacaktır.

Öyleyse birleşik bir politik merkezin Taksim hedefi etrafında emekçi ve ezilen kitlelerle fiziken iç içe bir mücadele kararlılığı örgütlemeye koyulması devrimci-demokratik inisiyatif kazanmak için şimdi kritik bir hamle olacaktır.

‘Barış Ve Demokratik Toplum Çağrısı’ Ve İstikrarsız Ara Dönemde Politik Duruş

Politik İslamcı faşist şeflik rejiminin ve inkarcı sömürgeci yapısıyla devletin iç ve bölgesel nedenlerle zor durumda olduğu; AKP devleti burjuvazisi başta olmak üzere sermaye oligarşisinin ekonomik-mali ihtiyaçlarını ve açgözlülüğünü doyurma zorluklarıyla baş etme imkanlarını genişletememe buhranı yaşadığı; işçilerin, emekçilerin, ezilenlerin sınır tanımaz hale gelen adaletsizlikler, had safhaya varan faşist, sömürgeci, erkek egemen terör ve yoksullaştırma saldırıları nedeniyle için için kaynadığı koşullarda, beklenen, arzulanan tavır PKK’nin ulusal demokratik taleplerde ısrarcı olmasıdır. Türk egemenlerinin “barış” için dört parçada “silahsızlanma”, “statüsüzlük” garantisi istemesi karşısında sergilenecek tutum sürecin hangi yönde gelişeceğini belirleyecektir.

PKK ve önderlik ettiği Kürt ulusal mücadelesi için yeni bir dönemi başlatacak ve kuşkusuz politik, ideolojik sonuçları Kürdistan ve Türkiye sınırlarının ötesine taşıyacak olan “Barış Ve Demokratik Toplum Çağrısı” açıklandı. Çağrı, değişik yönleriyle tüm dünyada çeşitli tipte görüşlere muhatap oldu. ABD’den Çin’e, Almanya’dan Rusya’ya, İngiltere’den Fransa’ya önde gelen emperyalist devletler ve emperyalist çarkın bir parçası olan Birleşmiş Milletler gibi kurumların sözcüleri silahlı mücadeleye son verilmesini çok olumlu bulduklarını, desteklediklerini, sürecin başarıyla tamamlanmasını arzu ettiklerini açıkladılar.

Kürdistan’ın değişik parçalarını zora dayalı olarak egemenlikleri altında tutmayı sürdüren bölge sömürgecileri başta olmak üzere, farklı kıtalardan pek çok devlet aynı doğrultuda açıklamalar yaparak memnuniyetini ifade etti. KDP silah bırakmaya ve barışçı siyasete tam destek verdiğini, PKK’nin bu fırsatı kaçırmaması gerektiğini duyurdu. YNK çağrıyla desteklediğini, aynı biçimde TC’den de Bakur’da Kürtlerin demokratik taleplerine olumlu yaklaşım ve Rojava’yla barış tavrı beklediğini vurguladı.

Türkiye-Kürdistan, Türkiye-Bakur, Bakur-Kürdistan ve Türkiye programlı veya böyle bir programla müca-

dele ve örgütlenme iddiasındaki devrimci, toplumsal reformcu ve ulusal reformcu parti ve örgütlerden birçoğu konuya dair düşüncelerini açıkladılar.

Devlet, devrim, ezen-ezilen ulus, inkar ve sömürgeciliğe karşı mücadele, halkların ulusal geleceklerini belirleme hakkı gibi konulardaki görüşleri tüm bu parti ve örgütlerin “Barış Ve Demokratik Toplum Çağrısı” karşı-sındaki duruşlarını belirledi.

Tek tek parti ve grupların bakış açılarındaki farklılıklar ve özgünlükler saklı kalmak kaydıyla iki kategoride genellersek, şu ana çizgiler oluştu:

Devrimci parti ve örgütler, çağrının, silahlı mücadele konusundaki tezini, düşüncesini yanlış bulduklarını, yanı sıra devletin siyasi-hukuki zemindeki geri adımlarına karşılık, ulusal demokratik haklar programında sınırlamalara gidileceği izlenimi yaratmasına eleştirel yaklaştıklarını ifade ettiler. İtiraz ve eleştirilerine karşın, ulusal demokratik hareketin Türk egemen ulus ayrıcalıklarına karşı yükselteceği ulusal demokratik talepleri destekleyeceklerini vurguladılar.

Yasal örgütlenme, yasal-barışçı mücadele ve parlamento yoluyla değişim zihniyet ve çizgisindeki Türkiye, Tür-

kiye-Bakur, Bakur-Kürdistan programlı partiler silahlı mücadeleye son verilmesi kararından çok büyük bir memnuniyet duyduklarını açıkladılar. Türkiye ve Türkiye-Bakur programlı yasal örgütlenme-barışçı mücadele partileri ve grupları, “kaderini tayin hakkı” konusunda sessiz kalırken, devletin Kürt ulusal demokratik taleplerinin şu veya bu kısmına dönük bazı reformcu adımlar atması istek ve beklentilerini ifade ettiler. Bunun tek istisnası şovenist TKP oldu.

Sayıları Sınırlanan Dünya Devrim Ocaklarının Söndürülmesi Savaşı

Dünya komünist ve devrimci hareketinin 20. yüzyılın ilk çeyreğinden sonraki en zorlu dönemi yaşıyor. 1990-91’de patlak veren uluslararası tasfiyecilik dalgasının yol açtığı yıkımın yeni devrim partilerinin kurulup savaşıma yönelmesi yoluyla aşılabilmesi; o dönem tasfiyeciliğe göğüs geren partilerin, gerilla örgütlerinin bazılarının ETA, IRA, FARC örneklerinde olduğu gibi son yirmi yıl içinde irade kırılmasına uğraması ya da devrime cüret edemeyip Nepal tipi uzlaşmaya yönelmesi veya Tamil Elaam Kurtuluş Kaplanları örneğin-

deki gibi soykırımcı katliamlarla yok edilmesi durumu daha da ağırlaştırdı.

Devrimci önderlik boşluğu, 2000'lerin başından günümüze dünyada patlak veren pek çok devrimci durumun devrime dönüştürülmesi, onlarca ayaklanmanın devrimin zaferiyle sonlandırılması imkanıyla bu tarzda, böyle bir hedefle bağlı bir ilişki kurulamamasına yol açtı. Parlamenter anlaşma ve uzlaşmalar yoluyla dönüşüm yaratmak isteyen partiler veya çeşitli biçimlerdeki

Devrimci önderlik boşluğu, 2000'lerin başından günümüze dünyada patlak veren pek çok devrimci durumun devrime dönüştürülmesi, onlarca ayaklanmanın devrimin zaferiyle sonlandırılması imkanıyla bu tarzda, böyle bir hedefle bağlı bir ilişki kurulamamasına yol açtı.

cepheler ya da "eski gerilla" kartvizitli bireyler kimi ülkelerde hükümet ya da devlet başkanlığı kurumlarında inisiyatif elde ettiler, fakat bunlar çoğunlukla kapitalist düzenin çarkları içinde kısa zamanda yozlaştılar ya da ekonomik, sosyal, siyasi beklentilere cevap olamamak nedeniyle seçmen desteklerini kaybederek etkisizleştiler.

Bu tablo, başta ABD olmak üzere emperyalist merkezleri ve emekçilerin, ezilenlerin siyasi, toplumsal ve

ulusal savaşlarıyla karşı karşıya olan devletleri sayıları sınırlanan dünyaya devrim ocaklarını söndürmek için tüm imkan, kurum ve aygıtlarını seferber etmede cesaretlendirdi. Politik ve örgütsel süreklilik için illegal örgütlenen ve politik mücadelede silahlı biçimleri de kullanan partilerin ve örgütlerin ideolojik-siyasi tasfiyeciliğe zorlanması veya önderlik kadrolarının katledilmesi ya da tutsak edilmesi, örgütsel yapıların ezilip dağıtılması için uluslararası işbirliği, istihbarat, teknoloji, deney paylaşımı ve desteği yoğunlaştırıldı. '90'larda Peru, 2000'lerde Tamil, Kolombiya, Hindistan, Filipinler, Filistin, Nepal, İspanya, İrlanda, Kürdistan, Türkiye bu açıdan değişik tipte örnekler oldular.

Faşist Şeflik Rejiminin İrade Kırma Veya "Tamil Çözümü" Savaşı

Faşist, inkarcı sömürgeci Türk burjuva devleti, '90'lı yıllar boyunca, NATO'nun, özel olarak da ABD'nin desteğiyle PKK'yi tasfiyeciliğe sürüklemek veya fiziki olarak yok etmek için tüm imkanlarını seferber etti. Faşist MGK diktatörlüğünü özel, kirli savaş yürüten bir kontrgerilla rejimi olarak yeniden örgütledi. Buna karşın yurtsever kitle hareketi ve PKK karşısında hedeflediği başarıya ulaşamadı. Tersine Kürdistan devrimi gelişti ve bir denge durumu oluştu. 1993'te Öcalan'ın Talabani aracılığıyla yürüttüğü "demokratik barış" çabaları karşılık bulmadı. Inkarcı sömürgecilik "burjuva çözüm" kapılarını sımsıkı kapadı. Bireysel kültürel haklardan ötesini "bölücülük" ilan etti. 1995 ateşkesi de durumda herhangi bir değişiklik yapmadı, tersine 1996 Mart'ından itibaren gerillanın Bakur'da ciddi kayıplar verdiği 2. faşist topyekün savaşla cevaplandı.

Şubat 1999'da Öcalan'ın uluslararası bir komployla tutsak edilip faşist sömürgeci Türk burjuva devletine teslim edilmesiyle “demokratik cumhuriyet/demokratik özerklik” hedefine gerileyen PKK bir kez daha “barış” arayışına girişti. Bu dönemde ateşkes, gerillanın Bakur'dan çekilmesi ve barış grupları tutumları bir sonuç üretmedi. PKK, 2004 Hazi-
ran'ına değin süren bu geri çekiliş dönemini hazırlık ve nitelik biriktirmek için değerlendirirken, aynı dönemde ABD eliyle örgütlenen tasfiyeci bir iç çürümeyle karşı karşıya kaldı. Hazi-
ran 2004'te ateşkese son vererek ve tasfiyecilerle kopuşarak yeni bir atılımı hazırlamaya girişti. İzleyen yıllarda yurtsever kitle gövdesini büyüttü. Askeri yeteneklerini, savaş kapasitesini geliştirdi. Dört parçanın ulusal demokratik gücü olmayı yeni bir temele kavuşturacak biçimde, Rojhilat, Başûr ve Rojava'da partileşme adımları attı. Bakur'da “demokratik özerklik” anlayışı kapsamında fiili adımlar attı. Birleşik demokratik cephe yönetimiyle Türk halkı içinde antişovenist

kitle zemininin genişlemesine katkıda bulundu. Daiş'in yenilgiye uğratılmasına ve Rojava devrimine önderlik etti. Uluslararası alanda ezilenlerin yeni kesimlerinin desteğini kazandı. İnkarcı sömürgeciliği iki kez görüşme masasına oturmamak zorunda bıraktı.

2013-2015 İmralı görüşme sürecinin yarattığı siyasi ve toplumsal ortamın faşizmin aleyhine işlemesi, 6-8 Ekim Kobanê serhildanı, fiili meşru mücadelenin yaygınlaşması, 7 Hazi-
ran seçimlerinde Erdoğan'ın başkanlık hevesine vurulan darbe, AKP'nin 2002'den sonra hükümet kuracak çoğunluğu ilk kez elde edememesi, devrimci ve antifaşist güçlerin büyümesi, HDP oylarında somutlandığı üzere şovenizmin geriletilmeye başlanması, Bakur'da özyönetim/özsavunma çalışmalarının gelişimi Erdoğan faşizmini panikletti. Erdoğan şefliğinde kurulan Saray cuntası, başta PKK olmak üzere “devletin bekasını tehdit eden” siyasi parti ve örgütlerin iradelerini kırma veya ezip dağıtma hedefiyle yürütülecek faşist, inkarcı sömürgeci katliam ve savaş kararları

aldı. Bu özel savaş dönemi 20 Temmuz 2015 Suruç/Pîrsus katliamıyla başlatıldı. 24 Temmuz'da savaş uçaklarının Medya Savunma Alanları'na dönük o güne değin görülmemiş yoğunlukta ve genişlikte bir bombardımana girişmeleriyle tüm dünyaya ilan edildi.

On yıldır süren amansız savaşta faşist inkarcı sömürgecilik kitleler üzerinde giderek şiddetlenen ve genişleyen faşist sömürgeci teröre, katliamlara, yoğun tutuklamalara, savaş teknolojisindeki kimi önemli adımlara, Efrîn işgali, Rojava-Rojhilat hattında duvarlar, keşif ve dijital gözetim araçları ve başkaca tahkim edici önlemler yoluyla geliştirdiği çok sıkı denetime dayanarak önemli bazı avantajlar elde etti. Yurtsever kitle hareketinin geri çekilmesini sağladı. Keşif araçlarına entegre hava saldırıları ve gerillaya takviye güç aktarımını önleme yoluyla Kuzey Kürdistan'da kır gerilla mücadelesine büyük darbeler vurdu. İnkarcı-sömürgeci savaş Medya Savunma Alanları'na ve Rojava'ya taşıdı. İşgallere girişti. KDP işbirlikçiliğine dayanarak çok sayıda askeri üs kurdu. Kandil'i kuşatma ve soykırımcı işgal hazırlıklarına yöneldi. Güney Kürdistan'da geniş bir MİT ağı oluşturdu. Medya Savunma Alanları'nda, Güney Kürdistan kentlerinde, Rojava'da kadrolara yönelik çok sayıda suikast örgütledi.

Tüm bunlara karşın Garê ve daha sonra da savaş tünelleri direnişinin yarattığı bozgunların, MİT şeflerinin Süleymaniye'de gerilla tarafından esir alınmasının, keşif uçaklarının düşürülmeye başlanmasının, Mersin ve Ankara feda eylemleri gibi gerilla sürprizlerinin yarattığı şok ve moral bozukluklarından; Kuzey Kürdistan dağlarında gerillanın fedai kararlılık

ve metanetinin, halkın genel ve yerel seçimlerde ulusal demokratik adayların etrafında sımsıkı birleşmesinin, kitle eğilimini, duygusunu ve taleplerini ifade eden görkemli Newrozların ve Wan serhildanı gibi patlamaların inkarcı sömürgeci umutlara, hayalle-re vurduğu darbelerden kurtulamadı.

Faşist inkarcı sömürgecilik on yılın sonunda elde ettiği değişik avantajlara karşın hedefine ulaşamadı. PKK'nin iradesini kıramadı, köleci barışı kabul ettiremedi. Savaş tünelleri direnişinin bozduğu soykırımcı "Tamil çözümü" planını KDP işbirlikçiliği zemininde başka bir hattan örgütlenme hazırlıkları ise 7 Ekim antisömürgeci Filistin saldırısı sonrası ortaya çıkan bölgesel gelişmeler tarafından durduruldu.

Aynı on yıl içinde, karşı karşıya kaldığı tüm dezavantajlara, boğucu kuşatmaya, niteliksel kadro, güç ve mevzi kayıplarına karşın, düşmana hedefine ulaşma fırsatı vermeyen PKK, faşist şeflik rejiminin saldırılarını püskürtmek ve iradesini kırmak için devasa bedeller pahasına Kürdistan'ın üç parçasında büyük bir fedakarlık gücü ve cüretle direndi, savaştı. Fakat tıpkı faşist inkarcı sömürgecilik gibi, PKK de irade kırmayı, bu temelde düşmanı, ulusal demokratik hakları kabul ettiği adil, onurlu, demokratik barışa mecbur etmeyi başaramadı.

Faşist Şeflik Rejimini İmralı'ya, Öcalan'ın Hücre Kapisına Götüren Koşullar Ve Etkenler

Filistin, Lübnan ve Suriye'ye yayılan ve genişleme eğilimi gösteren ırkçı sömürgeci savaşın ve Filistin, Lübnan direnişlerinin, Suriye'de Esad rejiminin iktidarı devrinin yarattığı yeni siyasi koşullar ve olasılıklar, faşist şeflik rejiminde cisimleşen devlet

yönetimini, “beka” program ve planını güncellemek; Kandil’e, Rojava’ya, ulusal kitle hareketine, yasal örgüt ve kurumlara, DEM Partili vekillere, belediye başkanlarına, devrimci, antifaşist yasal parti ve dkö’lere karşı girişmeyi planladığı geniş çaplı saldırıları yeniden ele almak zorunda bıraktı. Çünkü Rojava’ya işgal saldırısı planı politik ve askeri belirsizliklerle ve yeni engellerle karşı karşıya kaldı. Ahmet el Şara rejiminin zayıflığının

**Faşist, inkarcı
sömürgeci Türk
burjuva devleti,
‘90’lı yıllar boyunca,
NATO’nun, özel olarak
da ABD’nin desteğiyle
PKK’yi tasfiyeciliğe
sürüklemek veya fiziki
olarak yok etmek
için tüm imkanlarını
seferber etti. Faşist MGK
diktatörlüğünü özel,
kirli savaş yürüten bir
kontrgerilla rejimi olarak
yeniden örgütledi.**

ve İsrail’in cihatçı bir politik İslamcı rejime/devlete göre kendisi bakımından daha az tehdit oluşturacak bir seçenek olarak Kürt özerkliğini, bağımsızlığını desteklemesi başta olmak üzere kimi bölgesel etkenlerin yarattığı imkanlar Rojava’nın “demokratik özerklik” statüsünün resmileşmesini olanaklı hale getirdi. PKK ve Komala başta olmak üzere antisömürgeci, yurtsever kuvvetlerin İran’da ortaya

çıkabilecek gelişmeleri “özerk Rojhat, demokratik İran” hedefi doğrultusunda değerlendirme olasılığı öne çıktı. Güneybatı ve Doğu Kürdistan’daki muhtemel gelişmelerin gerillaya yeni imkanlar sağlaması ve Kuzey Kürdistan ulusal kitle hareketinin fitilini ateşlemesi ihtimali hesaplamalara yansdı. Bundandır ki, ırkçı, faşist, inkarcı sömürgeci Erdoğan-Bahçeli ittifakı “iç cephe” yaygarasına başladı. Faşist şeflik rejiminin burjuva muhalifleri dahil, Erdoğan’ın politikalarına değişik içeriklerde itiraz yöneltmek partileri, grupları, kurumları, kişileri “dış cephe”nin “parçası” veya “uzantısı” olarak ilana hazırlandı.

Kontrgerilla şeflerinden ırkçı faşist Devlet Bahçeli’nin Kürt halk önderi Öcalan’a, “gelsin, mecliste, DEM grubunda silahları bıraktıklarını, örgütü feshettiğini açıklasın; umut hakkından yararlansın” çağrısı, “artık yeter çok para harcadı, ekonomik, mali kaynaklar israf oldu, çok kan aktı, demokrasinin gelişimi sekteye uğradı” vb. itirafları ve “demokrasinin gelişmesi, güçlenmesi” tipinden demagojik vaatleri bu koşullarda gelişti. İmralı kapıları bu nedenle açıldı. Ve yine aynı nedenle 26 yıldır İmralı adasında özel tecrit koşulları altında tutulan Öcalan’ın hücre kapısına gidildi.

“Barış Ve Demokratik Toplum Çağrısı”

Kürt halk önderi Öcalan çağrıya siyasi-hukuki koşulların hazırlanması halinde silahsız çözüm için inisiyatif alabileceğini, bu doğrultuda pratik adımların gelişmesini sağlayabileceği cevabı verdi. 27 Şubat’ta açıklanan “Barış Ve Demokratik Toplum Çağrısı” bölgesel gelişmelerin ortaya çıkardığı fırsatın değerlendirilmesi arzusunun; fakat daha da fazla on yıllık

kesintisiz, şiddetli savaşın İmralı'ya yansıyan bilançosunun, Kandil'e "Tamil çözümü" hedefli saldırı ihtimalinin yüksekliği ve güncelliği düşüncesinin, sezgisinin yarattığı basıncın etkilerini yansıttı.

Öncelikle üç noktayı vurgulayalım:

Birincisi, çağrının, "barış ve demokratik toplum döneminin dili de gerçekliğe uygun geliştirilmek durumundadır" görüş açısı tarafından şekillendirilen ve ilk adımların atılmasına imkan yaratmak için aşırı temkinli, yer yer dolaylı olan dili ve ifade biçimleri kimi konularda bıraklığı gölgelese de, bu, özün önüne çıkarılmayacak tali bir meseledir.

İkincisi, çağrıdaki talepler, beklentiler donmuş değildir; sürecin somut, canlı gelişimi içinde ileriye veya geriye doğru yön alabilirler. Doğrultunun yönü mücadeleyle, Kürdistan, Türkiye ve bölgesel zeminli siyasi, toplumsal koşullar ve gelişmelerle sıkıca bağlı olacaktır.

Üçüncüsü, olayların gelişimi "Barış Ve Demokratik Toplum Çağrısı"nın gerek Kürt halk önderi Öcalan ve partisi, gerekse de faşist inkarcı sömürgecilik tarafından bir yana itilmesine, yola çağrı öncesi konumlardan devam edilmesine bütünüyle açıktır. Yeni dönem belirsiz, istikrarsız, ayrıca PKK ve ulusal demokratik savaşım için ciddi tehlikelerle yüklüdür.

Politik mücadeleyi devrim, sosyalizm iddiasıyla yürüten partilerin, grupların siyasi mevzilenişte bunları dikkate almaması ciddi bir hata olacaktır.

Çağrının Hedefleri, Talepleri Ve Rejimin Burjuva Değişim İmkânı

"Barış Ve Demokratik Toplum Çağrısı", Kürt-Türk ilişkilerinin günümüzde çok kırılğan bir hal aldığı-

nı vurguluyor ve bu "tarihsel ilişkiyi, kardeşlik ruhu içinde inançları da göz ardı etmeden yeniden düzenlemek esas görevdir" diyor.

Bunun gerektirdiği koşulları ise şöyle tarif ediyor:

"Demokratik toplum ihtiyacı kaçınılmazdır."

"Kimliklere saygı, kendilerini özgürce ifade edip, demokratik anlamda örgütlenmeleri, her kesimin kendilerine esas aldıkları sosyo-ekonomik ve siyasal yapılanmaları ancak demokratik toplum ve siyasal alanın mevcudiyetiyle mümkündür."

"Cumhuriyetin ikinci yüzyılı ancak demokrasiyle taçlandırıldığında kalıcı ve kardeşçe bir sürekliliğe sahip olabilecektir."

Bu vurgular çağrının taleplerini ifade ediyor. Ki bunlar ezilen ulus, ulusal topluluk, inanç ve cinslerin kendilerini özgürce ifade ettikleri, bu temelde örgütlenme özgürlüğüne ve kendilerine esas aldıkları sosyo-ekonomik ve siyasi yapılanmalar için mücadele hakkına sahip oldukları "Demokratik Cumhuriyet" talep ve koşulunu yansıtır.

Kuşku yok ki, ezilenler için talep edilen haklar, tek ulus, tek dil, tek din, tek mezhep ve erkek egemenliği yapısallığı içindeki Türk burjuva devletiyle, onun bugünkü faşist şeflik rejimiyle, inkarcı sömürgecilikle dolaysız, cepheden mücadele konularıdır. Ki bütün bunların burjuva değişim koşullarında tutarlı bir uygulaması ancak faşist şeflik rejiminin yerini burjuva demokrasisinin almasıyla, tüm anayasal-yasal düzenin, devletin silahsız ve silahlı yüksek bürokrasisine ait kurumların, temel kadro yapılanmasının bu temelde yeniden düzenlenmesiyle olanaklı hale gelebilir. Yalnızca Kürtlere, Alevilere, ulusal

topluluklara dönük güncel ve tarihsel inkarın son bulmasını değil, genel olarak işçilerin ve ezilenlerin söz, basın, toplantı, örgütlenme ve eylem özgürlüklerinin burjuva demokratik çerçeveye kavuşturulmasını gerektirir.

Ne var ki, “iç cephe” yaygarasına, beka sorununun yeni gerekleri alarına, şu ya da bu yoldan Kürdistan petrolüne ve pazarına hakimiyet iştahına, bölgesel yayılmacı hedeflerine, kapitalist tekellerin ve kendisinin

Bırakalım burjuva demokratik bir çözümü, inkarın son bulması, savaş esirlerinin serbest bırakılması, anadilde eğitim, ulusal kimlikle örgütlenme hakkının ve politik faaliyetlerin önündeki engellerin kaldırılması gibi başlıklarda faşist şeflik rejiminin ne kadar geri adım atacağı veya ne kadar esneyebileceği de meçhuldür.

geleceğini güvencelemek isteğine rağmen faşist şeflik rejiminin ulusal sorunda burjuva çözüm eğilimi taşıdığına dair tek bir emare bile yoktur. Faşist şeflik rejiminin tüm amacı dört parçada PKK’nin “silahsızlanma”sı ve “statüsüzlük”tür. Dolayısıyla, bırakalım burjuva demokratik bir çözümü, inkarın son bulması, savaş esirlerinin serbest bırakılması, anadilde eğitim, ulusal kimlikle örgütlen-

me hakkının ve politik faaliyetlerin önündeki engellerin kaldırılması gibi başlıklarda faşist şeflik rejiminin ne kadar geri adım atacağı veya ne kadar esneyebileceği de meçhuldür.

Bu açıdan “iyi niyetin”, “barış”, “kardeşlik”, “tarihsel ittifak” vb. sözlerin yapabileceği hiçbir şey yoktur. Sorunu mücadele ve yalnızca mücadele çözecektir. Ki bu mücadelenin tepeden turnağa silahlı, iç savaşa göre örgütlenmiş bir faşist kontrgerilla cumhuriyetine karşı yürütüleceği gerçeğini bir parça bile ihmal etmek ağır sonuçlara yol açacak bir vahim hata olacaktır.

**Sömürgeci Devlet-Sömürge
Ülke, Ezen Ulus-Ezilen Ulus
Mücadelesinde Çözüm Seçenekleri**

Çağrıda şöyle deniyor: “Aşırı milliyetçi savruluşunun zorunlu sonucu olan; ayrı ulus-devlet, federasyon, idari özerklik ve kültüralist çözümler, tarihsel toplum sosyolojisine cevap olamamaktadır.”

Muhakkak ki, çözümün ne olduğu konusunda çağrıdağı değinmelerden daha fazlası söylenecektir. Onun beklenmesinde bir mahzur yok. Fakat sorunun asıl yönü, inkarcı sömürgecilik koşullarında, faşist bir rejimle yönetilen devletle “demokratik çözüm” süreci başlatmaya veya “demokratik çözüm” koşulları oluşturmaya giriş olarak yapılan bir çağrıda, egemen ulus ayrıcalıklarının son bulmasından bağımsız biçimde, ulusların kendi geleceklerini belirleme biçimlerinin “aşırı milliyetçi savruluşlar” olarak tanımlanması ve genellenmesidir. Oysa, hangisinin tercih edileceğinden bağımsız olarak, “ayrı ulus-devlet” de, “federasyon” da, “idari özerklik” de ezilen, sömürgeci boyunduruk al-

tında tutulan ulusların doğal haklarıdır. Mesele ulusal eşitlik veya tam hak eşitliğidir. Burjuva çözümler temelinde gelişen “federasyon” ve “idari özerklik”lerin daima egemen ulus ayrıcalıkları lehine sonuçlandırıldığı, tam hak eşitliğini dışladığı tarihsel ve güncel bir gerçektir. Fakat yine de sömürgeciliğin boğucu koşullarının dışına çıkma, egemen ulusun politik, iktisadi, dil kapsamlı ve kültürel ayrıcalıklarını sınırlama, ulusal özgürlük yolunu daha canlı biçimde açık tutma zemini ve olanağıdır. “Kültüralist çözüm”le kastedilenin ne olduğu yeterince açık değil, fakat inkarcı sömürgecilikle ilişkisi içinde düşünülürse anadilde eğitimin devletin resmi kabullerinden biri olmasında ısrar etmeme yaklaşımı olarak değerlendirilmesi haksızlık olmayacaktır.

Silahlı savaşıma son verilmesi ve ulusal demokratik mücadeleyi yöneten partinin feshi temelinde yapılacak bir ulusal anlaşmada, idari özerkliğin ve anadilde eğitimin devletin resmi kabulleri olarak anayasal hale getirilmesinin dışarıda bırakılması ulusal reformist ve tasfiyeci bir tutum olacaktır. Çünkü bunlar bireysel kültürel haklar dayatan inkarcılık karşısında, kolektif ulusal haklar talebinin burjuva çözüm kapsamındaki temel ölçüleri veya sınırlarıdır. O sınırların belirsizleşmesi bireysel kültürel haklar biçimindeki inkarcı çözümün egemenliği dışında bir sonuca yol açamaz. Özel koşullar altında hakların, taleplerin koparılıp alınması mücadelesi için soluklanma ve hazırlık fırsatına dönüştürülmek üzere ağır tavizler gerektiren bir anlaşmanın kabul edilmesi bir şey, bunun ilkesel, teorik olumlanması başka bir şeydir.

Ulusal demokratik haklar salt siyasi rejimle değil, sömürgeci devletin

yapısal özelliğiyle bağlıdır. Egemen kurum olarak devlette, açık, herkesçe görülebilen bir politik, ideolojik, örgütsel değişimi, deyim yerindeyse asgarisinden, hatırı sayılır bir esnemeyi gerektirir. Bu gerçekleşmeksizin, tavizler elbette ki “federasyon, idari özerklik ve kültüralist çözümler”i dışlayacak, genişletilmiş bireysel kültürel haklar sınırında kalacaktır. Şayet süreç bu kapsamda bir anlaşmayla sonuçlanırsa, bu anlaşmanın zorunlu kalınan, fakat aşılacak zorunda olunan sömürgecilik yararına bir nitelik taşıdığı halklarımız önünde açıklıkla ortaya konmalıdır. En azından somut durum ve konu itibarıyla, “aşırı milliyetçi savruluşunun zorunlu sonucu olan; ayrı ulus-devlet, federasyon, idari özerklik ve kültüralist çözümler, tarihsel toplum sosyolojisine cevap olamamaktadır” biçiminde gerekçelerden uzak durulmalıdır. Aksi tutum ne ilkesel, teorik, ne de pratik olarak izah edilebilir değildir ve olmayacaktır.

“Sistem Arayışları Ve Gerçekleştirmelerin Yolu” Sorunu

Çağrıda şöyle deniyor: “Cumhuriyetin ikinci yüzyılı ancak demokrasiyle taçlandırıldığında kalıcı ve kardeşçe bir sürekliliğe sahip olabilecektir. Sistem arayışları ve gerçekleştirmeler için demokrasi dışı bir yol yoktur. Olamaz. Demokratik uzlaşma temel yöntemidir.”

İlk olarak, Türk devlet rejimi burjuva demokrasisi biçimini alsa bile egemen ulus ve sömürgeci ayrıcalıklarından vazgeçmediği, Kürt ve Türk halkları arasında tam hak eşitliği sağlanmadığı koşullarda ulusal çelişki yumuşar, fakat eşitsizliğin üreteceği siyasi, ekonomik, toplumsal sonuçlar nedeniyle, kalıcı ve kardeşçe bir

süreklilik sağlanamaz. Tersi, ancak Kürt halkının egemen ulus ayrıcalıklarının gönüllü biçimde kabul etmesiyle mümkündür ki, bunun olasılıklar içinde anlamlı bir yer tutmayacağını söylemek nesnel olacaktır.

İkincisi, silahlı mücadeleye son verilmesi çağrısıyla, ideolojik-teorik bir tez olmanın ötesinde, politik pratiğe dönüştürülmesi gündemleştirilen

Devrimci zor, silahlı savaşım öznel, keyfi tercihin değil, faşizme, sömürgeciliğe, kapitalist sömürü devletlerine karşı mücadelenin zorunlu kıldığı politik biçimlerden biridir. Devrim, ulusal özgürlük, sosyalizm savaşımı yasal, barışçıl, parlamenter yoldan; bu temeldeki anlaşma ve uzlaşmalarla başarıya ulaşamaz.

“sistem arayışları ve gerçekleştirmeler için demokrasi dışı bir yol yoktur. Olamaz. Demokratik uzlaşma temel yöntemdir” iddiasının sınıf, ulus ve cins ayrıcalıklarına dayalı toplumlar ve devletler için hiçbir geçerliliği yoktur. Emperyalist dünya düzeni de, tek tek emperyalist, kapitalist devletler içindeki toplumsal ilişkiler ve mücadeleler de bu gerçeği yalnızca tarihsel olarak değil, güncel olarak da tam bir kesinlikle doğrulayacak sayısız veriyle, kanıtla yüküdür. Son 35 yılın tablosu devrimci ve ulusal kurtuluşçu partilerin veya daha genel bir ifadeyle

ezilenlerin silahsızlanması temelinde yapılan barış anlaşmalarından sonraki trajik sonuçları görmek, anlamak için yeterlidir. Silah ve zor tekeli emperyalist, kapitalist, sömürgeci devletlerin elinde oldukça, sömürülenler ve ezilenler için reformlar yolu açık fakat “sistem değişikliği” yolu kapalıdır. “Sistem arayışları ve gerçekleştirme-ler için (...) demokratik uzlaşma temel yöntemdir” tezini doğrulayan tek bir örnek göstermek neredeyse imkansızdır. Oysa geçersizliğine dönük örnekler için kafamızı kaldırıp dünyaya şöyle üstünkörü bakmamız bile yeterlidir. Demokratik uzlaşmanın sistem değişikliği için temel yöntem olduğu tezi, sömüren-sömürülen, ezen-ezilen, zengin-yoksul çelişkileri temelinde kurulu toplumlar için tümüyle geçersiz, yararsız ve yanıltıcıdır.

Devrimci zor, silahlı savaşım öznel, keyfi tercihin değil, faşizme, sömürgeciliğe, kapitalist sömürü devletlerine karşı mücadelenin zorunlu kıldığı politik biçimlerden biridir. Devrim, ulusal özgürlük, sosyalizm savaşımı yasal, barışçıl, parlamenter yoldan; bu temeldeki anlaşma ve uzlaşmalarla başarıya ulaşamaz. Burjuva devletin, burjuvazinin işçi sınıfı ve ezilenler üzerindeki diktatörlük aracı olduğu, bir iç savaş aygıtı olarak örgütlendiği ve çeşitli tipte silahlı örgütlere dayandığı gerçeği, meseleyi ezilenler ve emekçiler cephesinden ele alacak her insan tarafından kolayca teslim edilecektir. Keza inkarcı sömürgeciliğin, inkarı ve sömürgeci egemenliğini sürdürebilmesinin ideolojik hegemonyasından, rıza üretme araçlarından ve yönetme deneylerinden değil, tüm bunlardan önce, başta ordu olmak üzere askeri örgütlerinin, sömürgeci zorun kuvvetinden geldiği hepimizin gözleri önündedir. Koçgiri isyanın-

dan günümüze Kuzey Kürdistan'ın son yüz yıllık tarihi bunu söylemektedir. Aynı şey Kürdistan'ın bütün parçaları için geçerlidir. Emperyalist kapitalist sistemin içinde yer almak, onun mevzilerinden biri olmak dışında bir eğilim taşımayan Güney Kürdistan yönetiminin 25 Eylül 2017'de bağımsızlık referandumu yapmaya kalkışmasının bile nasıl sonuçlara yol açtığı; "demokratik uzlaşma"nın değil, Kürdistan'ı zorla kendi devlet sınırlarına hapsedmiş sömürgecilerin ve emperyalistlerin silahlı tehdidinin, ekonomik, mali ablukasının sorun çözücü olarak ortaya çıktığı; dahası, o koşullarda Güney Kürdistan yönetiminin özerklikle bağlı kazanılmış kimi hak ve mevzilerinin sömürgeci Irak devletince gasp edildiği henüz hafızlarda çok canlı bir örnektir. Türk burjuva devletinin özerk Rojava statüsünü ortadan kaldırmak için çözüm aracı olarak Efrîn ve Serêkaniyê işgalleri dahil faşist, inkarcı sömürgeci şiddete dayandığı, onu esas aldığı tüm dünyanın hakim olduğu bir gerçektir.

Sermaye oligarşisi olarak veya sömürgeci olarak burjuvazinin, işçi sınıfı ve ezilenlerin veya sömürge ülke halkının isteği, bunu sokaklarda geniş kitle eylemleri ya da silahsız ayaklanmalar, serhildanlar biçiminde açıkça ortaya koyması nedeniyle iktidarından, ayrıcalıklarından, sömürge tekelinden vazgeçmeyeceği Türkiye-Kuzey Kürdistan halkları için bir sır değildir. Keza, böylesi tüm örneklerde egemenler adına ezilenlerin karşısına ordu, polis, jöh, pöh gibi özel katliam örgütleri ve kontrgerilla birimlerinin çıktığı da milyonların deney hazinesi içindedir.

Son kırk yılda, dünyanın değişik köşelerinde sömürge ülkenin ulusal kurtuluşçu güçleriyle sömürgeciler

arasında burjuva çözüm temelinde yapılan değişik tipte anlaşmalar, Doğu Timor gibi özerklik örnekleri, sömürge halkının bağrında gelişen silahlı mücadelenin eseri olmuştur. Sömürücülerin egemenliği altındaki sınıflı toplumlarda veya sömürgeci-sömürge ilişkisinde "demokratik uzlaşma" yoluyla (mesela 21. yüzyılın bu ilk çeyreği içinde) yeni bir sistemin veya "demokratik toplum"un kurulduğuna dair bir örnek gösterebilmek olanaksızdır. Bu açıdan Chiapas'ta "başka bir dünya", "demokratik toplum" inşası hedefiyle silahlı savunmaya dayalı olarak girilen deneyin hegemonya bölgesinin bir milim bile dışına taşınmadığı, Meksika'daki en vahşi sınıf sömürsünü ve sömürgeci baskıyı zerre kadar gevşetemediği, bu yalıtıklık içinde de giderek çözüldüğü hatırlanmalıdır.

Vurgulandığı üzere, bütün bu yıllarda sömürge ülkenin ulusal kurtuluşçu güçleriyle sömürgeciler arasında burjuva çözüm temelinde yapılan değişik tipte anlaşmalar, en başta politik askeri mücadelenin yarattığı siyasi, toplumsal, ekonomik, mali sonuçlar tarafından koşullandırıldılar. "Barış Ve Demokratik Toplum Çağrısı" şartlarında, faşist sömürgeci Türk burjuva devleti, sömürge tekelinden vazgeçmek bir yana, inkardan kısmen vazgeçmeyi bile ulusal demokratik hareketin dört parçada derhal silah bırakması, askeri örgütlerini dağıtması ve Kürt halkı için statüsüzlüğü kabul etmesi koşuluna bağlıyor. PKK'nin ilan ettiği ateşkese karşın, devlet sınırları dışında, Medya Savunma Alanları'nda ve Rojava'da askeri tahkimatı ve soykırımcı sömürgeci savaşı sürdürüyor. Politika değişikliğinin sağlanması, uzlaşma, geri adım atma vb. konumların oluşması için belirleyici etken sömürge ulusun askeri gü-

cü, savaş kapasitesi ve savaşım iradesidir. Ki bu güç, kapasite ve irade aynı zamanda halk örgütlülüğünün ve mücadelesinin sürükleyici etkenlerinin başında gelir. Dünyanın değişik köşelerinden pek çok örnek bir yana, '84 atılımından günümüze PKK deneyi bunu açıklıkla göstermektedir. İnkarcı sömürgeci faşist şeflik rejiminin, bırakalım statüyü, inkarı bütünüyle ortadan kaldıracak adımlara eğilim göstermediği koşullarda gözleri bunlara kapamak düzeltilmesi çok ağır bedeller gerektirecek hatalara ya da savaş alanında değil, fakat görüşme masasında yenilmeye yol açacaktır.

“Anlam Yoksunluğu Ve Aşırı Tekrar” Mı?

“Barış Ve Demokratik Toplum Çağrısı” şöyle diyor: “1990’larda reel-sosyalizmin iç nedenlerle çöküşü ve ülkede kimlik inkarının çözülüşü, ifade özgürlüğünde sağlanan gelişmeler, PKK’nin anlam yoksunluğuna ve aşırı tekrara yol açmıştır. Dolayısıyla ömrünü benzerleri gibi tamamlamış ve feshini gerekli kılmıştır.”

Bu değerlendirme, toplumsal madde koşullardaki tarihsel yenilenmelere bağlı olarak değişim-dönüşümün zorunlu olduğu genel doğrusundan hareketle yapılıyor. Esasen de, silah bırakma ve PKK’nin feshi kararının isabetli ve kaçınılmaz olduğunu kanıtlamayı amaçlıyor.

Duruma soru soralım: gerçekten, adı ve hakikati örten boş söz kalıpları dışında sosyalizmle hiçbir ilgisi kalmamış Gorbacov yönetimindeki Sovyetler Birliği’nin dünya burjuvazisi ve kapitalizmiyle bütünleşmesi, Öcalan’ın ifadesiyle “1990’larda reel-sosyalizmin iç nedenlerle çöküşü”yle oluşan yeni koşullar ve “ülkede kimlik inkarının çözülüşü”

ile “ifade özgürlüğünde sağlanan gelişmeler” PKK’nin silahlı mücadeleden vazgeçmesini, kendini feshetmesini; “siyasi alanı” esas alarak “devlet ve toplumla bütünleşmesi”ni mi gerektiriyordu? Çağrı’daki nitelemelerle, böyle bir tercih “anlam yoksunluğu”nun ve “aşırı tekrar”ın panzehri olabilir miydi?

En özet biçimiyle dönemin öne çıkan olgularına bakalım.

1991-92 döneminde Türk Ceza Kanunu’ndaki 141. ve 142. maddeler kaldırıldı, fakat yerlerine daha ağır hükümler içeren 168. madde TCK’nın devrimcilerle savaş kanunu olarak ilan edildi. “Devletin bölünmez bütünlüğüne karşı suçlar” listesi inkarcı sömürgeciliğin tüm belgelerinin esneklik tanımaz bölümü olmaya devam etti. PKK’den ve Kawa, Rizgarî gibi Kürt ulusal devrimci partilerinden tutsaklar o yıllarda çıkarılan ceza infaz indiriminin dışında tutuldular. Aynı dönemde kirli savaş yöntemleri kendini gösterdi ve kontrgerilla yeniden organize edildi. Kuzey Kürdistan’dan sonra Türkiye’de de gözü altında kayıp politikasına geçildi. Yargısız infaz adı verilen devlet cinayetleri öne çıkmaya başladı. SS kararnameleriyle Kürdistan sözcüğünü kullanan gazete ve dergiler ağır hapis cezalarıyla, kapatılmayla ve baskı yapacak matbaa bulamama sorunlarıyla karşı karşıya bırakıldılar. Devlet ‘90’dan sonra şiddetlenen uluslararası tasfiyeci rüzgarın boyun eğdiremediği parti ve örgütleri ezmek için kendini yeniden örgütlemeye başladı. Burjuva politikacıların sınırlı da olsa telaffuz etmeye cesaret ettikleri “Kürt realitesi” vurgusu, büyüyen, geniş kitleleri anti-sömürgeci mücadeleye seferber edecek düzeye ulaşan ulusal devrimci savaşım koşullarında oy devşirme ve yatıştırma amaçlı demagojik sözden öte bir işlev

taşıymıyordu. Savaşın giderek artan mali, ekonomik yükünü ve başta AB üyeliği olmak üzere uluslararası ilişkileri gözetken sermaye oligarşisi içindeki tartışmalarda inkarın sonlandırılmasına dönük bir irade oluşmuyordu. Faşist MGK diktatörlüğünün 1991’de başlattığı 1. topyekün faşist saldırı şunu söylüyordu: Kürdistan yoktur, asla olmayacaktır. Varlığının ve anadilde eğitimin kabul edilmesi sınırları içinde bile kalsa, ulusal demokratik haklar söz konusuysa, Kürt yoktur. Olmayacaktır.

PKK silah bıraksa, yasal, barışçıl nitelikte bir yapıya dönüşse bile, ulusal demokratik talepler temelinde bir mücadele yürütmeye kalktığında, reformist toplumsal muhalefet çizgisindeki ÖDP’ye, SiP’e, EMEP’e vb. açılan alan ona kapalı tutulacaktı. Bu açıdan ortada PKK’nin kaçırdığı bir fırsat yoktu. “Kimlik inkarının çözülüşü” ve “ifade özgürlüğünde sağlanan gelişmeler”, bırakalım ulusal devrimci talepleri, ulusal demokratik talepler için bile küçücük bir anlam taşıymıyordu. Ne yapılıyorsa, giderek geniş kesimleri kapsayan ağır bedeller ödenerek yapılıyordu. O bedelleri göğüslemek ancak degecek talepleri kazanma ruhuyla dövüşmekle mümkün oluyordu. Silahlı savaşım, gerilla

mücadelesi olmaksızın, yasal, barışçıl mücadeleciler, reformcu hiçbir güç, özsel niyeti, inancı ne olursa olsun, ortaya öyle bir irade, o düzeyde bir göğüs germe gücü, kararlılığı çıkaramazdı. 20. yüzyıl Kürt ulusal mücadelesinin kanıtladığı gibi, gerillasız, o direniş patlayıp sönen isyanlar-sömürgeci katliamlar döngüsünün ötesine taşınamazdı. O nedenle, Çağrı’daki ‘90’lı yıllara dair saptamalar gerçeklerden uzaktır. Bu yanlış saptamaların üzerine bina edilecek görüşler aynı zayıflığı taşıyacaktır ve taşımaktadır. Kaldı ki, ‘93, ‘95 ateşkeslerinin, ‘99 ateşkes ve gerillanın Kuzey Kürdistan dışına çıkması kararının deneyleri de durumun nesnel bir değerlendirmesi için yeterli verileri sunmaktadır.

Dünyayı düşünelim.

‘91’den itibaren yerkürenin dört kıtasında “devlet ve toplumla bütünleşme” adımları atan, demokrasi, demokratik müzakere yolundan sistem değiştirmeye karar veren partiler, örgütler, çevreler karnavalı başladı. Uluslararası tasfiyeci fırtına nice partiyi, kır gerilla ordusunu, kent gerilla örgütünü önüne katmış sürüklemekteydi. Silahlı mücadele, yasadışı eylem biçimleri, yeraltı örgütlenmeleri tarihsel ve siyasi ömrü-

nü doldurmuştur deniyordu. Tasfiyeci yıkım şiddetli, derin ve genişti. “Demokrasi”, “kitle basıncıyla toplumsal dönüşüm”, “yatay örgütlenme”, “neoliberalizmin siyasi liberalizme yol açacağı” vb. kavram ve tezler etrafında, devrim, yeni bir toplumun eski toplum düzeni-devleti yıkılmadan kurulamayacağı, zor ve şiddet tekeli egemen sınıfların elindeyken barışçıl yollarla sistem değiştirilemeyeceği görüşleri bombardımana tutuluyor, tasfiyecilik kutsanıyordu. Burjuva ideologlar ve onlara eklemelenmiş devrimsiz devrimciliğin teorisyenleri ciltler dolduruyorlardı. Umutsuzluk, yılgınlık, ideolojik yanılgılara ağıt dört bir yanı sarmıştı. Kırılardan indiler, kentlerde yer altından çıktılar, silah bıraktılar, düzen yasaları içinde partiler, hareketler kurdular. Kültür, sanat, edebiyat cephesinde bu moda-ya uygun üretimler tiksinti veren bir iştahla üretilmeye başlandı. Bu akıntıya göğüs geren komünist, devrimci, ulusal devrimci parti, örgüt ve gerilla gruplarının çoğu da ideolojik kanamadan kurtulamamış, güçlerinden bir bölümünü tasfiyeci bataklık akıntısına kapılmaktan alıkoyamamışlardı.

Elbette Türkiye ve Kuzey Kürdistan da bu tablonun bir parçasıydı. Dev-Yol, Kurtuluş, TKEP, TDKP yasal örgütlenmeye, yasal, barışçıl mücadeleye ve bu zeminde kalmak koşuluyla sokağı dışlamayan parlamenter mücadeleye koşular. Dünyanın, günün gerçekleri doğru kavranmalı, dogmatik olunmamalıydı. Geçmişten ders alınmak, silahlı mücadele biçimleri, kır gerillası, kent gerillası akla bile getirilmemek koşuluyla, aşiret tarzıyla Deniz, Mahir övgüsü sürdürülebilir, devrim, sosyalizm falan denmeye devam edilebilirdi. Modern revizyonist TKP, reformist TİP, Kürt ulusal

partilerinden Kemal Buray’ın yasalıcı, reformist PSK’si çok daha erken girmişti bu yola. Tasfiyeci cereyana göğüs geren parti ve örgütlerden kimi ünlü bireyler de dünya ölçeğindeki yıkıma dahil olmayı seçiyor, kimileri ise sürgünde Özal’la anlaşmalar yaparak düzen koşullarında yasal, barışçıl siyaset için ülkelerine dönüyorlardı.

Bu maceranın Türkiye ve Kuzey Kürdistan bölümünün nereye evrildiği, ne ürettiği, hiç değilse örneğin, günümüzdeki CHP kuyrukçuluğu ve İmamoğlu ile partili arkadaşlarının tutuklanması vesilesiyle, gözaltı-tutuklama terörüne, adaletsizliklere, faşist zulme öfkelerini, isyanlarını haykırmak, artık yeter demek için Saraçhane’de buluşan kitleleri, özellikle gençliği “aşırıktan sakınmaya”, “akıllı hareket etmeye” çağırma “devrimciliğiyle” tanınıyor, biliniyor. Otuzbeş yıldır, ne ‘71 devrimci çıkışının, ne de ‘74-80 döneminin yarattığı devrimci geleneklere bir çakıl taşı bile eklemeyen, faşizmle ve inkarcı sömürgecilikle bir tek devrimci muhabereye girmeden, halklarımıza dönük faşist saldırıların veya Kürt halkımıza dönük inkarcı sömürgeci kirli savaşın ve terörün karşısında barikat olmayı bir tek kez olsun denemeden, tersine devrimci eylemleri kınama sicillerini çoğaltarak, feda ruhuna söverek, tırnağını kanatmadan, gözaltısız, tutuklamasız ve yasadışılığın, illegalitenin rahatını bozmadığı, özel tipte bir fedakarlık sergilemeyi gerektirmeyen gündelik yaşam düzenlerini muhafaza ederek vardıkları yer bu.

Bütünden bakıldığında da manzara, bazı ülkelerde ilk dönem belirli kesitlerde sağlanan kitle desteği ve canlı bir silahlı mücadeleden çıkıp gelmiş partilerin, örgütlerin yönetici kadrolarına dönük suikastlar gibi ayrıncı noktaları

unutmamak koşuluyla, toplam zaman için niteliksel bir farklılık yansıtmaz. Orta ve Güney Amerika'nın kimi ülkelerinde bakanlık edinenler, eski günleri ve değerleri öne çıkararak cumhurbaşkanı veya başkan seçilenler olduysa da, gerek kıtanın o bölümünde, gerekse de Asya'da, Afrika'da, Avrupa'da, '90'lı yılların tasfiyeci yıkıma gönüllü olmuş partileri, örgütleri, gerilla grupları siyasi ve toplumsal değişim için örnek gösterilebilecek bir başarı kazanamadılar. Tersine, şiddet tekeli elinde tutan burjuva devlet makinası koşullarında ne kadar özgür faaliyet yürütebileceklerini, parlamento yoluyla sistem değiştirme ihtimalinin ölçüsünü acı deneylerle gördüler. Ve tüm bunlara karşın bir daha, devrimciliğe, yasadışılığa, mücadelenin zora dayalı biçimlerine cesaret edemediler. 2000'den itibaren dünyada ayaklanmalar şenliği başladığında iyi seyirciler, sözü sonsuz analizciler olmaktan, parlamenter imkanlara odaklanmaktan, yüzlerini bakanlık, hükümet, cumhurbaşkanlığı, devlet başkanlığı kurumlarına dönmekten ötesini akıllarına bile getirmek istemediler. Bu çerçevede şu veya bu düzeyde muratlarına erenler bir süre sonra kapitalizme ayarlı sistemin çarkları arasında politik-ideolojik bakımdan iyice yozlaştılar ya da ekonomik, mali, toplumsal taleplerle ilişkilenişlerinin yarattığı hayal kırıklığıyla seçmen desteklerini yitirdiler. Sözde ne derlerse desinler, parlamenter çözüm dışında bir seçeneğin savunucusu, öncüsü, mücadele gücü olamadılar. Kapitalist düzene eklemelendiler ve yasal, barışçıl, parlamenter sol muhalefet olarak burjuva siyasi rejimlere ek manevra imkanları yarattılar.

Bütün bunlardan hareket edersek söylenecek ilk söz, PKK'nin '90'la-

rın tasfiyeci uluslararası akıntısına kapılmamakla hiçbir şey yitirmediği ve "anlamsızlığa" düşmediğidir. PKK, inkarcı sömürgeciliğe karşı politik savaşım çizgisini koruyarak, tasfiyeci rüzgara direnişin ana kuvvetlerinden biri olmuş, hem Türkiye ve Kürdistan, hem de bölge ve dünya için devrimci amaçlarının zorunlu kıldığı politik askeri mücadele ısrar ve kararlılığın temsilcileri arasında yer alma onuru kazanmıştır. Bu süreç aynı zamanda Kürt yurtsever bilinci, Kürt dili ve kültürü için birikimin sıçramaya dönüşmesini sağlamıştır.

"Tekrar"sa, 1999-2004 özel ve uzun geri çekilme/ateşkes döneminin ağır tasfiyeci iç hasarını, Osman-Nizamettin grubunun kurduğunu ilan ettiği partinin adıyla söylersek PWD tasfiyeciliğini dışta tutarsak, gerilanın yeni niteliklerle donanması; pratikte biçimsel kalsalar da faşist sömürgeciliğin, nesnel olarak inkarı törpüleyen TRT-6, Kürtçenin seçmeli dersler arasına alınması, Kürtçe öğretmenliği gibi ödüllere mecbur bırakılması; ulusal kitle desteğinin ve örgütlülüğünün büyük ölçeklerde gelişmesi, güçlenmesi; devletin iki kez görüşme masasına oturtulması; Amed Newroz meydanında Öcalan'ın mesajının okunması; Bakur'da özyönetim organları kurulması; birleşik demokratik cephe ve birleşik devrimci cephe adımlarının atılması ve kuşkusuz uluslararası alanda halklar üzerinde derin bir etki, kuvvetli bir sempati yaratan, burjuva devletlerin dahi kayıtsız kalamadığı Daiş'e karşı savaşıma, zafere ve Rojava devrimine önderlik edilmesi; bu yolla gerek Öcalan'ın, gerekse de PKK'nin etrafındaki enternasyonal desteğin niteliksel bir yükseliş yaşaması başarılarını üretmiştir. Ve tüm bu tablo, Belucistan ve İran'a

da yayılan Rojhilat ayaklanmasının mayalanmasına katkıda bulunmuş, “Jin, Jiyan, Azadi” şiarının Kürtçe biçimiyle enternasyonal hale gelmesinde pay sahibi olmuştur. “Tekrar” PKK’ye, ulusal demokratik mücadeleye, Kürt halkına, Kürt kadınlarına kaybettirmemiş, kazandırmıştır.

Somut Durum Ve Politik Tutum

PKK’nin ulusal demokratik haklar elde etmeksizin silah bırakması, kendisini feshetmesi, yasal, barışçıl konuma geçmesi halinde, bu, Kürdistan, Türkiye ve bölgenin devrimci ve anti-sömürgeci mücadelesi için çok önemli bir siyasi ve moral kayıp olacak; politik duruşta ‘90’lardaki nesnel olarak uluslararası esinlendirici güçlerden biri olmak konumunun, günümüzde tasfiyeci eğilimleri güçlendirmek biçiminde ters yüz olmasına yol açacaktır.

Politik İslamcı faşist şeffik rejiminin ve inkarcı sömürgeci yapısıyla devletin iç ve bölgesel nedenlerle zor durumda olduğu; AKP devleti burjuvazisi başta olmak üzere sermaye oligarşisinin ekonomik-mali ihtiyaçlarını ve açgözlülüğünü doyurma zorluklarıyla baş etme imkanlarını genişletememe buhranı yaşadığı; işçilerin, emekçilerin, ezilenlerin sınır tanımaz hale gelen adaletsizlikler, had safhaya varan faşist, sömürgeci, erkek egemen terör ve yoksullaştırma saldırıları nedeniyle için için kaynaıldığı koşullarda, beklenen, arzulanan tavır PKK’nin ulusal demokratik taleplerde ısrarcı olmasıdır. Türk egemenlerinin “barış” için dört parçada “silahsızlanma”, “statüsüzlük” garantisi istemesi karşısında sergilenecek tutum sürecin hangi yönde gelişeceğini belirleyecektir. Rojava’nın bu açıdan kilit önemde olduğu; inkarcı

sömürgeciliğin Kürdistan’ın bu en küçük parçasının çok ağır bedeller pahasına, Daiş’i yenilgiye uğratarak koparıp aldığı statüsünden vazgeçmesini, Suriye Arap Cumhuriyeti vatandaşlığıyla yetinmesini istediği ortadadır. Kandil’e “Tamil çözüm”lü saldırı planını da yedekte tutuluyor. O nedenle, bir istikrarsız ara dönem içinde bulunduğumuz gerçeğinden hareket etmek isabetli olacaktır.

Devrimcilerin, antisömürgecilerin, antifaşistlerin bu istikrarsız ara dönemde Türkiye ve Bakur’da öncelikleri Kürt ulusal demokratik taleplerini yükseltmek olmalıdır. Öcalan ve siyasi tutsaklar serbest bırakılsın; devlet ateşkes ilan etsin; Kürt ulusal varlığı ve anadilde eğitim hakkı anayasal biçimde resmleştirilsin, tüm yasalar bu temelde düzenlensin; demokratik özerklik kabul edilsin; faşist ırkçı terörle mücadele kanunu kaldırılsın şiarları etrafında faşizme, inkara ve sömürgeciliğe karşı mücadele yükseltilmelidir. Bu aynı zamanda, halklarımızın birleşik mücadelesiyle, burjuva düzen çerçevesinde de olsa, söz, basın, toplantı, örgütlenme ve eylem haklarını boğucu bir kuşatmaya almış faşist şeffik rejiminin geriletilmesinin, zayıflatılmasının da güncel, somut yolu ve imkanlarıdır. Reformizme ve tasfiyeciliğe karşı mücadelenin yaşamda karşılık bulmasının; akademik analizciliğin, boş söz radikalliğinin üreteceği apolitiklikte yozlaşıp boğulmamanın; inkarcı sömürgeciliğe ve şovenizme karşı mücadelenin büyütülmesinin, sosyal şovenizme geçit verilmemesinin en sağlıklı, gerçekle bağını kaybetmeyen ve değiştirme yeteneği taşıyan yolu böyle bir duruştan ve mücadeleden geçecektir.

İmralı Çağrısı Ve Kürt Ulusal Sorununa Emekçi Çözüm

İbrahim Çiçek

PKK ile Türk burjuva devleti arasında halen gündemde sıcaklığını koruyan uzlaşma arayışının “bir şekilde” gerçekleştiğini, bir anlaşmaya ulaşıldığını varsayalım. Yukarıda işaret ettiğimiz gibi, bunun Kürt ulusal sorununun çözümü anlamına gelmeyeceğini kuvvetle vurgulayalım. Gündemde olan uzlaşmanın mücadelenin koşullarını değiştireceği de doğrudur. Zaten biz de burada tam olarak uzlaşmanın yeni bir mücadele döneminin başlangıcı olacağını vurgulamak istiyoruz. Bu aynı zamanda, devrimci programın bölgesel Kürt ulusal sorununun bütünde ve parçalarda çözümüne dair temel öngörülerinin güncel ve geçerli olduğu anlamına gelir.

Savaş, Barış Ve Uzlaşmaya Dair

Politika savaşı da kapsayan daha büyük bir bütündür. Savaş araçtır, politikanın şiddet araçlarıyla yürütülmesidir. Politik mücadelenin hayati “sorun”ları başka araç ve yöntemler ile çözülemediğinde “politika” savaş düzlemine sığar, yeni bir nitelik kazanır. Engels bu nedenle politikada savaşı ticaretteki peşin paraya benzetir! Savaş amaç değildir. Savaş şiddet araçlarıyla iradesini kırarak hasmına politik amaçlarını dayatma eylemidir. Burada politikanın “ekonominin yoğunlaşmış hali” olduğuna dair marksist öğretiyeye gönderme yapmanın yeridir. Emperyalist paylaşım savaşları, sayısız işgal ve ilhaklar, sömürgeleştirme savaş-

ları hatırlansın. Hepsinin itici gücü bir ülkeyi sömürgeleştirme, başkalarının yurdunu ele geçirme, halklar üzerinde zorla egemenlik kurmadır.

“Barış” en az savaş kadar ciddi siyasi bir sorundur. Esasen savaşın devamı, sonucu ve genellikle amacıdır. Tıpkı savaşın yasası gibi barış da hep galip tarafın barışı olur! Demek ki, özellikle devletler arası savaşlarda taraflar için barış amaçtır, savaşın tarafları barış yapmak isterler. Barış her bir taraf için farklı anlamlar taşır. Bu özgürlük için verilen savaşlar kadar paylaşım savaşları için de bütünüyle doğrudur. Paylaşım savaşlarında emperyalistler fiilen güçleri oranında dünyayı paylaştıktan sonra bunu kayda geçirdikleri kölecî ba-

rışlar yaparlar. Ya da bir ülkeyi işgal edip kendi egemenliklerini güç kullanarak dayattıktan sonra bunu bir barış anlaşmasıyla “hukukileştirirler”. Bunlar emperyalist ya da köleci “barış”lardır.

“Evrensel barış” komünistlerin ülküsüdür, sınıfsız, sömürsüz, cins özgürlükçü, devletsiz, insanın-toplumun varoluş kaynağı doğa ile barışık, insani yabancılaşmanın bütün biçimlerinin aşıldığı bir uygarlık

Kürt halkının kitlesel barış talebinin birkaç on yıllık tarihi var. Kürt halkı, önderi Abdullah Öcalan’ın “Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı”nı da barış özlem ve talebinden okuyor. Newroz’da görüldüğü gibi gitgide daha çok adil, onurlu ve demokratik bir barış talebini ön plana çıkarıyor, ona odaklanıyor.

düzeni ve düzeyidir. Özel mülkiyet son tahlilde bütün toplumsal ve siyasal sorunların kaynağıdır. Sömüren-sömürülen, yöneten-yönetilen, ezen-ezilen uzlaşmaz karşıtlıklarıyla bölünmüş sınıflı toplumlar tarihi boyunca savaşların kaynağı son tahlilde özel mülkiyet gerçekliğidir. Evrensel barışa giden yol kapitalist özel mülkiyetin toplumsallaştırılmasından geçer.

Kürt halkının kitlesel barış talebinin birkaç on yıllık tarihi var. Kürt halkı, önderi Abdullah Öcalan’ın “Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı”nı da barış özlem ve talebinden okuyor. Newroz’da görüldüğü gibi gitgide daha çok adil, onurlu ve demokratik bir barış talebini ön plana çıkarıyor, ona odaklanıyor. Kürt halkının barış talebinin “yenileni olmayan” bir barış istemi olarak tanımlamak yanlış olmaz. Eğer bir “barış” olacaksa, sahadaki durumun da yenileni olmayan bir barışa uygun düştüğünü vurgulamak gerçeğin aslına uygun olur. Fakat bu durumda “barış” “Kürt ulusal sorunu”nun çözümü anlamına gelir mi? Aşağıda bu soruya yanıtın yanı sıra “Kürt ulusal sorunu”nun çözümünün anlam ve kapsamı üzerinde ayrıca duracağız.

Faşist şefflik rejimi “barış” kavramını diline dahi almadan bir barış anlaşması, uzlaşması için uğraşılıyor. Barış masası “kurulmamış”, masaya “oturulmamış” gibi davranıyor! Hatta savaşı kazanmış imajı vermeye, zafer kazanmış algısı yaratmaya çalışıyor. Düşkünlere, sömürgecilere yakışan bir ikiyüzlü pişkinlikle ideolojik-psikolojik savaş yürütüyor. İnkarcı sömürgeciliğin barıştan köleci, köleleştirici bir barışı anladığı, sözcülerinin söyleminden olduğu kadar, hareket tarzından da anlaşılıyor. Sömürgeci küstahlık sanki karşısında savaş alanında yenilmiş bir ordu varmış da ona teslim olma koşullarını dikte etme gücüne sahipmiş gibi davranıyor.

İnkarcı sömürgecilik bir uzlaşma ihtiyacı duyduğu için Kürt halk önderi Abdullah Öcalan’a başvurdu. 2015’ten bakıldığında bu yeni bir durum anlamına geliyor. Türk burjuva devleti “çöktürme planı”nın

amaçlarına ulaşamadığını kabullenmiş oluyor. Bir kısım başarılar kazanmış olmasına karşın Kuzey Kürdistan halk direnişini kıramadı, halk örgütlenmesini tasfiye etmek şurada kalsın, örgütlülüğünü de dağıtılamadı. Medya Savunma Alanları'ndaki gerilla direnişini, gerillanın savaş iradesini kıramadı. Rojava devrimini tasfiye etmeyi başaramadı. İnkarcı sömürgeciliği Öcalan'ın ayağına gitmek zorunda bırakan nedenlerin başında bunlar geliyor. Faşist şefflik rejiminin Batı'da devrimci hareketin direnişini tasfiye edemediğini de bunlara eklemeliyiz.

Diğer yandan, bu uzlaşma arayışında bölgesel durumun değişen koşullarının rolüne ayrıca dikkat çekmek gerekiyor. Geride kalan on yıllık dönemde askeri bir güç olarak öne çıkan Rojava devriminin son bir-iki yıllık dönemde politik bir güç olarak kazandığı bölgesel ve uluslararası önem, ağırlık dikkate değerdir. Türk burjuva devleti bu dönemde bölgede değişen kuvvet ilişkilerinden kendisi için bir "beka tehdidi" sonucu çıkardığını ilan etti. Bu nedenle, dikkatini başka yöne çevirmek, güç ve enerjisini, imkanlarını başka önceliklere yönlendirmek ihtiyacı duyduğu için

de, savaşla tasfiye edemediği "sorunu" geçici bir "uzlaşma" ile ötelemeye, ertelemeye, aynı anlamda "ara bir çözüme" yönelmiş bulunuyor.

Herhangi bir uzlaşmanın yalnızca çatışan taraflardan birisinin ihtiyacı duyması ile gerçekleşmesi mümkün olmuyor. Eğer taraflardan herhangi birisinin savaş iradesi kırılmadıysa, "uzlaşma" ancak çatışan tarafların ortak isteği ise gündeme girebilir. Bir tarafın istemesi, talep etmesi yetmez. Şimdi inkarcı sömürgeciliğin Abdullah Öcalan'ın ayağına gitmesi nasıl onun uzlaşma ihtiyacını yansıtıyorsa, Abdullah Öcalan'ın "Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı" ile verdiği yanıt da Kürt ulusal demokratik hareketinin "uzlaşma" ihtiyacını yansıtıyor! Hatta "Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı"nda Kürt halk önderi Abdullah Öcalan'ın "Varlığı zorla sona erdirilmemiş her çağdaş cemiyet ve partinin gönüllü olarak yapacağı gibi ... silah bırakmalı ve PKK kendini feshetmelidir" cümlesinde yansıyan analizini "varoluşsal bir tehdit" algısına yormak yanlış olmaz.

Yukarıda değindiğimiz gibi, özen ve ısrarla adı konmayan, İmralı ile kurulan özgün müzakere masasının

“sorunu” nedir? Müzakere edilen nedir, “uzlaşma” ya da “ara çözüm” arayışı olarak tanımlanabilecek ilişkileneş “neyin”/nelerin etrafında dönmektedir? Çağrı metninin “Kimliklere saygı, kendilerini özgürce ifade edip, demokratik anlamda örgütlenmeleri, her kesimin kendilerine esas aldıkları sosyo-ekonomik ve siyasal yapılanmaları ancak demokratik toplum ve siyasal alanın mevcudiyetiyle mümkündür” cümlesinin gerektirdiği “siyasi ve hukuki” koşulları devletin oluşturacağı taahhüdü dile getiriliyor. PKK’nin silah bırakması ve feshedilmesi karşılığında devlet de bunu taahhüt ediyor! İmralı’da Öcalan’ın okuduğu çağrı metnine yapılan sözlü ek de bunu vurguluyor. Abdullah Öcalan’ın heyet ile ilk görüşmesinden sonra yayınlanan yedi maddelik açıklamada da “siyasi ve hukuki” koşullar tanımı yer alıyor, “siyasi ve hukuki” koşulların oluşturulmasının önemine dikkat çekiliyordu.

Zaten esasen Öcalan’ın okuduğu “çağrı” bir uzlaşma belgesi olarak kabul edilmelidir, Öcalan tarafından

hazırlanan metin “devlet” (yani devlet heyeti) tarafından onaylandığı için gün ışığına çıkabilmiştir. Askeri bir yenilgi ile kendi iradesini karşı tarafa dayatamayan veya askeri olarak zafere, amaçlarına ulaşamayan taraflar (halihazırda iki tarafın da savaş iradesi kırılmış değildir!), “bir yenilememe durumu” olduğunu kabullenip zapta geçirerek, “ilişkilerinin” nasıl veya hangi koşullar altında süreceğini karara bağladıkları bir uzlaşma, bir anlaşma yapıyorlar. Çağrı PKK’nin silah bırakması ve feshini kapsıyor, ama bu anlaşma ile Türk burjuva devleti de PKK’yi tanıyor, bir biçimde kabulleniyor, yani silahsızlanıp dönüşmesi şartıyla siyasal sistem içine alarak ona yasallık kazandırıyor. Bunun anlamı, devletin silahlı mücadeleye son verecek, silah bırakacak ve form değiştirecek PKK’ye yasal koşullar altında siyasal mücadele yürütmesinin “siyasi ve hukuki” koşullarını taahhüt ediyor olmasıdır.

Çağrı Çözümün Neresinde?

Çağrı Kürt ulusal sorununun şöyle veya böyle herhangi bir formda

çözümünü dolaysız biçimde tanım-lamıyor. Ancak çözüme dair güçlü imalar içeriyor. İlkın, çağrının “Aşırı milliyetçi savruluşunun zorunlu sonucunu olan; ayrı ulus-devlet, federasyon, idari özerklik ve kültüralist çözümler, tarihsel toplum sosyolojisine cevap olamamaktadır” formülasyonunu, 2015’te uzlaşmazlık konusu olan ulusal varlığın kabulü ve kendini yönetim hakkının en alt düzeyini ifade eden “demokratik özerklik” talebini buharlaştırmış, kolektif ulusal demokratik talepleri silikleştirip görünmez hale getirmiş görünüyor. “Bağımsız birleşik Kürdistan” talebinde “aşırı” olan hiçbir şeyin olmadığını muhakkak vurgulamalıyız. Bütün uluslar eşittir, hak eşitliğini savunmak demokratiğin temel gereğidir. Diğer bütün ulusların kendi devletlerini kurma hakkı olduğuna göre, Kürt ulusunun da kendi devletini kurma hakkı vardır, bu demokratik bir talep ve haktır, ne aşırıdır ne de milliyetçi savrulma!

Fakat diğer yandan, çağrı metni aynı zamanda, “Kimliklere saygı, kendilerini özgürce ifade edip, demokratik anlamda örgütlenmeleri, her kesimin kendilerine esas aldıkları sosyo-ekonomik ve siyasal yapılanmaları ancak demokratik toplum ve siyasal alanın mevcudiyetiyle mümkündür” derken de, genel biçimde ulusal demokratik taleplere gönderme yapıyor. Ulusal demokratik talepler için mücadelenin yeni koşullarda da süreceği mesajını veriyor.

Böyle bir uzlaşma “bir çeşit barış”, yenilemeyen tarafların “bir ara çözüm”de anlaşmaları olarak değerlendirilebilir, ama bu anlaşma “Kürt ulusal sorunu”nun çözümü anlamına da gelmiyor. Herhangi bir ulusal sorunun çözümü söz konusu ulusun

kendisini nasıl yöneteceğine, ayrılma ya da birleşmeye kendisinin karar vermesi, “kaderini” ve geleceğini kendisinin belirlemesinin pratikleşmesidir. Siyasi demokrasi ilkesi gereği bu böyledir. Fakat bu başkaları tarafından da kabul edilmiş olmalıdır. Kürdistan ve Kürt ulusunun emperyalizm ve bölgenin gerici, sömürgeci egemen sınıfları tarafından dört parçaya bölünmesi Kürt ulusal sorununu belki de tarihin gördüğü en karmaşık bölgesel bir ulusal sorun haline getirmiştir. “Bütünsel” Kürt ulusal sorunu parçalarda oldukça özgün şekillenmekte, eşitsiz gelişme kendisini çarpıcı tarzda göstermektedir. Gelişmenin eşitsizliği kendi hükmünü sürdürmekle birlikte bütün parçalarda ulusal sorunun çözümü değişik tarihsel eşiklerde ve günceldir, ulusal kitle hareketlerinin gündemidir.

PKK ile Türk burjuva devleti arasında halen gündemde sıcaklığını koruyan uzlaşma arayışının “bir şekilde” gerçekleştiğini, bir anlaşmaya ulaşıldığını varsayalım. Yukarıda işaret ettiğimiz gibi, bunun Kürt ulusal sorununun çözümü anlamına gelmeyeceğini kuvvetle vurgulayalım. Gündemde olan uzlaşmanın mücadelenin koşullarını değiştireceği de doğrudur. Zaten biz de burada tam olarak uzlaşmanın yeni bir mücadele döneminin başlangıcı olacağını vurgulamak istiyoruz. Bu aynı zamanda, devrimci programın bölgesel Kürt ulusal sorununun bütünde ve parçalarda çözümüne dair temel öngörülerinin güncel ve geçerli olduğu anlamına gelir.

Devrimci Programda Kürt Ulusal Sorununun Çözümü

Kürt ulusal sorunun “emekçi çözüm” her şeyden önce “sınıfsal” bir

vurgudur, “burjuva çözüme” karşı bir tavır alıştır. Kürdistan marksist leninist komünistlerinin “sosyalist yurtsever”liği ile Türkiye marksist leninist komünistlerinin “emekçi çözüm” görüşleri bir tek devrimci enternasyonalist yaklaşımın iki görünümüdür. Ulusal sorunların, o arada Kürt ulusal sorununun “burjuva”, aynı anlamda emperyalist çözümü mümkün müdür? Teorik olarak mümkündür. Emperyalizm koşulları

**Kürt ulusal sorunun
“emekçi çözümü”
her şeyden önce
“sınıfsal” bir vurgudur,
“burjuva çözüme”
karşı bir tavır alıştır.
Kürdistan marksist
leninist komünistlerinin
“sosyalist yurtsever”liği
ile Türkiye marksist
leninist komünistlerinin
“emekçi çözüm”
görüşleri bir
tek devrimci
enternasyonalist
yaklaşımın iki
görünümüdür.**

altında çözüme ulaşmış çok sayıda ulusal sorun olduğu da biliniyor. Türkiye’de marksist leninist komünistler, Kürt ulusal sorununun çözümüne programatik yaklaşımlarını tıpkı “sosyalist yurtseverlik” gibi “emekçi çözüm” formülasyonu ile popülerize ederken, onun devrimci ve enternasyonalist temel içeriğine

sıkı sıkıya bağlı kalmışlardır. Emekçi çözümün Kürt ulusal sorununun devrimci çözümünü tanımlayan programatik yaklaşıma bağlı güncel mücadelelerinin çıkış noktası somut talepleri de, talepler için mücadeleyi kapsar. Asıl olan, sorunun kendisini en yakıcı şekilde dışa vurduğu istemlerden hareketle kitle mücadelesini geliştirmektir. Bu, birleşik devrim stratejisinin günlük çalışmaları yönetmesi, Türkiye’de işçi sınıfı ve ezilenlerinin Kürt ulusal sorunu ekseninde demokratik bilinç ve örgütlenmesinin geliştirilmesi demektir.

Devrimci program Kürt ulusal sorununun çözümüne ilişkin ne diyor? Programın öncelikle sorunu bölgesel devrim koşulları içerisinde ele aldığını görüyoruz:

“Türkiye ve Kürdistan devrimi, bölgesel devrim koşulları içerisinde, Türkiye/Kuzey Kürdistan birleşik devrimi, Kürdistan’ın kendi başına kurtuluşu ve Kürdistan’ın diğer üç parçasının İran, Suriye ve Irak devrimlerine bağlı birleşik devrimler biçiminde gelişimi olasılıklarını taşır.

Komünist hareket, bu devrimci gelişim olasılıklarının bütününe gözeterek mücadele eder. Bu gelişimi Ortadoğu bölge devriminin parçası olarak görür.

Ortadoğu, Balkanlar ve Kafkasya’da bölgesel demokratik ya da sosyalist federasyonlar kurulması için çalışır.” (Program 45. madde)

Programın stratejik hedefinin teorik/ programatik arka planında dünya devrimi ve dünya devriminin komünizm amacı durmaktadır. “Bölgesel demokratik ya da sosyalist federasyonlar” tek tek ülke devrimlerinin bölge devrimlerine, tek tek ülke devrimleri ve bölge devrimlerinin de dünya devrimi ve dünya proletarya

diktatörlüğü perspektifine bağlı ele alındığını yansıtıyor. “Bölgesel demokratik ya da sosyalist federasyonlar” aynı zamanda dünya proletarya diktatörlüğüne bağlanma veya geçiş biçimleri olarak öngörülüyor. Bunların III. Enternasyonal programının dünya devrimi görüşü açısından esinlendiğini de kaydedelim.

Programın dünya ve bölge devrimi bakış açısı, Kürt ulusal sorununu ulus devlet sınırları içerisinde ele alan dar kavrayış ve görüş açısı ile arasına daha baştan net ve kesin bir sınır çekmektedir. Programın Kürt ulusal sorununun çözümünü Kürdistan “bütününden” bakarak ele alması, bu yaklaşımla tutarlı olduğu kadar, onu tahkim de etmektedir. Kürdistan “bütününden” bakmak, aynı zamanda parçalanmış Kürdistan demektir. Kürdistan bütünselliği programın çıkış noktası olurken, parçalanmışlık gerçekliği de gelişmenin özgünlüğü ve eşitsizliğin zemini olmaktadır.

Programda, “Dört parçaya bölünmüş Kürdistan Devrimi, aynı zamanda Türkiye, İran, Irak ve Suriye devrimi” olarak tanımlanıyor. Böylece Kürt ulusal sorunu ve Kürdistan devrimi, adı geçen bölge ülkelerinin her birinde birleşik devrimin temel bir itici gücü olurken, aynı zamanda bu ülkelerin devrimlerini birbirine bağlamanın, bölge devriminin en faal itici gücü ve çimentosu olmaktadır. Türkiye, İran, Irak ve Suriye’de, Kürdistan’ın her bir parçasında durumun özgünlüğüne karşın, program “politik özgürlüğün kazanılması”nı, işçi-emekçi meclislerine dayalı halk cumhuriyetlerinin kurulmasını “Kürdistan Devriminin tamamlanması ve güvencelenmesi için ulaşılmaması gereken bir eşik” olarak görüyor. “Türk, Kürt, Arap, Fars ve bölgenin

diğer halklarının meclislere dayalı cumhuriyetlerinin federatif birliğini sağlamak proletaryanın ilk eldeki görevlerindendir. Komünist hareket dört parça Kürdistan’ın özgürlüğü ve birliği için mücadele eder.” (Program 52. madde)

Program Türk, Kürt, Fars, Irak ve Suriye Arap halklarının kendi cumhuriyetlerini kurmalarını, her birinde gönüllü birlik temelinde federasyonlar oluşturmalarını (ki komünistlerin her bir federasyonun Ortadoğu bölgesel halklar federasyonuna yöneltilmesi bakış açısı ile mücadele edeceklerini anlıyoruz) Kürt ulusal sorunun çözümünün temel adımları olarak görüyor. Bu temel adımların, gerçekleşme biçiminden ayrı olarak, “Kürdistan’ın özgürlüğü ve birliği” ile tamamlanması gerektiğini kaydediyor.

Kürdistan’ın herhangi bir parçasındaki gelişme bütünü etkilememektedir. Kuşkusuz tecrit halde ele alınamaz, anlaşılamaz. Ancak “Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı”nın başlattığı süreçle bağlı olarak, burada Kürt ulusal sorununun Kuzey Kürdistan parçası bakımından komünist programın çözümü üzerinde daha fazla durma ihtiyacı var. Kuzey Kürdistan’da Kürt ulusal sorunu çözülmüş değil. Böyle olduğu içindir ki, komünist programın Kuzey Kürdistan için önerdiği devrimci çözüm, güncel durumda bir uzlaşma olsun ya da olmasın, bütünüyle geçerlidir.

Antifaşist, antisömürgeci, antiemperyalist, cins özgürlükçü demokratik devrim programının 1. maddesine göre:

“İşbirlikçi tekkelci burjuvazinin sömürgeci faşist diktatörlüğü zora dayalı devrimle yıkılacak, yerine ayrılma hakkının korunduğu, işçi-emekçi

meclislerine dayalı Türkiye ve Kuzey Kürdistan Halk Cumhuriyetleri Birliği kurulacaktır.

Türkiye ve Kürdistan Halk Cumhuriyetleri Birliği'nde kadınlar iktidarın eşit ve bağımsız ortağı olacaktır.”

İki ulus ve iki ülke gerçekliği içerisinde Kürt ulusal sorunu “birleşik devrim”in temel bir sorunudur. Kürt halkının birkaç on yıllık dönemde PKK önderliğinde yürütegeldiği mücadelede “çözüm” taleplerinin birçok kez önderlik tarafından geri çekildiği biliniyor. Bu kuşkusuz PKK'nin karar verebileceği bir durum. Diğer yandan, ulusal demokratik hareketten ayrı olarak Kuzey Kürdistan komünist hareketinin, sosyalist yurtseverlerin kendi çözüm planları var ve bunun Türkiye ve Kürdistan Halk Cumhuriyetleri Birliği amacına bağlı olduğu, aynı zamanda “Kürdistan'ın özgürlüğü ve birliği”ni hedeflediği biliniyor.

Kürt ulusal sorununda devrimci çözüm Türkiye’de devrimci enternasyonalizmin birinci mihenk taşıdır. Türkiye işçi sınıfının enternasyonal eğitimi ve demokratik bilincinin gelişmesi, sömürgeci Türk burjuvazisinden bağımsızlaşması bakımından öncelikli bir belirleyen durumdadır. Egemen ulus milliyetçiliği ve şovenizmle, özellikle de sosyal şovenizmle mücadele kesintisiz yürütülmez, somut ve güncel olarak öz savunma, ayrılma ve kendi ulus devletini kurma hakkı kabul edilmezse, Kürt ulusunun kendi kaderini belirleme hakkı üzerine söylenecek sözlerin hiçbir değeri olamaz. Daha doğrusu bu, siyasal ikiyüzlülük ve demagojiden başka bir şey olamaz.

Kuzey Kürdistan’dan ayrı olarak Türkiye işçi sınıfının ulusal bileşiminin iki ulustan işçilerden oluşma-

sı, Kürt ulusal sorununun işçi sınıfının sınıf birliği açısından belirleyici önemine işaret eder. “İşçi sınıfının birliği” devrimci sınıf politikasının birinci sorunudur. Kürt işçinin Türk işçiye güveni nasıl sağlanacaktır? Aynı sorun Alevi inancından ve İslam'ın Sünni mezhebinden işçiler bakımından da geçerlidir. İşçi sınıfının sınıfsal birliği ancak ve ancak tutarlı demokratik temelinde kurula-

Ulusal demokratik hareketten ayrı olarak Kuzey Kürdistan komünist hareketinin, sosyalist yurtseverlerin kendi çözüm planları var ve bunun Türkiye ve Kürdistan Halk Cumhuriyetleri Birliği amacına bağlı olduğu, aynı zamanda “Kürdistan'ın özgürlüğü ve birliği”ni hedeflediği biliniyor.

bilir. Kadın işçileri kendileriyle eşit görmeyen erkek işçilere kadın işçiler nasıl güvensinler ki?! “Eşitlik”, “eşit haklar”, tutarlı demokratlığın gereği olduğu kadar, güvenin temeli ve sınıfsal birliğin, keza halklar arasında kardeşliğin en sağlam harcıdır.

Tutarlı demokratik, egemen Türk ulusundan işçinin, Türk burjuvazisi ve küçük burjuvazisinden ayrı olarak, kendi ulusunun sahip olduğu bütün hakları Kürt ulusu için de kabul etmesini, Türk ulusu ile Kürt ulusunun eşitliğini tanımasını, hat-

ta politik özgürlük mücadelesinin bayrak taşıyıcısı ve antifaşist, anti-sömürgeci, antiemperyalist, cins özgürlükçü demokratik devrimin önder sınıfı olarak, Kürt ulusunun ulusal demokratik hakları için mücadelesinin de öncüsü olmasını gerektirir. Bu bütün demokratik sorunlar, eşitlik ve özgürlük için de geçerlidir.

Türkiye ve Kürdistan Halk Cumhuriyetleri Birliği'ni, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin etme hakkını, ayrı devlet kurma ve birleşme hakkını savunmak, propaganda etmek günlük devrimci çalışmaların başlıca görevleri arasındadır. Fakat bu, pratik devrimci politika bakımından yetersizdir. Somut ulusal taleplerin ileri sürülmesi ve bunlar için propaganda ve ajitasyon kampanyalarının yürütülmesi, kitlesel eylem ve etkinliklerin düzenlenmesi, işçi sınıfının demokratik bilincinin geliştirilmesi çalışmasının olduğu kadar, birleşik devrimin örgütlenmesi çalışmasının da her zaman güncel sorunları içerisindedir.

"Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı" ile belirginleşen uzlaşma arayış ve yöneliminin büyük ödünler vermeye gebede olduğu görülüyor. Diğer yandan, sürecin önemli imkanlar

barındırdığının da ayırında olmak gerekir. 22 Ekimi 2024'ten günümüze, ama özellikle de Kürt halk önderi Abdullah Öcalan'ın "Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı'nın duyurulduğu 27 Şubat'tan sonra Kürt ulusal sorunu bir kez daha TC tarihinde Türkiye toplumunun bütün kesimlerinin içine çekildiği başat gündem oluyor. Barış, PKK, Kürt ulusal varlığı ve hakları konuları en yoğun ve en yaygın şekilde konuşuluyor, tartışılıyor. "Krizli" bir tartışma bu. Kriz, iki tarafın da savaşma iradesinin kırılmamış, iki tarafın da amaçlarına ulaşamamış olması, her birinin kendi tanımladığı şekliyle de olsa "sorunun" çözilememiş olması gerçekliklerinin "uzlaşma", "anlaşma" yöneliminin anlaşılabilirliğini ve keza "barışma" gerekliliğini zorlaştırmasından kaynaklanıyor. Kürt ulusal direnişinin önderi Abdullah Öcalan'ın bir kez daha Türk burjuva devleti ile muhataplaşması, "savaşan tarafların" uzlaşma arayışı bölgesel Kürt ulusal sorununun geldiği düzey bakımından da önemli.

İşaret edilen gerçeklik, bütün bir Türkiye toplumunun siyasal duyarlılığının yükseldiği Kürt ulusal sorununda Türk işçi ve emekçilerine,

ezilenlerine gerçeklerin anlatılması, onların Türk milliyetçiliği ve şovenizminden kurtulması, demokratik bilinçlerinin gelişmesi için ortam ve imkanlar yaratıyor. Devrimciler, marksist leninist komünistler bunu var güçleriyle değerlendirmelidirler. Bu esasen Türk işçi ve emekçilerini, Türkiye işçi sınıfı ve ezilenlerini TC ve PKK'nin uzlaşma arayışında müdahilleştirerek muhataplaştırmak anlamına gelir. Bugün Kürt ulusal sorunu hemen ve doğrudan çözülemediğine göre, birleşik devrim stratejisiyle devrimci çözüm yönelimini kitleler arasında güçlendirecek çalışmaları örgütlemek gerekir. Burada Kürt ulusal sorununun türevi olan en yakıcı talepler etrafında kitle ajitasyonu ve kitle seferberliği kampanyaları örgütlemenin büyük önemine dikkat çekilmelidir. Özellikle Türk işçi ve emekçilerine sendika sendika, fabrika fabrika, işletme işletme, mahalle mahalle, yöre derneklerinden inanç örgütlenmelerine, kadın örgütlenmelerinden ekolojik örgütlenmelere, gençlik örgütlenmelerinden LGBTİ+ örgütlenmelerine değin onlarca ve yüzlerce kitle toplantısı düzenlemek, milyonlarca bildiri dağıtmak, kentleri afişler, duvar gazeteleri ve yazılarıyla donatmak, her çeşit medya imkanlarını kullanmak elzemdir.

Vurgulanması gereken temel gerçeklik, Kürt ulusal sorununun aslında Türkiye işçi sınıfı ve emekçilerinin, ezilenlerinin milliyetçilik ve şovenizmden kurtulmaları, demokratik bilinçlerinin gelişmesi sorunu olduğudur. Bugün eğer Türkiye işçi sınıfının sendikalaşma, grev ve toplu sözleşme hakkı kullanılamaz, hemen

hemen işe yaramaz hale getirilmişse, sendika seçme, hak grevi ve dayanışma grevi, genel grev ve politik grev hakları yoksa, bunun temel sebebi, işçi sınıfının kurtuluş ideolojisinin kurucusu Karl Marks'ın dediği gibi, başka bir ulusu ezen ulusun işçileri ve emekçilerinin kendilerinin de özgür olamamasıdır. Sömürgeci işbirlikçi Türk burjuvazisi, Kuzey Kürdistan üzerindeki sömürgeci boyunduruğunu ve kirli savaşı sürdürebilmek için cephe gerisini, yani Türkiye işçi sınıfını zapturapt altına almak zorunda. Sömürgeci savaşın en büyük acılarını ve bütün yükünü Kürt halkı ve Türkiye işçi sınıfı ve emekçileri çekiyor.

Türkiye işçi sınıfını birleşik devrim çizgisinde müdahil hale getirmek için bugün şu acil talepler etrafında kitle ajitasyonu ve mücadelesini geliştirmek gerekir:

PKK, önderi Abdullah Öcalan'ın "Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı"nı kabul etti, kongresini toplayacağını açıkladı, tek yanlı ateşkes ilan etti. Türkiye Cumhuriyeti devleti bunu ateşkes ilan ederek yanıtlasın, taahhüt ettiği "siyasi ve hukuki" koşulları oluştursun!

Kürt halk önderi Abdullah Öcalan ve politik tutsaklar serbest bırakılsın!

Rojava ve Başûr işgallerine son verilsin!

Kürt ulusal varlığı ve anadilde eğitim hakkı anayasal ve yasal biçimde kabul edilsin!

Terörle Mücadele Kanunu yürürlükten kaldırılsın!

Herkes için basın, toplantı, örgütlenme, propaganda, ajitasyon ve demokratik eylem özgürlüğü!

Saray İktidarının Suriye Stratejisi

İnan Özgür

Faşist şef Erdoğan'ın Suriye'deki hesapları arasında yeni rejimin politik islamcı nitelikte yapılandırılmasını ve SMO'daki piyonlarının bu yeni rejimde etkin kılınmasını sağlamak, İsrail etkisini ise olabildiğince sınırlandırmak, ülkede yeniden tesis edilecek ordu ve polis güçlerinin eğitilmesi ve donatılmasında rol almak, Fırat'ın her iki yakasında resmi askeri üsler edinmek, hava sahasını Türk burjuva ordusunun savaş uçaklarına tamamen açık tutmak, Doğu Akdeniz'de deniz yetki alanlarının lehte belirleneceği yeni bir anlaşmayı ısıtmak, imar ve inşaat yatırımlarından aslan payını Türk sermaye tekellerinin hanesine yazdırmak, havaalanlarının ve limanların işletilmesini, enerji ve iletişim altyapısının kurulmasını üstlenmek gibi siyasi, askeri ve iktisadi pek çok başlık var.

DSG-HTŞ Anlaşmasının Ardından

10 Mart'ta Demokratik Suriye Güçleri (DSG) ile Heyet Tahrir el Şam (HTŞ) yönetimi arasında imzalanan anlaşmanın mürekkebi kurumadan, faşist şef Tayyip Erdoğan dışişleri ve savunma bakanları ile MİT müsteşarını apar topar Şam'a gönderdi. Faşist sömürgeci Türk burjuva devletinin acil meselesi, anlaşma zemininde ortaya çıkacak gelişmelerin herhangi bir biçimiyle Suriye'de Kürt ulusal statüsünün tanınmasıyla sonuçlanmasının kesinlikle önünü almaktı.

10 Mart anlaşmasının muhtevası aslında iki tarafın ortak prensiplerde

mutabakata varmasından ibaret. DSG Kuzey ve Doğu Suriye özerk yönetiminin cisimleştirilmiş devrimci demokratik kazanımların olabildiğince tanınmasının ve resmileştirilmesinin yolunu açmayı amaçlarken, HTŞ Suriye bütününde politik iktidar tekeli oluşturmanın imkanlarını elde etmek istiyor. Anlaşma, kurulacak komitelerin yıl sonuna değin anlaşmadaki maddelerin nasıl uygulanacağını somutlaştırılması için çalışma yapmaları hususunu kapsıyor. DSG, YPG ve PYD liderleri Suriye devletinin ortağı olmaktan bahsederlerken, HTŞ liderleri Suriye'nin bütünlüğünden ve yeni devlete entegrasyon zorunluluğundan

bahsediyorlar. Demek ki, devrim ve karşıdevrim güçleri arasındaki mücadele sürecek ve anlaşmanın nasıl bir somut içeriğe bürüneceğini ve hatta uygulanıp uygulanmayacağını bu mücadele belirleyecek.

Rojava devrimi yönetiminin hedefleri Kürt ulusal varlığının ve haklarının anayasal güvenceye kavuşturulması, Rojava'da sınırlandırılmış da olsa özyönetime uygun bir idari yapının kararlaştırılması ve Suriye ordusuna entegrasyonun öz savunma hakkının geçerli olabileceği bir biçimde gerçekleşmesi. Faşist politik islamcı HTŞ yönetiminin hedefleri ise Suriye'de HTŞ iktidarının merkezi otoritesinin Suriye resmi devlet sınırlarının tamamı dahilinde tesis edilmesi, Rojava'lı ve Suriyeli olmayan tüm DSG kadrolarının çekilmesi, dağıtılma suretiyle DSG'nin Suriye devlet ordusu bünyesinde eritilmesi. Taraflardan biri halihazırda hedeflerini diğerine kabul ettirmiş değil. Anlaşma da birbirine hayli uzak olan bu hedeflerde ortaklaşıldığı anlamına gelmiyor. Aslında iki taraf da yıl sonuna kadar zaman kazanmış, karşılıklı silahlı çatışmaya girilmeyeceğini ve diyalogun sürdürüleceğini ilan etmiş oluyor. İki hasım güç arasındaki siyasi irade çarpışması her halükarda sürecek.

ABD'nin arabuluculuğunda ve ağırlık koymasıyla, bölgedeki ABD askeri kuvvetlerinin başkomutanı Michael Kurilla'nın özel temasları sonucunda oturuşan anlaşma masasında imzalanan metnin şekillendirilmesinde Türk burjuva devletinin dolaysız bir inisiyatifi olmadı. Daha- sı, Türk burjuva devletiyle işbirliği halindeki Suriye Kürt Ulusal Konseyi (ENKS) bile anlaşmanın yapılacağından habersizdi. İmzalanan anlaşma faşist inkarcı sömürgeciliğin karşı çıktığı bir muhteva taşımamakla beraber, bizzat onun çıkarlarına göre hazırlanmış da değil. Hatta sömürgeci faşist şeflik rejiminin yeni bir işgal hamlesine girişmesini şimdilik frenleyici bir özelliğe sahip. Bu yüzden Hakan Fidan, Yaşar Güler ve İbrahim Kalın'ı derhal Şam'a gönderen faşist şef Erdoğan, Suriye ve Rojava'da sürecin akışının Türk burjuva devletinin lehinde olmasını sağlamaya yönelik yeni bir müdahalede bulundu.

Abdullah Öcalan'ın "Barış Ve Demokratik Toplum Çağrısı" Rojava devrimi yönetimine doğrudan hitap etmemekle ve Rojava Kürdistan konusunda doğrudan bir görüş içermekle beraber, Rojava yönetiminin bu çağrıdaki bakış açısıyla uyumlu hareket ettiği, Öcalan'ın Suriye'de

bir siyasi uzlaşmaya varmak ve ama Suriye devleti içinde de erimemek gerektiğine dair görüşünü temel alan bir siyasi hattı benimsediği açık. Öte yandan, özel olarak İmralı'daki görüşmelerde, genel olarak da Kürt ulusal demokratik hareketi ile faşist inkarcı sömürgeci Türk burjuva devleti arasındaki mücadelede Rojava'nın halen bir düğüm noktası olmaya devam ettiği gerçeği de ortada.

Faşist Şeflik Rejiminin İki Boyutlu Suriye Stratejisi

Faşist sömürgeciliğin Suriye stratejisi Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki 2011 halk ayaklanmalarından itibaren yenilendi. Faşist sömürgeci Türk burjuva devleti, Erdoğan ve AKP yönetimi altında, 2011'de son derece aktif bir Suriye stratejisi geliştirip yürürlüğe soktu.

Esad'ı iktidardan düşürmeye odaklanan bu yeni strateji o zaman Erdoğan'ın "Çok yakında Emevi Camii'nde namaz kılacağız" iddiasında dile geliyordu. 2011'den önce de AKP hükümetleri bölgedeki devletlerle politik ve diplomatik, iktisadi, mali ve ticari ilişkileri geliştirmeye dayalı aktif bir dış politika inşasına girişmiş, Türk burjuva devletini bölgesel bir güç haline getirmeyi hedeflemeye başlamış, yeni pazar ve nüfuz sahaları oluşturma amacına bağlı olarak Suriye'yle ilişkileri de yoğunlaştırmaya yönelmişti. Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki 2011 dönemeci Erdoğan'ın bölgesel güç olma hayallerini ve emperyalist heveslerini kabarttı. ABD'nin emperyalist hegemonyasının zayıfladığı ve emperyalistler arası çelişkilerin keskinleştiği dünyasal ve bölgesel koşullarda, Türk burjuva devletini

bölgesel hegemonik bir devlet düzeyine yükseltme çabaları belirginleşti.

Son 10 yıl içinde bu çabalar Libya'daki savaşın aktörlerinden biri olmada, Katar'da askeri üs edinmede, Arap ülkelerindeki Müslüman Kardeşler eksenli politik islamcı örgütlerle ilişkilerde, İsrail'e karşı kontrollü gerginlik siyasetinde, Azer-

Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki 2011 dönemeci Erdoğan'ın bölgesel güç olma hayallerini ve emperyalist heveslerini kabarttı. ABD'nin emperyalist hegemonyasının zayıfladığı ve emperyalistler arası çelişkilerin keskinleştiği dünyasal ve bölgesel koşullarda, Türk burjuva devletini bölgesel hegemonik bir devlet düzeyine yükseltme çabaları belirginleşti.

baycan-Ermenistan savaşına müdahil olmada, Yunanistan'la tırmandırılan gerilimde, Doğu Akdeniz'deki savaş kışkırtıcılığında, Kıbrıs'ı siyasi ilhak yöneliminde, Bulgaristan'dan Makedonya'ya değin Balkanlar'daki Müslümanlara dayanan örgütlenmelerde ve elbette Kürdistan'ın iki parçasındaki kalıcı işgallerde siyasi ve askeri biçimler olarak somutlaş-

tı. SİHA'lar başta olmak üzere savaş sanayisi ürünlerinin artan ihracatı, özellikle Afrika, Ortadoğu, Kafkasya ve Balkan ülkelerinde büyüyen sermaye yatırımları, AB tekellerinin tedarik zincirlerindeki kırılmaları Türkiye'nin ana halkası olacağı yeni bir tedarik zincirinin meydana gelmesi için değerlendirme arayışları gibi iktisadi, mali ve ticari gelişmeler bunun tamamlayıcısı oldu.

Türk işbirlikçi tekelci burjuvazisinin yeni pazar ve nüfuz sahalarına yayılma arayışının cüretkar ve saldırgan sözcülüğüne soyunan Erdoğan yönetimindeki AKP iktidarı, Türk burjuva dış politikasındaki bu kapsamlılaşmayı Erdoğan'ın başbakanlığının son kesitinde dışişleri bakanı ve Erdoğan'ın ilk cumhurbaşkanlığı sırasında başbakan olan Ahmet Davutoğlu'nun "stratejik derinlik" kavramıyla dillendirdi. Osmanlı'nın fetihçi imparatorluk mirasına atıflar sıklaştı, neo-osmanlıcı olarak nitelenen ve bölgesel yayılmacı karakter taşıyan bir ideolojik-politik argümantasyon oluşturuldu.

Bölgesel yayılmacı dış politika Suriye özgünlüğünde "kardeşim Esad" çizgisinden "katil Esad" çizgisine

sıçrayışta ifadesini buldu. Dönemin MİT müsteşarı Hakan Fidan Suriye'ye savaş ilanı bahanesi yaratmak için sınır ötesinden Türkiye'ye bizzat füze atılabileceğini söylüyordu. Türk burjuva devleti Suriye'ye resmen savaş ilan edecek bir siyasi fırsat bulamadı. Fakat, gerek Özgür Suriye Ordusu (ÖSO) ve ardından 2017'de Suriye Milli Ordusu (SMO) adı altında teşkilatlandığı politik islamcı çetelerle savaş cephesi açarak, gerek IŞİD'le ve ardından HTŞ'yle ilişkilerini geliştirerek, gerek İdlib çevresine konuşlandığı Türk burjuva ordu birlikleriyle politik islamcı güçlere kalkan olarak, gerekse art arda gerçekleştirdiği askeri hareketlerle Rojava topraklarında işgal bölgeleri oluşturarak Suriye savaşının içinde aktif bir pozisyonda durdu.

2012 yılında Rojava devrimi zafere ulaşmıştı. O günden bugüne Rojava devrimine karşıtlık Türk burjuva devletinin Suriye stratejisinin diğer temel boyutunu meydana getirdi. Üstelik bu ikinci boyut hızla birinci boyutun önüne geçti, zira Kürdistan'ın bir parçasında Kürt halkının elde etmekte olduğu ulusal demokratik

statü ırkçı ve inkarcı Türk burjuva devleti için düpedüz varoluşsal bir tehdit anlamına geliyordu.

2015'te, Kürt ulusal demokratik hareketine kolektif siyasal haklar yerine bireysel kültürel haklara razı olmayı, Rojava'daysa mevcut ulusal statüden vazgeçmeyi dayatmasından karşılık alamayan Erdoğan, İmralı'da Dolmabahçe mutabakatının hazırlandığı görüşme masasını devirdi. Erdoğan'ın faşist şeflik rejiminin kuruluşu, 20 Temmuz 2015 saray darbesinden itibaren, Rojava devrimini boğma amaçlı sömürgeci işgal saldırılarıyla iç içe geçti. Rojava devrimi Kuzey ve Doğu Suriye özerk yönetimi olarak genişledikçe ve Araplar başta olmak üzere halkların demokratik ittifakı karakterini belirginleştirdikçe, sömürgeci faşist saray iktidarı da Rojava'ya saldırıları ve işgalleri yoğunlaştırdı.

Kısaca, Erdoğan liderliğindeki faşist sömürgeci Türk burjuva devletinin Suriye stratejisi iki boyut taşıyor: birincisi, Suriye'yi Türk burjuvazisi için bir pazar ve nüfuz sahası haline getirmek, ikincisi ve daha önceliklisi, Suriye devletinin resmi sınırları içinde Kürt halkının kolektif bir ulusal statü sahibi olmasını engellemek.

Suriye'yi Pazar Ve Nüfuz Sahası Haline Getirmek

Padişah 1. Selim devrinde Osmanlı devleti Halep yakınlarındaki Mercidabık Savaşı'nda Memlükleri yenerek Suriye'nin çoğunu işgal etmişti. Suriye 1516'dan 1918'e kadar, Safeviler tarafından iki kez kısa süreliğine ele geçirilmesine karşın, Osmanlı devletinin bir parçası olarak kaldı. 1. Dünya Savaşı'ndaki yenilgisi Osmanlı'nın Suriye'deki egemenliğinin sonunu getirdi. İngi-

liz diplomat Mark Sykes ve Fransız diplomat François Georges-Picot tarafından formüle edildiği için Sykes-Picot Anlaşması olarak bilinen 1916 tarihli anlaşma uyarınca Ortadoğu'da sınırlar yeniden çizildi ve Osmanlı İmparatorluğu'nun egemenliği altındaki bölge İngiliz ve Fransız emperyalistlerince nüfuz sahaları olarak paylaşıldı. Irak, Suriye, Ürdün ve Lübnan gibi devletler böyle oluşturuldu. Milletler Cemiyeti'nin resmen yetkilendirdiği Fransa Suriye'de ve Lübnan'da manda yönetimini sürdürdü. Suriye ve Fransa arasında 1936'da Suriye'ye bağımsızlık getiren bir anlaşma yapılmasına rağmen bu anlaşma Fransa meclisinde onaylanmadı ve Suriye'nin devletsel bağımsızlığı ancak 2. Dünya Savaşı'nın bitiminde, 1946'da gerçekleşti.

1. Dünya Savaşı'ndan sonra yeni Türk burjuva cumhuriyetinin bölgedeki dış politikası esasen İskenderun Sancağı'nın ilhak edilmesine odaklandı. 1921'de Fransa'yla imzalanan anlaşmaya göre İskenderun Sancağı özel bir idari bölge olarak Suriye sınırları içinde kalmış, Türk burjuva cumhuriyeti Lozan'da da sancağı elde edememişti. 1936 yılında Suriye ile Fransa arasında yapılan anlaşmada İskenderun Sancağı'nın özel idari yapısına ilişkin hiçbir hükmün yer almamasını fırsata çeviren Mustafa Kemal iktidarı, sancak meclisi seçimlerinde çoğunluğu Türklerin kazanmasına yaslanarak, sancağın önce Hatay Cumhuriyeti adıyla bağımsızlık ilan etmesini ve ardından 1939'da Türkiye Cumhuriyeti'ne katılma kararı almasını sağladı.

Türk burjuva devletinin Hatay'ı ilhaki Suriye ve Türkiye arasında tarihsel bir sorun ve gerilim kaynağı olarak kaldı. Bunun ötesinde

Türk burjuva devletinin Suriye'ye yaklaşımını, Bakur'daki Kürt ulusal isyanlarını bastırırken Suriye'nin Kürt ulusal hareketi için etkin bir cephe gerisi olmasını engelleme hedefi şekillendirdi. PKK'nin önderlik ettiği son büyük Kürt ulusal isyanı, Hafız Esad'ın Şam'daki başkanlığı döneminde, Rojava'yı ve Suriye'yi Bakur'da yoğunlaşan gerilla savaşının merkezi karargahı ve cephe gerisi olarak değerlendirdi. Sömürgeci faşist Türk burjuva devleti ise '90'lı yıllar boyunca bu ilişkiyi koparmak için Suriye'yle gerilim politikası izledi. Ekim-Kasım 1998'de ABD emperyalizminin desteğini arkalayarak ve Suriye devletini savaşla ve Fırat nehrinin akışını engellemekle tehdit ederek, Abdullah Öcalan'ı Suriye topraklarından çıkmaya mecbur etti.

AKP hükümetleri döneminde Suriye'yle ilkin barışçıl diplomatik temelde ve bölgesel ekonomik entegrasyon söylemiyle geliştirilen ilişki, 2011'de Ortadoğu'da başlayan siyasi altüst oluş sürecinin ve ABD'nin emperyalist hegemonya kaybindan doğan boşluğun sunduğu fırsatları değerlendirme iştahı sonucu, yerini hızla düşmanlaşmaya bıraktı. Aynı süreçte Türk burjuva devletinin İsrail, Irak, Ermenistan ve Yunanistan'la ilişkileri de gerilimli bir nitelik kazandı.

2011'de Suriye'de patlak veren iç savaşla, Türk burjuva devletinin yanı sıra ABD, Fransa, İngiltere, İsrail, Suudi Arabistan, Rusya ve İran gibi emperyalist veya bölgesel gerici devletlerin müdahaleleri ve saflaşmaları sonucunda, Suriye'nin parçalandığı bir siyasi ve coğrafi tablo ortaya çıktı. AKP iktidarı bu devletler saflaşmasında, Rusya-İran-Suriye ittifakının karşısında, Batılı

emperyalizmin yanında yer aldı. Fakat özellikle YPG'nin Kobanê zafere kadar olan Rojava meselesi Türk burjuva devleti ile Batılı emperyalist devletler arasındaki ilişkilerde siyasi tansiyonu da yükseltmeye başladı.

Hakan Fidan'ın Mart 2014'te "Gerekirse Suriye'ye dört adam gönderirim, Türkiye'ye sekiz füze attırıp savaş gerekçesi üretirim" sözleriyle ayyuka çıkan savaş açma hevesi tam olarak karşılık bulmasa da, sömürgeci faşist saray iktidarı ÖSO-SMO şemsiyesi altında topladığı Hamza Tugayları, Sultan Murat Tümeni,

PKK'nin önderlik ettiği son büyük Kürt ulusal isyanı, Hafız Esad'ın Şam'daki başkanlığı döneminde, Rojava'yı ve Suriye'yi Bakur'da yoğunlaşan gerilla savaşının merkezi karargahı ve cephe gerisi olarak değerlendirdi.

Sultan Melik Şah Tümeni gibi politik islamcı çeteler aracılığıyla Suriye topraklarındaki savaşa etkin tarzda müdahil oldu. Aynı zamanda IŞİD, Nusra ve ardından HTŞ'yle yakın ilişkilerini sürdürdü. Faşist sömürgecilik doğrudan işgal ettiği bölgelerin idaresiniye kendi valilerine bağlayarak buraları fiilen ilhaka yöneldi.

Rusya'nın Eylül 2015'te Esad yönetimine destek olmak için Suriye'de başlattığı askeri üslenme ve hareket sonucu oluşan yeni emperyalist denge atmosferinde, sömürgeci faşist saray iktidarı, tıpkı daha sonra Rusya-

Ukrayna savaşı sayesinde bulacağı gibi, ekstra siyasi ve askeri manevra imkanları buldu. DSG'yle askeri işbirliğini sürdüren ABD'yi Rusya'yla ilişki kurarak frenleme politikasında ısrar etti. Bir yıl arayla Rus savaş uçağının düşürülmesi ve Rusya'nın Türkiye büyükelçisinin öldürülmesi gibi iki çalkantılı olay dahi Rusya-Türkiye ilişkisini çıkmaza sokmadı. Erdoğan liderliğindeki faşist sömürgecilik, Moskova deklarasyonu ile altyapısı oluşturulan Astana mekanizması kapsamında Ocak 2017'de Rusya ve İran'la başlayan üçlü toplantılar serisinden de, Suriye'deki siyasi etkinliğini geliştirmek, askeri varlığını genişletmek ve DSG'nin önünü kesmek amacıyla fazlasıyla yararlandı.

Filistinlilerin 7 Ekim 2023 antisömürgeci hamlesinin ardından İsrail siyonizminin önce Filistin'e soykırımcı saldırısı ve Gazze'yi harabeye çevirmesi, devamla Lübnan'a saldırısı ve Hizbullah'a ağır darbeler indirmesi, aynı kesitte İran'a yönelik emperyalist-siyonist saldırılar ve İran üzerindeki kuşatmanın sıkılaşması bölgede devletsel güç dengelelerinin tekrar değişime girdiği yeni bir dönemin kapısını açtı. Aralık ayında HTŞ'nin Şam'a yerleşmesiyle Suriye'de de yeni bir siyasi kaos evresi başladı. Faşist saray iktidarı bu yeni evrede Suriye devletinin yeniden şekillendirilmesinde, bir yandan direkt yönettiği SMO aracılığıyla ve diğer yandan yıllardır ilişki sürdürdüğü HTŞ üzerindeki etkisiyle "içeriden" siyasi söz sahibi olmaya uğraşıyor. Hakan Fidan'ın 2017'de MİT müsteşarıyken düzenlediği gizli bir toplantıda, o zamanlar Ebu Muhammed el Golani denilen ve İdlib'de hakimiyetini koruyabilmek için El

Kaide'den henüz ayrılmış olan Ahmet el Şara'ya, "Aşırılıkçı gruplarla bağlarını kesmen lazım" diye akıl verişini hafızalardaki yerini koruyor.

Sömürgeci faşist şeflik rejimi Suriye pastasından daha büyük pay alabilmek için şu anda bütün bu imkanlarını kullanıyor, HTŞ Suriye'sinde iktisadi ve siyasi ayrıcalıklarını kurumlaştırmak istiyor. Faşist şef Erdoğan'ın Suriye'deki hesapları arasında yeni rejimin politik islamcı nitelikte yapılandırılmasını ve SMO'daki piyonlarının bu yeni rejimde etkin kılınmasını sağlamak, İsrail etkisini ise olabildiğince sınırlandırmak, ülkede yeniden tesis edilecek ordu ve polis güçlerinin eğitilmesi ve donatılmasında rol almak, Fırat'ın her iki yakasında resmi askeri üsler edinmek, hava sahasını Türk burjuva ordusunun savaş uçaklarına tamamen açık tutmak, Doğu Akdeniz'de deniz yetki alanlarının lehte belirleneceği yeni bir anlaşmayı ısıtmak, imar ve inşaat yatırımlarından aslan payını Türk sermaye tekellerinin hanesine yazdırmak, havaalanlarının ve limanların işletilmesini, enerji ve iletişim altyapısının kurulmasını üstlenmek gibi siyasi, askeri ve iktisadi pek çok başlık var. Fakat emperyalist devletler ve bölgenin gerici devletleri arasındaki türlü ilişkiler, çelişkiler, saflaşmalar ve müdahaleler ortamında, üstelik iktisadi ve mali gücü de sınırlıyken, faşist şeflik rejiminin bu başlıklardan hangisinde ne kazanabileceği pek de açık değil.

Faşist şef Erdoğan, tabii ki, güçlü ve bağımsız bir Suriye devleti değil, politik islamcılarının egemenliğinde ve Türk burjuva devletine siyaseten ve iktisaden bağımlı bir Suriye devleti arzu ediyor. Buna karşılık, em-

peryalist ve bölgesel gerici devletlerin her birinin, hatta HTŞ'nin kendi özgün çıkarlarından kaynaklanan farklı politikaların, bunlar arasındaki sürtünme ve karşıtlıkların Türk burjuva devletinin Suriye'yi kendisine bağımlı bir pazar ve nüfuz sahasına dönüştürme hesabındaki bir dizi başlığın kağıt üzerinde kalmasına veya akamete uğramasına yol açması muhtemel. Zira Erdoğan'ın faşist şeflik rejiminin, İran'daki politik islamcı Şii rejimin yıkılmasını veya hiç değilse sıkı bir kuşatma altında takatsiz bırakılmasını hedefleyen ABD-İsrail planına bir ölçüde uyum sağlama yönelimi olsa da, DSG'yle ilişkiler başta olmak üzere, Suriye devletinin politik islamcı temelde yapılanması, Dürzilerin, Alevilerin, Arap ve Sünni olmayan ulusal ve inançsal toplulukların hakları gibi konularda ABD-İsrail çizgisiyle çelişkili olduğu ortada.

Siyonist İsrail'in bölgedeki inisiyatifinin artması, onunla çelişki halindeki politik islamcı faşist şeflik rejiminin bölgesel bir güç olarak gelişmesinin önündeki başlıca engel. Esad rejiminin Ortadoğu denkleminden silinmesinden son derece memnun olan İsrail, Suriye'de bir siyonist işgal alanını kabullenecek, siyasi ve askeri açıdan zayıf bir komşu devletin var olmasını hedefliyor. Esad iktidarı düşerken siyonist İsrail ordusu önce Golan Tepeleri'ndeki işgal alanını genişletti, ardından Kuneytra'ya girdi, sonra da Şam'ın 20 kilometre yakınına kadar geldi. Filistin ve Lübnan ulusal direniş güçlerinin Suriye'deki üslerine ve kadrolarına yönelik suikast saldırılarını artırmaktan da geri durmadı. İsrail başbakanı Benjamin Netanyahu, "HTŞ güçlerinin ya da yeni Suriye

ordusunun Şam'ın güneyindeki topraklara girmesine izin vermeyeceğiz. Kuneytra, Dera ve Süveyda vilayetleri de dahil olmak üzere Suriye'nin güneyinin tamamen askerden arındırılmasını talep ediyoruz" dedi. İsrail siyonizmi için İran molla rejiminden sonraki en dişli rakibin Erdoğan'ın faşist şeflik rejimi olduğu biliniyor. Siyonist İsrail politik islamcı saray iktidarının Suriye'deki nüfuz sahasını genişletmesini stratejik çıkarlarıyla bağdaşmaz görüyor, Kürt ulusal varlığının ve haklarının tanınması gerektiğini de dillendirerek Türk burjuva devletine karşıt pozisyonunu tahkim etmek istiyor.

Faşist şeflik rejimi ABD ve AB emperyalistleri, Körfez'in Arap kraları ve emirleri, özellikle de İsrail siyonizmi tarafından Suriye'de ikinci plana atılma riskine karşı, hem de ABD emperyalizminin askerlerini Suriye'den çektiği durumda yeni bir siyasi ve askeri inisiyatif alanı kazanmak için girişimlerde bulunuyor. Bu girişimlerden biri, Türkiye, Ürdün, Irak, Lübnan ve Suriye'den devlet yetkililerinin katılımıyla Amman'da düzenlenen Suriye Ve Komşu Ülkeler Toplantısı. "İŞİD'e karşı ortak bir operasyon ve istihbarat mekanizması" kurulması şeklinde tanımlanan toplantıyla sömürgeci faşist şeflik rejimi, ABD emperyalizmine, İŞİD'e karşı savaşın sorumluluğunu ABD'nin başlıca bölgesel ortağı olarak devralmaya ve İŞİD'lilerin tutulduğu hapishanelerin kontrolünü de üstlenmeye hazır olduğu, dolayısıyla ABD'nin DSG'ye muhtaç olmadığı mesajını veriyor.

Faşist şef Erdoğan'ın bu toplantıları başlatmaktaki asıl amacı da Suriye'de Kürt ulusal statüsünün anayasal bir çehreye bürünmesinin

önünü almak, Türk burjuva devleti- nin bunu başaracak kadar etkili bir siyasi pozisyon edinmesini sağlamak. Bu amaç, IŞİD’le mücadele adına başlatılan toplantıların daha ilkinde dışişleri bakanı Hakan Fidan’ın hemen PKK, PYD, YPG ve DSG karışıklığına odaklanmasıyla gözler önüne serildi.

Kürt Ulusal Demokratik Statüsüne Son Vermek

22 Ocak’ta toplanan Milli Güvenlik Kurulu (MGK) Milli Güvenlik Siyaset Belgesi’nde, nam-ı diğer “kırmızı kitap”ta güncelleme yaptı. Suriye’nin bütünlüğü sorunu ve İsrail’in bölgesel hamlesi Türk burjuva devleti için tehditler sıralamasının başına oturtuldu. MGK toplantısının ardından yapılan yazılı açıklamadaysa, Suriye’nin üniter yapısının, toprak bütünlüğünün ve siyasi birliğinin sağlanmasına tam destek sunulacağı, PKK/KCK-PYD/YPG’nin Suriye’deki durumu ve muhtemel gelişmeleri herhangi bir şekilde istismar etmesine izin verilmeyeceği, bölgedeki tüm “terör” örgütlerinin her halükarda tasfiye edileceği belirtildi. Bu, faşist AKP-MHP blokunun büyüyen “dış cephe”

tehdidi karşısında “iç cephe”yi sağlamlaştırmanın zaruretine işaret eden söylemiyle tamamen örtüşüyordu.

Rojava devriminin başından itibaren bu halkçı devrimin boğulması ve Kürt ulusal demokratik statüsünün tasfiye edilmesi faşist inkarcı sömürgeciliğin Suriye stratejisinin, genel olarak da Ortadoğu politikalarının en kritik halkası oldu. Zira Kürtlerin Suriye’de anayasal ulusal statüye kavuşması ve bunun uluslararası alanda da teyit edilmesi ihtimalinin Kürt ulusal varlığını inkar temelinde kurulu Türkiye Cumhuriyeti için büyük bir varoluşsal tehlike teşkil ettiği ortadaydı. Hatırlansın: Türk burjuva devletinin 1. Körfez Savaşı’nı takiben Amerikan emperyalizminin koruması altında Başur’da kurulan federe Kürdistan yönetimini kabul edilmesi dahi neredeyse 20 yıl almış, kendisiyle işbirliği içindeki Mesut Barzani’nin 2017’de gündemleştirdiği bağımsızlık referandumuna yanıttıysa açıkça savaş tehdidi olmuştu.

Sömürgeci faşist şeflik rejiminin Suriye’de Kürt ulusal statüsüne son verme politikası IŞİD’in YPG karşısında her biçimde desteklenmesi ve Tayyip Erdoğan’ın “Kobanê düştü düşecek” söyleminde ifadesini bul-

duğu üzere Kobanê'yi ele geçirmesi için ona tüm olanakların sunulması, TC'nin bütün güney sınırı boyunca uzanacak ortalama 30 kilometre derinliğinde bir işgal şeridinin planlanması, Ağustos 2016'da Cerablus'la başlayıp Ocak 2018'de Efrîn'le ve Ekim 2019'da Serêkaniyê'yle devam eden seri işgallere girişilmesi, bir yandan Astana mekanizmasında Rusya ve İran'a ve diğer yandan ABD ve AB'ye PYD'nin siyaseten dışlanması, dayatılması, işbirlikçi Barzani çizgisindeki ENKS'ye Rojava'da siyasi alan açılması, Rojava'nın bombardıman altında tutulması ve Rojava devrimi kadrolarına art arda suikastlar düzenlenmesi gibi unsurları kapsayarak bugüne değin kesintisizce sürdü. Hatta faşist şef Erdoğan, Esad'ı düşürme hedefinden geri adım atarak, Rojava devrimine karşı Esad'la anlaşma yapma arayışına bile girdi.

2015'te Dolmabahçe mutabakatına varan İmralı görüşmelerinde saray iktidarının çıkmazlarından biri, Kürt ulusal demokratik hareketini Rojava'daki ulusal statüden vazgeçirme dayatmasından sonuç alamamasıydı. 20 Temmuz 2015'te faşist saray darbesiyle başlayan dönemde faşist sömürgeciliğin yürüttüğü irade kırma ve kesin yenilgiye uğratma savaşıysa, Türkiye ve Kuzey Kürdistan'ın ötesinde, Irak ve İran devletleriyle Kürt ulusal demokratik hareketini tasfiye etme amaçlı ilişkileri geliştirmek, Barzani işbirlikçiliğini arkalarak Medya Savunma Alanları'na doğrudan yerleşmek, işgal saldırıları sayesinde Rojava devrimini geriye sürmek gibi adımlarla bütünsel ve bölgesel bir karakter taşıdı. Sömürgeci faşist Türk burjuva devleti, bütün bu saldırganlığıyla Rojava

devrimini kimi mevzilerinden geriye çekilmek zorunda bırakmasına rağmen, devrim güçlerini yenilgiye uğratmayı ve ulusal statüyü tasfiye etmeyi başaramadı.

HTŞ'nin Şam'a girmesi sömürgeci faşist şeflik rejimi için hem yeni bir avantaj hem de yeni bir risk doğurdu. Bir taraftan, Golani yönetimi faşist politik islamcı şef Erdoğan için dolaysız siyasi etkide bulunabileceği, DSG'yi siyasi ve askeri olarak sıkıştırmaya, hatta Şam'daki iktidar konumunu pekiştirdiği ölçüde DSG'ye karşı savaşılmaya yöneltebileceği makbul bir ortak niteliğinde. Ki faşist politik islamcı saray iktidarı Rojava'ya karşı siyasi hareket planını, işgalci Türk burjuva ordu birliklerinin ve Ankara güdümlü SMO çetelerinin yanı sıra, HTŞ'yle yakın ilişkisine dayandırıyor. Fakat öte taraftan, Golani yönetiminin halihazırdaki zayıflığı, emperyalist ve siyonist devletlerinse bölge çapında giriştikleri hamlelerin çeşitliliği koşullarında Rojava'nın siyasi özerkliğinin Suriye'de bir biçimde anayasal statüye dönüşmesi olasılığı faşist şef Erdoğan için panik kaynağı. Bu aynı koşullar inkarcı sömürgeciliğin Rojava'ya yeni bir işgal saldırısı başlatmasının önüne de güncel engeller diyor.

Erdoğan'ın saray iktidarı, Aksa Tufanı hamlesinin ardından siyonist devletin başlattığı sömürgeci ve soykırımcı savaşın bölgesel boyut kazanmasını, İsrail'in Suriye siyasi denkleminde doğrudan dahil olmasını ve Kürt ulusal statüsünü destekler açıklamalar yapmasını, örneğin Suriye'de kanton sistemini değerlendirmek üzere uluslararası bir konferans önermesini "dış cephe" tehdidi olarak ele alıyor. 2025'te Irak'taki

askeri güçlerini büyük ölçüde çekmesi beklenen ABD'nin devamla Suriye'deki dolaysız askeri varlığına da son verebileceği ama 1. Körfez Savaşı'ndan sonra Başûr'da yaptığı gibi Rojava'da bölgesel bir Kürt yönetiminin resmileşmesinin arkasında durabileceği öngörüsü buna ekleniyor. Örneğin, Beyaz Saray Ulusal Güvenlik Konseyi sözcüsünün, Öcalan tarafından yapılan "Barış Ve Demokratik Toplum Çağrısı"nın önemini vurgulayıp, "Türk müttefiklerimiz, ABD'nin IŞİD karşıtı ortakları konusunda rahatlamasına yardımcı olacağını umuyoruz" şeklindeki sözlerle Erdoğan'ın DSG'yle uzlaşması gerektiğini varetmesi Ankara'da saray koridorlarında ciddi kaygı uyandırıyor. Dahası İran'daki politik islamcı diktatörlüğe karşı yeni emperyalist ve siyonist planların belirginleşmesiyle İran molla rejiminin sonunu getirebilecek gelişmelerin Rojhilat'ta da Kürt ulusal demokratik statüsüne kapı açma ihtimali artık yabana atılamaz durumda.

Sömürgeci faşist şeflik rejimi, Esad iktidarının devrildiği siyasi kaos ortamından hızla faydalanma hesabıyla, SMO çetelerini Tişrîn Barajı ve Karaqozak Köprüsü'ne sürdü. Amaç, bu kritik kavşakları ele geçirerek, SMO eliyle hem Rakka'yı hem de Kobanê'yi kuşatma altına alıp düşürmekti. Tişrîn ve Karaqozak'ta kahramanca savaşan DSG ve can feda direnen Rojava halkları faşist sömürgeciliğin Rojava devrimine böyle bir ölümcül darbe indirmesine fırsat tanımadı. Rojava'daki Kürt ulusal statüsünü esasen askeri yöntemle ortadan kaldırma denemelerinden istediği sonucu alamayan Türk burjuva devletiyse, politik irade kırılması yaratarak PYD'yi

ve YPG'yi aşamalı bir tasfiye planına razı etme yöntemini öne geçirdi.

Bu tasfiye dayatması, ilk aşamada DSG bünyesinde bulunup Rojava ve Suriyeli olmayan kadroların tamamının Suriye'yi terk etmesini, ikinci aşamada Rojava ve Suriyeli olanlar da dahil tüm YPG komuta kademesinin Suriye'den çıkmasını, üçüncü aşamada YPG ve DSG'nin geriye kalan bölümünün silahlarını teslim etmesini ve herhangi bir özerk işleyişe sahip olmaksızın Suriye'nin yeni devlet ve ordu sistemine dahil olmasını içeriyor.

İnkarcı sömürgeci faşist saray iktidarı, devrim güçlerinin zayıflatılmasından ve Kürdistan'ın Rojava par-

Erdoğan'ın saray iktidarı, Aksa Tufanı hamlesinin ardından siyonist devletin başlattığı sömürgeci ve soykırımcı savaşın bölgesel boyut kazanmasını, İsrail'in Suriye siyasi denklemine doğrudan dahil olmasını ve Kürt ulusal statüsünü destekler açıklamalar yapmasını, örneğin Suriye'de kanton sistemini değerlendirmek üzere uluslararası bir konferans önermesini "dış cephe" tehdidi olarak ele alıyor.

çasında da kendisine siyasi inisiyatif alanı açılmasından medet uman Barzani hanedanının güdümündeki işbirlikçi ENKS'yi Suriyeli Kürtlerin gerçek temsilcisi diye etiketleyerek ve inşa edilecek yeni Suriye düzene PYD'nin yerine ENKS'yi dahil ederek, Rojava devrimiyle erişilmiş başlıca ulusal demokratik kazanımları tasfiye çizgisini makyajlayıp tahkim etmek istiyor.

Faşist şef Erdoğan'ın politik ikiyüzlülüğü, Suriye'de Türkmenlerin müstakbel politik islamcı rejim bünyesinde bir ulusal topluluk olarak temsil edilmeleri yönünde siyasi ağırlık koyarken, Kürt ulusal statüsünün resmîleşmesinin önünü kesme amacıyla da ilişkili olarak, Hristiyanların, Dürzilerin, Alevilerin, Süryanilerin, Keldanilerin, Asurilerin, Ermenilerin, farklı ulusal ve inançsal toplulukların kolektif demokratik haklar elde etmelerine karşı çıkışında açıkça sırtıyıyor. Faşist politik islamcı saray iktidarı, Dürzilerin özerklik talebini mahkum ettiği gibi, HTŞ'nin ve ona iştirak eden diğer politik islamcı çetelerin Lazkiye, Tartus, Humus ve Hama gibi illerde gerçekleştirdikleri Alevi katliamlarına "rejim kalıntılarının temizlenmesi", "ülkenin birliğine yönelik terörist saldırının bastırılması" sözleriyle açık destek veriyor.

Hasılı, sömürgeci faşist şeflik rejimi, Rojava'yı büyük bir askeri saldırı tehdidi altında tutarak, işgalci Türk burjuva ordu birliklerinin konumunu pekiştirerek, SMO çetelerini sahadaki ve masadaki askeri ve siyasi kozu sayarak, ENKS'yi Suriye'de Kürtlerin tek temsilcisi ilan ederek, Golani yönetimini siyaseten yönlendirerek, ABD emperyalizmiyle pazarlık gücünü artırarak ve İsrail'in etkisini

sınırlayarak, Rojava'daki Kürt ulusal statüsünün herhangi bir biçimde anayasal çehreye bürünmesini engellemek ve son bulmasını sağlamak için elinden geleni yapıyor. Onun şimdiki somut hedefi, Mazlum Abdi ve Golani tarafından imzalanan 10 Mart tarihli anlaşmanın resmen somutlanışının ve fiili uygulanışının bu doğrultuda gerçekleşmesini başarmak. Rojava'daki Kürt ulusal statüsünün geleceği konusundaki bu karşılıklı mücadelenin İmralı'daki görüşmelerde de siyasi düğüm noktası olduğunu veya henüz olmadıysa bile pek yakında olacağını tahmin etmek zor değil.

Sabah gazetesindeki başlıca saray borazanı Okan Müderrisoğlu şunu boşuna yazmıyor: "27 Şubat'taki İmralı çağrısından sonra Türkiye için PKK sorunu biterken, farklı nitelikte Kürt sorunu türetilmesi kuvvetle muhtemel. Bu nedenle, Şam'ın istikrarına desteğini sürdüren Türkiye için er ya da geç bölgedeki tüm Kürtlerin hamiliği sorumluluğunun düşeceği çok açık. Haliyle bu etkileşimin Terörsüz Türkiye'de çok yönlü kamu yönetimi reformunu gerekli kılacağı da düşünülerek kamuoyu hazırlanmak durumunda!" Saray borazanı, sömürgeci faşist şeflik rejiminin, Kürt ulusal demokratik hareketinin silahlı varlığı sorunundan kurtularak, Türkiye ve Bakur'da Kürtlere bireysel kültürel haklar ve sınırlı yerel yönetim olanakları tanıyarak, bugün Rojava'da ve yarın Rojhilat'ta Kürtlerin ulusal demokratik bir statü edinmelerini engelleyerek, Kürdistan'ın üç parçasında Barzani işbirlikçiliğine dayanarak Kürtlerin bölgesel hamisi pozu kesme yönelimini işte böyle dile getiriyor.

Rojava Kadın Devrimi, Kazanım Ve Riskler

Yeliz İsyen

Rojava'da "Kürt Ulusal Birliği Kürt Kadınlar Öncülüğünde Gerçekleşiyor" sloganıyla düzenlenen Birinci Kürt Kadın Konferansı sonrası açıklanan sonuç bildirgesi, HTŞ gericiliğine karşı tutum ve kadın devrimi kazanımlarını savunma kararlılığının ortaya konulması adına önemli. Sonuç bildirgesiyle, HTŞ'nin yeni anayasa taslağının kadınların haklarını tamamen reddetmesi karşısında, Kürt kadınlarının tüm Suriyeli kadınlarla birlikte demokratik ve ademi merkezietçi bir Suriye inşası çabalarına omuz omuza katılmaya hazır oldukları açıklandı. Geçici anayasa reddedilirken, Demokratik Özerk Yönetim projesinin Suriye'deki tüm sorun ve krizlerin çözümünde en uygun model olduğu belirtildi.

Rojava kadın devrimi, Ortadoğu'da erkek egemenliğinin baskıcı, sömürgeci, faşist rejimlere yaslanan en saldırgan, en köleci kalelerinin, dizginsiz burjuva erkek saltanatının hüküm sürdüğü devletlerin ortasında yakılmış bir isyan ateşi, tüm dünya kadınlarının özgürlük meşalesi olarak tarihteki yerini çoktan aldı. Kürt ulusunun Rojava Kürdistan'da gerici Esad rejimine ve Arap sömürgeciliğine karşı gerçekleştirdiği Rojava devrimi, Kürdistan devriminin, bölgesel devrimci durumun ve bölge devriminin bir uzanımı ve kazanımı oldu. Rojava'da halkların özgür ve gönüllü temelde birlikte yaşamasını güvenceleyen, tam hak eşitliği il-

kesine dayalı halkçı demokratik bir iktidar kuran devrim, aynı zamanda bir kadın devrimine dönüştü. Kendi sınırlarını aşarak, Kuzey ve Doğu Suriye'yi içererek gelişti, büyüdü.

Rojava kadın devrimi tecavüz-cü, köleci, politik islamcı, faşist DAİŞ'e, faşist sömürgeci Türk sermaye devletinin işgal saldırılarına ve örgütleyip yönlendirdiği işbirlikçi çetelere karşı yüzlerce kadın savaşçının can feda savaşıyla kazanıldı. 12. yılını geride bırakan Rojava kadın devrimi, ulusal kurtuluş, kadın özgürlüğü, eşitlik idealleriyle, ağır bedeller pahasına savunuldu ve inşa edildi. Büyük bir halk ordulaşmasının geliştirildiği Rojava devrimin-

de, kadın ordulaşmasında da öncü bir düzey ortaya çıkarıldı. Kadın öz savunması savaş cephelerinde ve toplumsal yaşamın her alanında yükseltildi. Kadınlar Rojava'da, Kuzey ve Doğu Suriye'de, faşist, despotik, erkek egemen gerici toplumsal geleneklerin en baskın olduğu bölgeler dahil, tüm alanlarda, yönetim yapılarında kadın meclislerini, kadın adalet kurumlarını, eş başkanlık sistemini büyük ısrar ve iradeyle kazandı, sür-

Bugünse Suriye'de yönetimi ele geçiren, DAİŞ ve El Nusra artığı, kitle katliamlarının, işkence ve tecavüzlerin sorumlusu, kadın köle pazarlarının kurucusu, kadın düşmanı Heyet Tahrir el Şam'ın (HTŞ) tasfiyeci planı, özelde kadın devriminin kazanımlarının ortadan kaldırılması dayatmaları ve olası tehditleri ile karşı karşıya.

dürdü. Rojava'da kadınlar bir devrim katılmanın ötesine geçti ve devrimi kadın devrimine dönüştürdü.

Binlerce kadın ve erkek savaşçının şehit düştüğü Rojava devrimini savunma ve inşa çalışmalarına, onlarca ülkeden binlerce kadın ve erkek enternasyonal devrimci, ilerici, demokrat katıldı. Ortadoğu'nun erkek egemenlikçi tüm sistemleri, gerici, despotik, faşist, politik islam-

cı ve kapitalist sömürgeci devletlerin emirliklerinin karşısına dikilen halkçı, demokratik, kadın özgürlükçü devrim yeni bir durumun ortaya çıkışı oldu. Halkların eşit ve özgür birlikteliklerini gerçekleştirebilecekleri bir sistemin mümkün olduğunu gösterdi.

21. yüzyılın ilk devrimi, Kuzey ve Doğu Suriye kentlerinden Kürt, Arap, Ermeni, Süryani, Asuri, Keldani, Türkmen halklarından ve farklı inanç topluluklarından kadınların devrimi, tüm dünya kadınlarının kazanımı olan Rojava kadın devrimi her dönem saldırı ve tehdit altında oldu. Tecavüzcü, kölecî, politik islamcı faşist DAİŞ'in saldırıları, faşist sömürgeci Türk sermaye devletinin işgal saldırıları ve onun örgütleyip yönlendirdiği işbirlikçi çetelerin saldırıları kesintisiz biçimde sürdü. Bugünse Suriye'de yönetimi ele geçiren, DAİŞ ve El Nusra artığı, kitle katliamlarının, işkence ve tecavüzlerin sorumlusu, kadın köle pazarlarının kurucusu, kadın düşmanı Heyet Tahrir el Şam'ın (HTŞ) tasfiyeci planı, özelde kadın devriminin kazanımlarının ortadan kaldırılması dayatmaları ve olası tehditleri ile karşı karşıya.

Erdoğan yönetimindeki faşist sömürgeciliğin cihatçı HTŞ ile sürdürdüğü ilişkilerin temel gündemlerinden biri de, Rojava devriminin halkçı iktidarının yıkımı, kazanımlarının ortadan kaldırılmasıdır. Faşist sömürgecilik bunun için bir kez daha tüm güç ve kapasitesini seferber etmiş bulunuyor. Bir tandan HTŞ ile ilişkileri sıkı tutarken diğer yandan SMO adlı işbirlikçi faşist çetesiler eliyle Rojava'ya dönük savaş, katliamcı saldırılarını sürdürüyor. Faşist şefflik rejimi soykırımcı işgal planını

da bütünen devre dışı bırakmış değil. Mevcut siyasi iklimde uygulama imkanı bulamasa da, Rojava çevresinde artırdığı askeri yığınakla, beklentilerinin yanıtlanmadığı durumda işgal saldırısı seçeneğinin masada olduğu tehdidini canlı tutuyor.

Rojava kadın devrimi bugün hangi risklerle karşı karşıya? Kadın devrimi kazanımlarının kaybedilmesi ne anlama geliyor? Devrimin ilanı ve ilerleyen yıllarda, yönetim ve iktidar yapısının gelişim süreçlerinde kadınların pozisyonunu, kadın kazanımlarının ortaya çıkarılma süreçleri, dolayısıyla kadın devriminin gelişim tarihini hatırlamakta yarar var.

Kadın Devrimine Giderken

Devrim öncesi Rojava, Kuzey ve Doğu Suriye despotik, erkek egemen, gerici toplumsal geleneklerin baskın olduğu, erkek egemenliği saltanatının sınırsızca sürdürüldüğü, kadınlara evsel köleliğin dayatıldığı bir coğrafyadır. Çok eşlilik doğal, erken yaşta evlilikler olağan, kadın katliamları ise olasıdır. Kadınların öncelikli işi ve görevi erkeğe hizmet, geleneksel kadınlık rollerinin

gereklerini yerine getirmektir. Çoklu inanç ve kültürlerin olduğu Rojava ile Kuzey ve Doğu Suriye’de kadınların, değil siyasi yaşam, toplumsal yaşamda, bulundukları aile meclisi içinde dahi söz hakkı yoktur. İsmi erkekle anılan kadınlar, erkeğin eşi, kızı ya da annesidir. Kadınlar toplum içinde erkek adları ile tanımlanmış, Jina (Karısı) ... ya da Dîya (Annesi) ... ön sıfatlar almış, fakat kendi adlarını alamamıştır. Bu durum kadınların toplumsal yaşamdaki konumunun da yansımasıdır.

Faşist sömürgeci Esad rejiminin baskı ve saldırıları koşullarında, çok uluslu, çok kültürlü Rojava ve Suriye’de toplumsal çelişkiler, devrimin öncesinde de farklı nedenlerle gerilimlere dönüşmüştür. Yer yer farklı bölgelerden halkların eylem, ayaklanmaları ortaya çıkmıştır. Tüm bu dönemler boyunca cins çelişkisi toplumsal düzeyde görünür olmamış, kadınların lokal düzeyde ortaya çıkan sınırlı mücadeleleri ise bir kadın kitle hareketi düzeyine ulaşmamıştır.

Rojava’da Kürt kadın hareketinin varlığı, devrim öncesi yıllara dayan-

maktadır. Baas rejiminin sömürgeci-lik politikaları, baskı ve tutuklama tehditleri altında örgütlenmeye başlayan Kürt kadın hareketi, ilk etapta toplumdaki baskın erkek egemenliğine karşı kadınlarda cins bilinci oluşturma ve öznel varlığını görünür kılma çalışmaları yürütmüştür. Bugün Rojava ile Kuzey ve Doğu Suriye’de kadınların çatı örgütü haline gelen Kongreya Star’ın ilk kongresi Yekitîya Star adıyla 2005 yılındadır. Sınırlı sayıda kadının katıldığı kuruluş yıllarında, Kürt halkı içinde örgütlenmeye ağırlık verilmiş, kadına yönelik şiddet ve baskılarla mücadele öncelenmiştir. Yekitîya Star ikinci kongresi 61 kadının katılımıyla 2007’de, üçüncü kongresi ise 81 kadının katılımıyla 2009 yılındadır.

Yekitîya Star’ın “Kimsenin namusu değiliz, namusumuz özgürlüğüdür” şiarıyla başlattığı kampanya, Baas rejiminin sömürgeci politikaları ve aile ortamında kadınların yaşadığı baskı ve katliamlara karşı örgütlenme alanını genişlettiği politik çıkışıdır. 2011 Temmuz’unda Efrîn’de 100 kadının katılımıyla toplanan dördüncü kongrede ise örgütlenme amaç ve araçlarında genişleme kararı alınmıştır. Suriye anaya-

sası, Suriye’de demokratik değişim ve Kürtler için demokratik çözüm tartışmalarıyla, özyönetimi teşvik için meclis ve komünlerin oluşturulması kararı alınmıştır. Rojava’nın bütününe kapsayacak biçimde oluşturulan 31 üyeli koordinasyon Baas rejiminin varlığı koşullarında faaliyetlerini illegal temelde sürdürmüştür. Rojava devrimi başladığında Yekitîya Star’ı kadınlar arasında örgütlü, öncü toplumsal bir harekete dönüştüren de öncesi yıllara yayılan hazırlık ve faaliyetidir.

Devrimin İlanı Ve İktidar Organları

Kobanê’de ilk adımları atılan ve “demokratik ulus sistemi” denilerek 19 Temmuz 2012’de ilan edilen özerk yönetimin 2012-2014 arasında merkezi yönetim organı Demokratik Toplum Hareketi’dir (TEV-DEM). Eşit temsil, eşit katılım esasıyla oluşturulan TEV-DEM’in toplam 600 kişiden oluşan delegelerinin 300’ü kadındır. TEV-DEM’e paralel özgün kadın örgütlenmesi ise Yekitîya Star’dır.

6-7 Ocak 2014’te Cizîre-Amûde’de Kürt, Arap, Ermeni, Süryani, Türkmen halklarından temsilcilerin ka-

tılımla Rojava Demokratik Özerk Yönetimi Yasama Meclisi toplanmış, Rojava için Toplumsal Sözleşme kabul edilerek Cizîre, Kobanê ve Efrîn kantonları ilan edilmiştir.

Süreç içerisinde oluşturulan Demokratik Suriye Güçleri'nce (DSG), Minbic'ten Raqqa'ya Kuzey Suriye'de DAİŞ işgali altında olan birçok bölge özgürleştirilmiş ve bu bölgelerin yönetim sistemleri kurulmuştur. Demokratik Suriye Meclisi üçüncü konferansında, 7 farklı bölgede oluşturulan yönetimler arasında koordinasyonu sağlanmak üzere, Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi'nin kurulması kararı alınmıştır. Bu değişim ve gelişmelere uyan biçimde devrimin taşındığı tüm bölgelerde özgün ve özerk kadın örgütlenmeleri inşa edilmiş, kadınlar iktidarın eşit ortağı olarak tüm yönetim organlarında yerini almıştır.

2016 yılında "Kadın renginde demokratik ulus inşa edelim" şiarıyla gerçekleştirilen 6. kongrede Yekitiya Star adı Kongreya Star olarak değiştirilmiştir. Farklı halklardan yüzbinlerce kadını bünyesine katan Kongreya Star bugün Kuzey ve Doğu Suriye özerk alanlarında kadınların örgüt ve kurumsal yapılarının konfederal meclisi, kongresidir.

Özgür bir Rojava, demokratik bir Suriye ve demokratik bir Ortadoğu inşası hedeflerine bağlı faaliyetlerini yürüten Kongreya Star'ın eğitim, sağlık, ekonomi, özsavunma, adalet, diplomasi, yerel yönetimler, ekoloji, medya, kültür ve sanat gibi alanlarda özgün ve özerk kadın örgütleri vardır. Sosyal alan, politik alan, eğitim, sağlık, ekonomi, diplomasi, adalet, özsavunma, kültür ve sanat, yerel yönetimler ve ekoloji komiteleri ile Weqfa Jin, Jineoloji, Şifaya Jin,

Aborîya Jin, Mala Jin, Asayaşa Jin, HPC-Jin, Kewana Jin, Jinwar gibi yapı ve kurumları bugüne dek oluşturulan örgütlerdir.

Rojava devrimine kadın devrimi niteliğini veren temel sistemlerden eş başkanlık uygulaması sonucu tüm özerk kurumlarda %50 kadın katılımı ilkesi vardır. Devrimin ilk yıllarından başlayarak, askeri alanlardan toplumsal yaşama kadınlar devrimin ve inşa çalışmalarının etkin bir öznesi ve öncüsüdür. Oluşturulan "Toplumsal Sözleşme" kadın özgürlüğü, çocuk hakları, ekolojik yaşam ve eşit haklar temelinde belirlenen hukuk sistemidir.

Eş Başkanlık Ve Eşit Temsiliyetle İktidar Ortaklığı

Rojava devrimi, demokratik halk devrimi ve kadın devrimi olarak iç içe geçmiş iki devrim niteliğindedir. Bugün kadınlar, merkezi yönetimlerden yerel yönetimlere, iktidarın eşit bileşeni ve ortağıdır. Özerk kadın örgütleri, eş başkanlık sistemi ile eşit temsiliyet Rojava devrimine kadın devrimi niteliğini veren temel kurum ve uygulamalardır.

Yasama, yürütme ve yargıda kadınların eşit varlığı zorunludur. Bununla birlikte, tüm özerk yönetim sistemlerine paralel kurulan kadın örgütleriyle ikili iktidar sistemi vardır. Her fırsatta yeni biçimlerle kendisini üreten, kadın kazanımlarını geriye itme basıncı oluşturan erkek egemen yaklaşım ve anlayışlarla mücadele kadın örgütlerinin başat gündemi, görevidir.

Devrimin merkezi ve yerel yönetim organlarında yer alan tüm kadınlar Kongreya Star'ın doğal üyesidir. Bu kadınlar, Kongreya Star tarafından belirlenen özgünlükler

uyarınca, atama ya da seçim yoluyla göreve gelir. 2014 yılında demokratik özerklik sistemi kantonlarının ilanından itibaren tüm komün, meclis, belediye, kooperatif, siyasal parti ve derneklerde eş başkanlık sistemine geçilmiştir. Kadın eş başkanların tamamı sadece kadınlar tarafından, erkek eş başkan ise hem kadınların hem de erkeklerin kararıyla seçilmektedir. Eş sözcülük kurumu için de uygulama esasları aynıdır.

Kurumlarda kadın temsiliyetini belirleyen, kadınların nicelik düzeyi değildir. Kadınlar kişi sayısında erkeklerle eşit olmadıkları durumlarda da ortak kararları %50 etkileme gücüne sahip. Ayrıca alınan kararlara doğrudan ve anında veto hakkı fiili olarak işletilmektedir. Kadın temsiliyetinde bireysel değil, kolektif ve eşit temsiliyet ilkesi esastır.

YPJ'nin Kuruluşu Ve Özsavunma Sistemi

Rojava kadın devrimi mücadelesinin zora dayalı biçimlerini içererek gelişti. Kadınlar, sadece toplumsal ve siyasal olarak değil, zor araçları ile kurdukları ilişkiyle devrimin gelişiminde ve savunulmasında öncü roller üstlendi. Kadın devriminin kazanımlarına yönelik erkek egemen şiddet ve baskılara karşı kadın öz savunmasını her alanda inşa etti.

İlk etapta kadına yönelik saldırılarla mücadele için kadın asayiş merkezleri kuruldu. Ortaya çıkan toplumsal sorunları çözme görevi edinen kadın asayiş merkezlerinde, kadına dönük fiziksel ve psikolojik saldırılara, şiddete karşı kadın savunma mekanizmalarının geliştirilmesi esastır. Savunma alanında ortaya çıkan bu örgütlülük, 21 Şubat 2013'te Efrîn'de Şehid Ruken Taburu'nun kurulması

ile yeni bir düzeye taşındı. Genç kadınlardan oluşan tabur devamında diğer kanton ve bölgelere de taşınarak YPJ örgütlenmesine gidildi.

YPJ YPG komutanlığına bağlı ve onun özgün kadın ordulaşması olarak kuruldu. Süreç içerisinde tüm kantonlarda yaygınlaşarak, kendi sistemlerini inşa ederek kadın ordulaşmasının gücü ve devrimin savunulmasının öncü kuvvetine dönüştü. Özellikle 2014 yılında Kobanê'nin

İlk etapta kadına yönelik saldırılarla mücadele için kadın asayiş merkezleri kuruldu. Ortaya çıkan toplumsal sorunları çözme görevi edinen kadın asayiş merkezlerinde, kadına dönük fiziksel ve psikolojik saldırılara, şiddete karşı kadın savunma mekanizmalarının geliştirilmesi esastır.

DAİŞ tarafından işgaline karşı savaşta, YPJ savaşçıları destansı direniş ve savaşlarıyla Rojava devriminin dünya halkları ve kadınları ile buluşturulmasının simgesine dönüştü. Kobanê'nin Miştenur tepesi savunmasında, Arîn Mîrkan yaptığı feda eylemiyle kadınların direniş ve savaş sembolü oldu.

Dilar Efrîn, Mizgîn Kobanê, Barîn Kobanê, Hevrîn Xelef, MLKP/KKÖ savaşçıları Sibel Bulut, İvana Hoff-

mann, Ayşe Deniz Karacagil, Sevda Çağdaş, Elende el Mihemed, trans kadın savaşçısı Okan Altunöz, DKP/BÖG savaşçısı Eylem Ataş ve sayıları binleri bulan kadın savaşçı devrimi savunma ve inşa çalışmalarında şehit düştü.

YPJ’li kadınlar sadece savaş cepheleleri ve mevzilerinde değil, farklı kesimlerden kadınların silah kullanımı ve özsavunma alanlarında eğitilmesinde öncü roller üstlendi. Oluşturulan YPJ akademilerinde farklı halklardan binlerce kadın askeri eğitimlerden geçirildi. Amaç, kadın eğitim devrelerine katılan kadınların, aldıkları eğitimlerle toplumsal alanın her kademesinde olduğu gibi savunma alanında da kendi özgüçlerine dayanarak özsavunmalarını kurmalarını sağlamaktır. Yine devrimin birinci yılında Cizîre kantonunda oluşturulan “Özsavunma Kanunu”yla Savunma Bakanlığı’na bağlı Özsavunma Eğitim Akademileri kurulmuş, 6 aylık süreyle verilen askeri, siyasi ve ideolojik eğitimlerle kadınların özsavunma sistemine etkin katılımı sağlanmıştır.

YPJ’nin gelişimi ve kadın orduleşmasında kırılma noktası Askeri Taburlar Birliği (FOC) sistemine geçiştir. Halkın örgütlenmesine dayanan askeri yapının yerini düzenli ordu sistemine bırakması anlamına gelen FOC sisteminde kadınlar kapsam dışıdır. Sadece erkeklere açık hale gelen FOC’lar büyüdüğü oranda, YPJ örgütlenmesi ve alanı daralmaya, kadın kuvvetlerinin katılımı sınırlanmaya başlamıştır. Bu durum süreç içerisinde YPJ’nin varlığının, kadın devrimi çizgisinde toplumsal değişim ve dönüşümde oluşturduğu basıncın ortadan kalkmasına, erkek egemenliğinin alan genişletmesine kapı aralamıştır. Genç kadınlar başta gelmek üzere kadınların geleneksel cinsiyet rollerine yönelmesi, ailelerce zorlanması eğilimleri ortaya çıkmıştır.

Kadınlar için özsavunma sisteminin özü, devrimin tüm alanlarında kadın kimliğinin, varlığının yaratılması ve sürekliliğinin korunarak güvencelenmesidir. Bunlar, siyasete eşit katılım, ekonomik, kültürel ve toplumsal alanda kurumsallaşma, hukuk sistemini cins görüşü açısıyla

oluşturma, bu temelde yasal hakları oluşturma, asayiş sistemi ve YPJ ordulaşmasıdır. Kuzey ve Doğu Suriye özerk bölgelerinde kadın komün ve meclislerinin oluşturulduğu her alanda, doğal bir mekanizma olarak “öz-savunma komiteleri” ve onu güçlendirmek üzere şehirlerde kadın asayiş sistemi kurulmuştur.

Kadınlarla ilgili tüm adli sorunlarda muhatap kurum olan Mala Jin’in (Kadın Evi) kadına yönelik tehditlere karşı tedbire (tutuklama) başvurmak istediği durumda devreye girecek yetkili kurum kadın asayişidir. Ayrıca Mala Jin çalışanı tüm kadınlar savunma teknikleri ve silah kullanımında eğitilidir.

Kadın Adalet Sistemi Ve Hukuki Kazanımlar

Kongreya Star çatısı altında örgütlenen Mala Jin ilk olarak 20 Mart 2011’de Qamişlo kentinde örgütlendi. Zamanla Kuzey ve Doğu Suriye’nin birçok bölgesinde 62 şube açarak, toplumu, özelde de kadınları bilinçlendirme çalışmaları yürüttü. Mala Jin’in görevi, eşit toplum, demokratik aile kültürü, özgür eş yaşam bilincini geliştirme, kadın ve ço-

cuklara yönelik yaşanan insanlık dışı uygulamalara karşı durma, mücadele etmedir. Aile içi şiddet ve kadınların toplum içinde yaşadığı sorunları komiteler yoluyla çözmeyi hedefleyen Mala Jin, özerk yönetimin tüm sivil kurumlarında ve yargısında temsil edilmektedir. Kuruluş yıllarında toplum içinde kurumsal olarak kabul görmeyen Mala Jin, süreç içerisinde yürüttüğü çalışmalar ve kadınların kararlı duruşuyla muhatap kurum görülmeye başladı.

İlk dönemler oluşturulan sulh komiteleri ortaya çıkan sorunlarda uzlaştırma, arabuluculuk görevleri yürüttü. Adalet Divanı ise Rojava’da hukuksal ve yargısal sistemin henüz bütünlüğü belirlenmediği 2015 yılında oluşturuldu. Mala Jin bünyesinde farklı alanlarda görev üstlenen meclisler, Çözüm Komisyonu, Adalet Divanı, Eğitim Komitesi, Arşiv ve Basın Komitesi’dir.

Demokratik özerklik sisteminin ilanı ile medeni hukuku düzenleyen ve kadına karşı suçlara ilişkin kanunlar çıkarıldı. Medeni hukukun düzenlendiği Kadın Kanunu aynı zamanda aile hukukunu da içermektedir. 30 maddeden oluşan kanunla, er-

kek egemen anlayışa karşı mücadele tüm bireylerin sorumluluğu olarak belirlenmiş, kadınların her alanda erkeklerle eşitliği yasal güvenceye alınmıştır. 2016 yılında Kadın Adalet Meclisi kurulmuş, 2017 yılında ise Toplumsal Adalet Meclisi'nin temelleri atılmıştır.

Kadınlar lehine yapılan yasal düzenlemeler devrimin ilk yıllarında Yasama Meclisi içindeki üye erkeklerin dirençleriyle karşılaşmıştır. Çocuk yaşta evliliklerin önlenmesi ve evlilikte 18 yaş sınırı getiren yasa ile çok eşliliği yasaklayan yasa maddeleri bunlardandır. Meclis üyesi erkeklerin de “doğal hak” gördüğü bu sorunlara yasalar düzeyinde yasak getiren, kadınların kararlı duruşudur. Yine kadına yönelik şiddete karşı ise özel ceza yasasının çıkarılması, etkin soruşturma ve yaptırım süreçlerinin işletilmesi temel kazanımlardır.

Tüm toplum için bağlayıcı kurum olan Toplumsal Adalet Meclisi çatısı altında, Mala Jin Sulh Komitesi, Soruşturma Komisyonu, Adalet Divanı ve Toplumsal Adalet Divanı var. Aile, sivil ve kadın davaları meclis kuruluna gelmeden önce Sulh Komitesi, Mala Jin ve Adalet Divanı'ndan geçmekte, Adalet Divanı'na giden tüm davalar ise Sulh Komitesi ve Mala Jin'e açık olarak görülmektedir. Aile içi şiddet, taciz, boşanma, velayet gibi doğrudan kadınları ilgilendiren konular Adalet Divanı'nda ele alınırken, diğer konularda Çözüm Komisyonu'nda taraflar arası arabuluculuk süreci işletilmektedir. Her iki durumda da sorunların özerk yönetim mahkemelerine gitmeksizin uzlaşma temelinde çözümü ağırlıklı eğilimdir.

Mala Jin sorunların çözümünde tarafları dinleme, uzlaşma, diyalog,

eğitim ve düzenli takip görevlerini yürütür. Sorunların çözülemediği durumlarda ise mahkemelerde kadınlara eşlik etmekte ve kadınlardan yana, kadınların toplumsal özgürleşmesini destekleyen kararlar alınması için öneri sunmakta. Süreç, özerk yönetim mahkemeleri ve Sosyal Adalet Konseyi içindeki yargıç, savcı, avukat kadınların oluşturduğu Sosyal Adalet İçin Kadın Konseyi ile koordineli yürütülmekte. Mala Jin temsilcileri mahkeme öncesi sürecin detaylarını kadın konseyi ile paylaşmakta.

Kadın adalet kurumları, içerisinde Mala Gel (Halk Evi) Sulh Komitesi üyesi kadınların da olduğu Kadın Adalet Meclisi ise, Rojava ile Kuzey ve Doğu Suriye düzeyinde koordinasyon görevi yürütmektedir. Amaç, toplumsal adaletin kadın bakış açısı ve eliyle sağlamasıdır. 2021 verilerine göre, Kadın Adalet Meclisi, Mala Jin'in raporladığı bin 169 davayı sonuçlandırdı.

Devrimin Ekonomik Yapısında Kadınlar

Rojava devriminin üzerine inşa edildiği demokratik özerklik sisteminde, özel mülkiyetin ortadan kaldırılması politikası izlenmemiş, sınırlı düzeyde kamulaştırmalar yapılarak komünal ekonomi ve kooperatiflere dayalı üretim tarzının geliştirilmesi esas alınmıştır. Komünal ekonomi ve kooperatiflere dayalı üretimin alanı genişlediği oranda özel mülkiyet ilişkilerinin sınırlanacağı, alanının daraltılacağı varsayılmıştır. Devrimin ekonomik yapısı kadın devriminin gelişimin ve ilerletilmesinin de sınırı konumundadır.

Rojava devrimiyle kadınların toplumsal ve ekonomik yaşama katı-

lını iradi biçimde örgütlenmesine, kadın devrimi başarılmasına karşın, özel mülkiyet ortadan kaldırılmadığı sürece cins çelişkilerinin bütünen çözümü de mümkün değildir. Kadının tarihsel yenilgisi erkek cinsi tarafından toplumsal mülkiyetin özel mülkiyete dönüştürülmesi ile başlamıştır. Üretimin toplumsallığı ve mülkiyetin bireyselliği çelişkisinin çözümü kadın devriminin ilerleyişi-

Yıllardır uygulanan ambargo politikalarına ve imkanların sınırlılıklarına karşın, onlarca kadın kooperatifi kurmayı başaran kadınlar, komünlerin gelişiminde de önemli roller üstlendi. Sadece tarımsal üretimde değil, sanayi, pazar-ticaret gibi sektörlerde de kadınlar varlık haklarını kazandı.

nin olmazsa olmazlarından. Özel mülkiyetin varlığı koşullarında, kadın devrimi ilerleyişini sürdüremeyeceği gibi, geriye dönüş riski tüm canlılığıyla varlığını korumaktadır.

Bugün Rojava'da örgütlenen komünal ekonomi ve kooperatiflere dayalı üretim tarzı, tüm sınırlarına karşın, geçiş aşamasında kadın devrimine önemli bir imkandır. Yıllardır uygulanan ambargo politikalarına ve imkanların sınırlılıklarına karşın, onlarca kadın kooperatifi kurmayı

başaran kadınlar, komünlerin gelişiminde de önemli roller üstlendi. Sadece tarımsal üretimde değil, sanayi, pazar-ticaret gibi sektörlerde de kadınlar varlık haklarını kazandı.

Kongreya Star Kadın Ekonomi Komitesi'ne bağlı tarım, sanayi, pazar-ticaret ve kooperatifçilik gibi sektörlerde özerk komiteler olarak örgütlenen Aboriya Jin (kadın ekonomisi) Koordinasyonu tüm sektörde kadınlar için yeni ilişkiler ve komünal alanlar yaratma hedefiyle faaliyet yürütüyor. Aboriya Jin Koordinasyonu şehir ve kantonlardaki komün meclisleri aracılığıyla kadınları harekete geçirmekte, onlara kadın ekonomisini örgütleme ve geliştirme sorumluluğu vermekte. Ekonomi alanında kadın varlığının yaratılması, komün ve halk meclisleri açısından demokratik özerkliğin temel önkoşulu.

Kadın kooperatiflerinin kurulmasında görevli kurumlar Kadın Kooperatifler Evi (Mala Kooperatîfên Jin) ve Kadın Kooperatifler Birliği (Yekitiya Kooperatîfên Jin). Bu kurumlar Rojava ve Kuzey Suriye'nin tamamında özerk yönetim Ekonomi Konseyi (Destaya Aborî) ve TEVDEM Sosyal Ekonomi Komitesi ile koordineli çalışıyor.

Kadın kooperatiflerinin yararlandığı toprak oranı devrimle kamulaştırılan toprakların üçte biri. Aboriya Jin Kooperatif Komitesi ilk etapta komünal tarımsal toprakların kooperatif biçiminde ekimi için komünlere başvuruyor. Farklı komünlerden gelen kadınlar, iki yıl süreyle komünal topraklarda çalışarak, kolektif çalışma esasına dayalı ekonomi faaliyetine katılıyor. Bu yolla komünal toprakların işletilmesinin sürekliliğinin korunması ve tüm kadınlara

bu topraklardan yararlanma imkanı sunulması amaçlanıyor. Kadınların iki yıl içinde kooperatifleşmeyi benimsemesi ve elde ettikleri toplam gelirle kendi özerk kooperatiflerini kuracak ilk yatırım bütçesini sağlamalarına alan açılması temel hedef. Tarım alanında yeni kooperatiflerin kuruluşunda Kadın Kooperatifler Evi teknik destek, Kadın Kooperatifler Birliği kredi desteği, Yerel Yönetim Ekonomi Konseyi ise üretim kaynağı ve proje desteği sunuyor.

Kadın Devriminin Sosyalist Odağı: Devrimci Komünist Kadınlar

Rojava devriminin başlangıcı olan 2012 yılından bugüne komünist öncü, devrimin savunulmasından inşasına tüm cephelerinde yerini aldı. Geride kalan 12 yıl boyunca onlarca kadın, erkek, LGBTİ+ öncü komutan ve savaşçısını şehit verdi. Rojava devriminin asli bileşeni ve sosyalist yurtsever çizgisinin yaratılmasının öncü gücü olduğunu ilan ederek, politik, ideolojik ve örgütsel çalışmalarını bu doğrultuda kesintisiz biçimde sürdürdü. Komünist öncü, sosyalist yurtsever çizgisiyle Kürt, Arap, Süryani, Ermeni, Türkmen halkları

arasında örgütlendi ve devrim topraklarına kök salarak varlık hakkını kazandı.

Tevgera Komünist a Şoreşger-TKŞ'nin (Devrimci Komünist Hareket) eş örgütlenmesi olan Jinên Komünist ên Şoreşger-JKŞ (Devrimci Komünist Kadınlar), kadın devriminin güncel görevlerini somut politikanın konusu olarak ele alırken, cins çelişkisinin çözümü için kapitalizme karşı mücadele görevlerini sosyalizm amacına bağlı olarak yürütüyor.

Halk devrimi ile kadın devriminin ikili iktidarının çelişkili birliğini içeren Rojava devriminde bu iki iktidar odağından birinin diğeri üzerinde hegemonya mücadelesi sürmektedir. Bu hegemonya mücadelesinde kadın devriminin zaferini sağlayacak olan, ikili iktidarın maddi zemininin ortadan kaldırılması ve cinsiyet çelişkisinin son bulmasıdır. Devrimci komünist kadınların hareketine yön veren, devrimi içeriden sosyalizm yönünde geliştirmenin yanı sıra, bölgesel devrim yönünde ilerletme, yani devrimi yayma ideolojik görüş açısidir.

Kadın devrimini güvencelemeyi stratejik hedefi olarak belirleyen

JKŞ, Kuzey ve Doğu Suriye’de kadın kazanımlarını koruma ve Suriye’nin bütününe yayma mücadelesini güncel politik devrimci görevi saymaktadır. Rojava devriminin ideolojik, politik, ekonomik sistemi içerisinde eleştirdiği ya da yetmez gördüğü her durumda ilişkilenişi eylemlidir. Kendine görev çıkararak, yürüttüğü politik kampanyalar ve kadın kitle çalışmalarıyla, kadın devrimini ile-riye taşıma hedefiyle propaganda ve örgütlenme faaliyetini sürdürmektedir. Rojava devriminin tasfiyeci kuşatma, kadın kazanımlarının ortadan kaldırılması tehdidi altında olduğu içinden geçilen süreç, aynı zamanda Rojava devriminin sınanacağı kritik dönemdir. Devrimci komünist kadınlar tüm olanaklarını devrimin savunulmasına, kadın kazanımlarının korunmasına seferber etmiş durumdadır. Kadınlar arasında öz savunma faaliyetlerinin ve eğitimlerinin yaygınlaştırılarak sürdürülmesi, kadın halk savunma taburlarının kurulması bu kararlılığın yansımasıdır.

Kadın Özgürlük Meşalesini Korumaya

Rojava devrimi Ortadoğu’da süren bölgesel devrimci durumun yarattığı saflaşma ve çelişkilerin keskin alanı olmaya devam ediyor. Devrim, bugün tarihinin en büyük tasfiyeci kuşatması ve sömürgeci işgal saldırıları ile karşı karşıya. Halkçı, demokratik, kadın özgürlükçü devrimin savunulması, kazanımlarının korunması hem politik olarak, hem de temsil ettiği değerler bakımından, Ortadoğu’da faşizm ve gericiliğe karşı özgürlük ve onurun umut mevzisinin korunmasıdır. Bugün saflaşmanın bir tarafında özgürlük ve demokrasi düşmanı gericiilik ile emperyalist

devletler dururken, öbür tarafında onurlu emekçi halklar ve onların devrimci, yurtsever, komünist öncü kuvvetleri, onuru ve özgürlüğü için can bedeli savaş yürüten kadın-erkek ezilenler cephesi vardır.

Rojava özerk yönetimi ile HTŞ arasında yapılan görüşmeler sonrası imzalanan mutabakat metninin hangi sonuçları üreteceği ya da Rojava’nın hangi esaslarla yeniden düzenleneceği henüz netleşmiş değil. Ancak HTŞ Suriye’inde kadınları nelerin beklediği çoktan netleşmiş durumda.

Suriye’de yönetimi ele geçiren politik islamcı faşist çete örgütü HTŞ, ilk dönemler demokrasi kılıfıyla pozisyonunu pekiştirme, kendisini meşrulaştırma yoluna gitti. 2012 yılında DAİŞ’i inşa etme göreviyle Suriye’ye gelen HTŞ lideri Golani, Şam’daki takım elbiseli-kravatlı görüntüsüyle demokrasi, kadın hakları ve özgürlük vaazları verdi. Golani bu haliyle, kadın katliamları sonrası mahkeme heyetleri karşısında kravat takarak ceza indirimi alma imajı oluşturan kadın katillerini hatırlattı. Golani geçmiş sicilini görünür olmaktan çıkarma, kadınlar için öngördüğü kölelik düzenini geçiş döneminde perdeleme gayretinde.

Aynı günlerde HTŞ çetelerince Şam’da kurulan geçici hükümetin “adalet bakanı” olarak atanan ve daha önce İdlib’de DAİŞ’in şeriat savcısı olan Şadi el Veysi’nin zina yaptıkları iddiasıyla iki kadının idam hükmünü okuduğu görüntüler ortaya çıktı. Yine 12 Ekim 2019’da Suriye Gelecek Partisi Eş Genel Başkanı Hevrîn Xelef’i katleden Ebu Hatim Şakra HTŞ yönetiminde yer alan isimlerden oldu.

HTŞ’nin ilk icraatlarından biri ise Alevilere dönük katliamlar, kadınla-

ra, kız çocuklarına tecavüz saldırıları oldu. Humus Üniversitesi'nde Arapça Dili Bölümü'nde öğretim üyesi ve Arap Yazarlar Birliği üyesi olan Dr. Rasha Al-Ali 22 Ocak'ta HTŞ çeteleri tarafından kaçırılarak katle dildi. Alevi akademisyen Dr. Rasha Al-Ali'nin cansız bedeni parmakları kopmuş halde bulundu.

İlk dönemler kadınlara çarşaf giymeyi tavsiye eden HTŞ çeteleri, ardından Şam'da kadınlara uzun elbise giyme zorunluluğu getirdi. Zorunluluk sadece Müslüman kadınları değil, Süryani, Ermeni, Alevi kadınları da kapsıyor. Trans kadınlara dönük saldırılara da başlayan çetelerin kesici aletlerle tehdit ederek gözaltına aldıkları kadınlara ne olduğu ise bilinmiyor.

HTŞ yönetimince "Kadın İşleri Ofisi Başkanı" olarak görevlendirilen Ayşe el Dibs'in henüz temkinli davrandıkları 28 Aralık 2024 tarihinde yaptığı açıklamalar HTŞ Suriye'sinde kadınları nasıl bir geleceğin beklediğine işaret ediyor. Dibs, "Eğer kadın örgütleri bizim inşa edeceğimiz modele uygun hareket ederlerse onlara kucak açarız. Ancak

bizim görüşlerimize katılmayanlara alan açmayacağız" demektedir. Suriyeli kadınların durumlarına ve gerçekliklerine uygun bir hükümet modeli yaratmayı amaçladıklarını iddia eden Dibs, kuracakları modelin temelini İslami şeriat hukukunun oluşturacağını ilan etti. Dibs'in Suriye'nin bütün dini topluluklarından kadınların eşit olduğu, kamuda kadınlara alan açılacağı yönlü hamasi söylemleri bir yana, esasta kadınlar için HTŞ planının özetini, "Ancak kadınlar yaratılışlarının gerektirdiği önceliklerin dışına çıkmasınlar ve aile içindeki eğitici rollerini bilsinler" sözleri sunmaktadır. Yapılan açıklamaların meali, HTŞ Suriye'sinde kadınlar için planlanan gelecek evsel köleliktir. HTŞ tarafından açıklanan anayasa taslağı da bunu doğruladı.

29 Mart tarihinde Golani başkanlığında, "ülkeyi yeniden inşa etme kabinesi" olarak tarifiyen 24 üyeli geçici Suriye hükümeti açıklandı. Ulusal ve inançsal aidiyetleri özel biçimde tanıtılan isimlerin gerçekte Suriye halkları ve inanç toplulukları ile bir bağları ve temsilleri yok. Sosyal işler ve çalışma bakanı

olarak ilan edilen ve tek kadın üye konumunda olan Hind Kabawat'ın tanıtımında da Hristiyan oluşu, feminist ve LGBTİ+ hakları savunuculuğu yaptığı öne çıkarıldı. Kabawat'ın mevcut pozisyonu, HTŞ'nin ılımlı ve kabul edilebilirlik vizyonunu oluşturmaz.

Kuzey ve Doğu Suriye halklarından kadınların, Ortadoğu ve dünya kadınlarının özgürlük mevzisi, HTŞ'nin ideolojik sistemine uyan bir Suriye inşasının ve kadınlar için öngörülen kölelik düzeninin en önemli engellerinden biridir. Böyle olduğu içindir ki, Türkiye ve Bakur Kürdistan'da ve tüm dünyada özgürlük isteyen, eşitlik ve adalet için mücadele eden bütün kadınlar Rojava devriminin yanında saf tutmalıdır. Rojava kadın devriminin kazanımlarının tasfiyesi, kadınlara erkek egemen gericiğin ve evsel köleliğin dayatılmasıdır. DAİŞ karanlığının HTŞ adı altında Rojava'da ve Suriye'nin bütününde egemenliğinin önünün açılmasıdır.

Rojava'da "Kürt Ulusal Birliği Kürt Kadınlar Öncülüğünde Gerçekleşiyor" sloganıyla düzenlenen Birinci Kürt Kadın Konferansı sonrası açıklanan sonuç bildirgesi, HTŞ gericiğine karşı tutum ve kadın devrimi kazanımlarını savunma kararlılığının ortaya konulması adına önemli. Sonuç bildirgesiyle, HTŞ'nin yeni anayasa taslağının kadınların haklarını tamamen reddetmesi karşısında, Kürt kadınlarının tüm Suriyeli kadınlarla birlikte demokratik ve ademi merkezietçi bir Suriye inşası çabalarına omuz omuza katılmaya hazır oldukları açıklandı. Geçici anayasa reddedilirken, Demokratik Özerk

Yönetim projesinin Suriye'deki tüm sorun ve krizlerin çözümünde en uygun model olduğu belirtildi. Demokratik Suriye'nin kurulmasında, tüm diyalog süreçlerinde kadınların katılımının yüzde 50'den az olmaması gerektiğini vurgulandı. Kuzey ve Doğu Suriye toplumsal mutabakat metninde yer alan kadın haklarına ilişkin hükümlerin yeni Suriye anayasasında da esas alınması gerektiği, meşru savunmanın tüm kadınlar için hem bir görev hem de bir hak olduğu ifade edildi. Kürt kadınlarına, örgütleri aracılığıyla Suriye'de her türlü şiddete ve kadın soykırımına karşı mücadelede öncü rol oynama, şiddet mağduru kadınlara gerekli destek ve yardımı sağlama, Kuzey ve Doğu Suriye'deki kadınların deneyimlerini Suriye'nin tüm bölgelerindeki kadınlarla paylaşma çağrısı yapıldı.

Rojava kadın devriminin ortadan kaldırılması kadın özgürlük mücadelesinin umut meşalesinin söndürülmesidir. Kadın hareketinin, tüm olanaklarını seferber ederek, inkarcı, sömürgeci, işgalci, erkek egemen, faşist zorbalığa karşı devrimi savunması, kadın kazanımlarını sahiplenmesi, aynı zamanda kadın özgürlük mücadelesinin geleceğinin korunup savunulmasıdır. Bugün Kuzey ve Doğu Suriye özerk yönetiminin sınanacağı kritik eşik, devrimin kadın kazanımlarını koruma düzeyi olacaktır. Türkiye ve Bakur Kürdistan'da ve tüm dünyada, özgürlük isteyen, eşitlik ve adalet için mücadele eden bütün kadınlar için ertelenemez görev ise kadın kazanımlarını sahiplenmek ve Rojava devrimi ile eylemli dayanışmayı yükseltmektir.

'Yeni Suriye'nin Öncüsü HTŞ-Golani

Deniz Boran

Anlaşılabacağı üzere HTŞ, bir El Kaide hizbinden başlayıp "Kurtuluş Hükümeti" içerisindeki "meşruiyet dönemi"ne varana kadar bütün tarihi boyunca, Batılı emperyalistler, İsrail ve Suudi Arabistan başta olmak üzere işbirlikçi Arap devletleri tarafından "kötünün iyisi" kabul edildi, HTŞ de kendisini bu temelde "yapılandırdı". İdlib'de TC ve NATO şemsiyesi altında yaşadı. Baasçı Esad rejiminin yıkılması zemininde varlığı kabul edilen ve mevcut siyasi denklem içerisinde Suriye'de emperyalistlerle asgari uyumla iktidarını sürdürebilecek bir burjuva güç olarak HTŞ, "Arap" olması itibarıyla da alternatif seçenekler arasında en "makulü" idi.

HTŞ (Heyet Tahrir el Şam), tarihi ve politik varoluşuyla Ortadoğu'da sınıf mücadelelerinin politik çehresinin ayrırcı bir fenomenidir. HTŞ'nin bir örgüt, parti, tarikat, politik askeri teşkilat olarak analizi ancak onu emperyalist küreselleşme döneminin Ortadoğu'da meydana getirdiği siyasi koşullar içerisinde oluşmuş bir özne olarak değerlendirmekle gerçekleştirilebilir. Zira HTŞ dar anlamda bir örgüt değil, iktidarı hedefleyen ve iktidara hazırlanan, ideolojik temelleri de olan askeri politik bir cephe kompleksidir. Şimdi de Suriye'de iktidardadır. İdlib'de kendini var ediş ve iktidarlaşmasında, keza Bass rejiminden iktidarı devralışında ABD

öncülüğünde Batılı emperyalistlerle ilişkileri önemli bir yerde durmaktadır, bu süreçlerin temel bir şekilleniricisidir.

Esad ailesinin Şam'ı terk etmesi ve Baasçı egemen sermaye sınıfının iktidarı devretmesiyle bozulan üç odaklı (İdlib'de politik islamcı geçici hükümet, Baasçı Esad rejimi, Kuzey ve Doğu Suriye'de özerk yönetim) denge koşullarında yeni Suriye'nin yapısal siyasi nitelikleri, iktidar ve yönetim modeli çatışma ve müzakere kıskacında oluşuyor. Suriye düğümü çözüm yoluna sokuldu, fakat kriz aşılmış değil. HTŞ-Golani ise "çözüm"ün merkezinde duruyor.

HTŞ Tarihinin Dönüm Noktaları

1. Dönem: El Kaide Hizbi Olarak Jabhat El Nusra

HTŞ'nin tarihi, lideri Golani'nin şahsi siyasi tarihi ile özdeştir ve kökleri ABD'nin Irak işgaline karşı mücadeleye dayanır. Suudi Arabistan'ın başkenti Riyad'da büyüyen Golani (Ahmet el Şara), Suriyeli toprak ağası bir ailenin çocuğu olarak ikinci intifadanın siyonist İsrail tarafından sınırsız devlet terörüyle bastırılması koşullarında, 11 Eylül'ün şok etkisi altında politize oldu. ABD'nin Irak işgaline karşı El Kaide saflarında savaşa katılan Golani, Camp Bucca ve Ebu Gureyb hapisanelerinde beş yıl tutuklu kaldı. DAİŞ'in lideri Bağdadi ile tanışıklığı hapisane yıllarına dayanır.

2011'de serbest bırakılan Golani, patlak veren Suriye iç savaşına müdahale etmek üzere El Kaide'nin El Nusra Cephesi'ni kurdu ve Baasçı Esad rejimine karşı savaşa katıldı. El Nusra 2011'den 2016'ya kadar El Kaide'nin Suriye kolu/hizbi olarak

faaliyet gösterdi. El Kaide'nin emiri Zawahiri'ye bağlılığını ifade eden Golani, onun uluslararası ilişkilerinden ve lojistik altyapısından, olanaklarından yararlandı.

Bağdadi liderliğindeki DAİŞ'e yedeklenmeyi reddeden El Nusra Cephesi, Doğu Suriye'de DAİŞ'in etkisini kırmak için bir politik islamcı askeri koalisyonun kuruluşuna öncülük yaptı. Anti-ABD'ci unsurları barındıran DAİŞ panislamist-cihatçı programıyla Esad rejiminin yıkılmasını öncelikle Irak, Suriye ve bölgede halifeliğini ilan etmek ve geliştirmek için Rojava ve Başûr'da Kürt halkının statüsüne saldırmayı esas alınca, HTŞ stratejik yönelimi gereği Batı'da, İdlib bölgesinde konumlandı.

Rusya'nın Suriye iç savaşına müdahalesiyle gerici Baasçı Esad rejiminin ömrü uzayınca ve Suriye krizi düğümlenince, uzun vadeli bir plan oluşturma zorunluluğu doğdu. Batılı emperyalistlerin "ılımlı silahlı muhalefete dayanarak rejim değişikliği" stratejisine uygun bir yeniden

yapılanma bu koşullar altında gündeme geldi. ABD emperyalizminin ve Türk burjuva devletinin doğrudan yönlendirmesiyle kurulan Özgür Suriye Ordusu (ÖSO) ile uyumlu hareket eden El Nusra Cephesi, 2013'te CIA'nin yönettiği Operation Timber Sycamore kapsamında askeri ve lojistik bakımdan desteklendi. Bu operasyon, 1980'lerin başında Taliban ve El Kaide'nin kuruluşu sürecinde

Bu yeniden yapılandırmanın ilk adımı olarak Temmuz 2016'da El Nusra Cephesi adını Şam'ın Fethi Cephesi olarak değiştirdi. Ocak 2017'de Harakat Nour al-Din al-Zinki, Liwa al-Haq, Jaysh al-Sunna ve Jabhat Ansar al-Din gibi politik islamcı örgütlerle birleşerek HTŞ kuruldu. HTŞ'nin kuruluşu El Kaide'yle resmi kopuşa denk düşüyordu.

sunulan destekle kıyaslanabilecek bir genişlikteydi.

Rakka merkezli DAİŞ, savaşı Başûr ve Irak'a yayınca, ABD/Batılı emperyalistler ve bölgenin gerici devletleri için de ciddi bir tehlikeye dönüştü. El Nusra Cephesi ve "ılımlı silahlı politik islamcı kuvvetler" İdlib'de, yani Batı-Merkez Suriye'de Türk burjuva devletinin ve Batılı emperyalistlerin şemsiyesi altında hareket ederlerken, DAİŞ'e karşı mücadele önceli-

ği ABD'yi Rojava devrimi ve onun askeri kuvveti YPG-YPJ'yle taktik askeri ilişkiye yönlendirdi. Erdoğan liderliğindeki faşist sömürgecilikse, Rojava devriminin kazanımları ve Kürt ulusal statüsüne karşı stratejik saldırı kararı gereği DAİŞ'i desteklemeye devam etti.

2. Dönem (2016-2020):

Yeniden Yapılandırma

2016 yılında El Nusra Cephesi bir yeniden yapılandırma sürecine girdi. HTŞ, yani Şam'ın Kurtuluşu Heyeti, adında da geçtiği üzere Şam'ı Esad rejiminden "kurtarma"yı öne çekti. Bu yeniden yapılandırmanın ilk adımı olarak Temmuz 2016'da El Nusra Cephesi adını Şam'ın Fethi Cephesi olarak değiştirdi. Ocak 2017'de Harakat Nour al-Din al-Zinki, Liwa al-Haq, Jaysh al-Sunna ve Jabhat Ansar al-Din gibi politik islamcı örgütlerle birleşerek HTŞ kuruldu. HTŞ'nin kuruluşu El Kaide'yle resmi kopuşa denk düşüyordu.

El Kaide'nin lideri Zawahiri o dönem HTŞ'nin kuruluşunun "anlaşmanın ihlali" olduğunu, "birlik olarak aradıklarını elde edemeyeceklerini" ve liderlik tarafından asla onaylanmayacağını belirtti. HTŞ El Kaide dahil hiçbir parti ve örgülle, uluslararası kuruluşla ilişkilerinin olmadığını açıkladı ve İdlib bölgesinde El Kaidelileri tutukladı. Bu "görünür kopuş"un arkasında El Kaide ile ilişkiler sürdü. HTŞ, El Kaide'nin Suriye'deki bütün olanaklarını, ilişkilerini, siyasi etkisi ve gücünü, lojistik ve askeri kapasitesini "içerdi" ve diplomasiyle siyasette "aştı".

Suriye ile sınırlı politik program HTŞ'nin varoluş zeminidir. Bu, a) küresel cihat hedefinden vazgeçiş, Esad rejiminin yıkılmasının hedef-

lenmesi, b) başta İsrail, TC, Suudi Arabistan, Katar ve gerici işbirlikçi Arap ülkeleriyle siyasi uyum, c) Şii ekseninin kırılmasının öncelenmesi, “içte” Şii milislerinin etkisinin kırılması anlamına geliyordu.

HTŞ askeri taktiğini de bu hedeflere göre şekillendirdi. Ağustos 2018’e kadar tamamlanması öngörülen ilk aşamada “İran milislerinin ve militanlarının Dua ve Kafriya kentlerinden temizlenmesi” hedeflendi. İkinci aşama “istikrarsızlık” yaratan DAİŞ’e karşı bir kampanya içeriyordu. Üçüncü aşama ise Kuzey Suriye’de gücün sağlamlaştırılmasını, teritoryal üstünlüğün sağlanmasını ve savunulmasını kapsıyordu. Suriye’deki politik islamcı yapı ve örgütlerin bir “sıkı cephe”de birleştirmesi ve Esad rejimiyle “sıfır müzakere” politikası ise politik yönelimin belirleyici halkalarıydı.

Rusya 2018’de TC’yle Astana ekseninde yaptığı anlaşmayla birlikte İdlib’i “askersizleşmiş” bölge olarak kabul etse de, savaş 2020’ye dek sürdü. TC’nin Efrîn’i işgaliyle Türkiye’den İdlib’e açılan yeni koridorla birlikte HTŞ’nin Batılı emperyalizmle ilişkileri de gelişti, politik islamcı çetelerin Suriye’ye ve dünyaya giriş-çıkışı sağlandı. Türkiye ve Bakur Kürdistan’ın Antep merkezli sınır kentleri Suriyeli “muhaliflerin” cephe gerisi olarak işlev kazandı.

2017’den başlayarak HTŞ, başkaca politik islamcı kuvvetlerle birlikte, İdlib’de Suriye Kurtuluş Hükümeti’ni kurdu. Golani’nin başkanlığında on bir bakanla kurulan Kurtuluş Hükümeti başta TC, Suudi Arabistan ve Katar gelmek üzere gerici bölge devletleriyle diplomatik ilişkilerini bu temelde yeniden yapılandırdı.

Batılı emperyalistler ilişkilerinde ikili bir politika izlediler. Bir taraftan HTŞ El Kaide bağlantılı bir örgüt olarak halklara uyguladığı politik islamcı faşist katliamlardan ötürü “terör” yaftasından kurtulamazken, diğer taraftan İdlib’de hem doğrudan TC üzerinden ama hem de medya, STK’lar ve istihbarat-bürokrasi ağları aracılığıyla HTŞ’yi “kötünün iyisi” iktidar adayı olarak meşrulaştırdılar.

The Greyzone tarafından sızdırılan belgeler, İngiliz istihbarat servisinin ve askeriye’nin politik islamcı faşist kuvvetlerle ilişkilerinin bu yeniden yapılandırma döneminde boyutlandığını gösteriyor. Buna göre, 2016’da Ürdün’de gizli bir askeri üste “ılımlı muhalefet”e askeri eğitimler sağlanmış.

3. Dönem: “Meşrulaştırma Kampanyası” Ve İktidara Hazırlık

2020’den itibaren Batılı emperyalistler, think-tank’ler aracılığıyla Golani/HTŞ’yi “meşrulaştırma” kampanyası başlattılar. PBS Frontline muhabiri Martin Smith 2021’de İdlib’de Golani’yle geniş çaplı bir röportaj yapıp vizyonunu “The Jihadist” başlığıyla dünyaya yaymıştı. Röportajda İdlib’in Avrupa ve ABD’nin güvenliğini tehdit etmediği belirtiliyordu. Kampanyanın ana yürütücüsü olan International Crisis Group (ICG) Ocak 2020’de “Golani ile dört saatlik bir görüşme” gerçekleştirdiğini ve onun “yeni bir adam” olduğunu açıkladı.

İlişkileri sürdüren ICG’yi ve “meşrulaştırma kampanyası”nı destekleyen bir başka grup İsrail tarafından aralanan Newslines Institute idi. Bu enstitüden Elizabeth Tsurkov, politik islamcı kuvvetlerle

İsrail arasında ilişkileri sürdüren isimlerden. Tsurkov, 2023 yılında Irak'ta Şii milisler tarafından gözetilme altına alınmış ve halen esir olarak tutuluyor. Gericici işbirlikçi Arap devletlerinin kurduğu Brookings Doha Center and Middle East Institute gibi kuruluşlara çalışan Charles Lister, NATO'nun de facto think-tank'i Atlantic Council'in 2018'de düzenlenen bir panelinde El Kaide için "etkin ve sonuç alıcı", Golani için de "Che Guevara'nın İslam versiyonu" yakıştırmalarını yaptı.

ABD'nin eski Suriye özel temsilcisi James Jeffrey Martin Smith'e verdiği röportajda, HTŞ için "İdlib için çeşitli seçenekler arasında en az kötü olanı, İdlib Suriye'nin en önemli yerlerinden biri ve Ortadoğu'nun en önemli yerlerinden biri" değerlendirmelerini yapmıştı. Jeffrey, siyonist saldırgan ve İran'a karşı daha savaşçı eğilimin temsilcisi olarak, TC'yle ve Suriye'de de HTŞ'yle ilişkilerini bu temelde geliştirdi. Mart 2020'de Jeffrey ve ABD'nin BM elçisi Kelly Craft Türkiye-Suriye sınırında Batılı emperyalistler tarafından kurulan White Helmets (Beyaz Kasklılar)

ile poz vermiş, Türkiye'nin İdlib politikasına Washington'un desteğini açıklamıştı.

White Helmets ile İdlib bölgesine lojistik, mali ve askeri desteğini yoğunlaştıran Batılı emperyalistler, HTŞ'nin Suriye Kurtuluş Hükümeti'nin lojistik ve mali alt yapısını geliştirdiler. "Özgür Suriye Polisi" "muhalifler"in egemen olduğu bölgelerde ortaklaştırıldı.

Erdoğan'ın sömürgeci faşist saray iktidarının doğrudan güdümünde kurulan Suriye Milli Ordusu (SMO), 2017'den sonra TSK ile ortak komutanlık tarafından yönetilmesi, Suriye'de esasen işgal edilen topraklarda faal olması, TC'nin işgalci-yayılmacı askeri planlarının piyonu niteliği taşıması, bu sınırlı ve geçici varoluş tarzı nedeniyle alternatif bir iktidar odağı olarak gelişemedi, "işgalci" konumunu aşamadı. İsrail ve Batılı emperyalistler de, TC güdümlü SMO'yu ve onun politik kolu İstanbul merkezli Ulusal Geçici Hükümet'i tanırsalar da, HTŞ'yi "makul" bir iktidar alternatifi olarak esas aldılar.

Anlaşılabileceği üzere HTŞ, bir El Kaide hizbinden başlayıp “Kurtuluş Hükümeti” içerisindeki “meşruiyet dönemi”ne varana kadar bütün tarihi boyunca, Batılı emperyalistler, İsrail ve Suudi Arabistan başta olmak üzere işbirlikçi Arap devletleri tarafından “kötünün iyisi” kabul edildi, HTŞ de kendisini bu temelde “yapılandırdı”. İdlib’de TC ve NATO şemsiyesi altında yaşadı.

Baasçı Esad rejiminin yıkılması zemininde varlığı kabul edilen ve mevcut siyasi denklem içerisinde Suriye’de emperyalistlerle asgari uyumla iktidarını sürdürebilecek bir burjuva güç olarak HTŞ, “Arap” olması itibarıyla da alternatif seçenekler arasında en “makulü” idi. Zira işbirlikçi Arap sermayesinin iktidarını güvenceleyecek, Suriye’nin bütününe egemen olacak siyasi güç öncelikle Arap olmalıydı.

HTŞ, program ve çıkarları ile bir siyasi güç olarak, kuşkusuz ki bir iradedir. Şam yürüyüşüne kadar emperyalistlerle dolaylı, gerici bölge devletleriyle dolaysız ilişkileri onu kimsenin vekili yapmaz. Çatışma

ve müzakere kısılcığında oluşan yeni denklemde Batılı emperyalizmle maksimum uyum ve çatışmazlık yoluyla iktidarını sağlamlaştırmaya çalışan HTŞ, kendi Suriye programını uygulamak için yol arıyor. Bütün dezavantajlarına rağmen cihatçı-tekçi bir Suriye’nin öncüsü olarak konumlanıyor.

HTŞ’nin İdlib-Şam Yürüyüşünün İtici Kuvvetleri

Suriye’de Baasçı Esad rejiminin yıkılmasında neden HTŞ’nin öncü olduğu sorusunu bu bağlamda yeniden sormakta fayda var.

HTŞ’nin İdlib-Şam yürüyüşü ve Baasçı Esad rejiminin iktidardan düşüşünün itici kuvvetleri, her şeyden önce 7 Ekim’den sonra bölgede ortaya çıkan siyasi çehrede oluştu.

Ukrayna savaşıyla birlikte belirginleşen emperyalist dünya savaşı alametleri, Rusya Federasyonu’nun askeri ve siyasi yönelimini Doğu Avrupa’ya çekti. Suriye düğümü ve Baasçı Esad rejimi Rus emperyalizminin giderek yüküne dönüştü. Zira hem iktisadi hem de sosyal anlamda

Esad rejiminin iktidarı artık bir kabuktan ibaretti.

Birinci Trump döneminde Netanyahu iktidarı Yeni Yüzyıl Antlaşması kapsamında başkenti Kudüs'e taşıma girişimiyle yeni siyonist saldırganlığı başlattı. Soykırımcı, ırkçı, faşist Netanyahu iktidarının Filistin direnişini kalıcı olarak kırmak, sömürgeci işgali ebedi kılmak hedefleriyle başlattığı stratejik saldırıya Filistin direniş güçleri 7 Ekim'de Aksa Tufanı hamlesiyle karşılık verdiler. Siyonist İsrail ABD/Batılı emperyalistlerin ve gerici işbirlikçi Arap devletlerinin desteğiyle saldırganlığını bölgesel bir savaşa varacak şekilde genişletti. Gazze'de soykırım/tehcir, Batı Şeria'da direnişçi güçlerin tasfiyesi ve teslimiyet, Lübnan'da Hizbullah'ın iradesinin kırılması ve Lübnan'ın teslimiyeti ya da işgali, toplamda İsrail ve Batılı emperyalizm bakımından bir tehdit ve engel teşkil eden Şii ekseninin tasfiyesi, yani Yemen'de Husilerin direnişinin kırılması, Suriye'de Baas rejiminin yıkılması, Irak'ta Şii milislerinin ve siyasi etkilerinin tasfiyesi ve nihayetinde İran'ın kuşatılması ve gerici molla rejiminin yıkılması hedeflerini gerçekleştirmek için savaşı "limitine dek vardırma" kararlılığında. Siyonist işgalin "ebedi" kılınması için Lübnan, Suriye, Filistin ve Ürdün sınırları içerisindeki Golan Tepeleri'nin işgali stratejiktir. İsrail'in "dördüncü savaş cephesi" olarak tanımladığı Suriye'deki işgal bu işgalin meşrulaştırılmasını da içermektedir. İsrail'in su kaynaklarının üçte birine sahip bu bölge siyonist devlet tarafından 1967 savaşında işgal edilmiş, 1981 kıyısında bu işgale tek taraflı resmiyet

kazandırılmış ve 2019'da bu resmiyet Trump ABD'si tarafından da kabul edilmişti.

Rusya'nın Ukrayna savaşına askeri ve politik dikkat yığınağı, Batılı emperyalistlerin ağırlaşan ambargosuyla İran'ın derinleşen iktisadi açmazları ve zayıflayan etkisi, Lübnan Hizbullahı'nın askeri açıdan zayıflaması ve bundan dolayı Suriye'deki gücünü büyük oranda çekmesi, Esad rejimini ayakta tutan dış unsurların erimesi ve İsrail'in süregelen saldırıları Suriye'deki çöküşün koşullarını oluşturdu. Rus emperyalizminin yönlendirmesiyle ülkeden ayrılan Esad ailesinin iktidarı resmen bırakması, Trump'un seçimine denk gelerek belirginleşen Suriye ve Ukrayna'da "uzlaşmalı çözüm" ve rekabet sahasını Batı Asya'ya çekme yöneliminin ilk pratik karşılığı oldu.

Belirgin şekilde ABD ve Batılı emperyalistlerin, İsrail'in rengini taşıyan bu yeni konjonktürde, çıkarlar kesiştiğinden, TC'nin de kabul ettiği kuvvet HTŞ'dir. HTŞ'nin öncelikleri Batılı emperyalistlerle ortaktır. Şam yürüyüşü sonrası geniş çaplı İsrail/NATO bombardımanı Suriye'nin dışları iyice sökülürken, bu ortaklık bağımlılığa doğru evrilmektedir.

Hasılı, HTŞ uzun yıllardır bu yürüyüşe hazırlanmıştı. Kendi özgün varlıklarını korumakla birlikte politik islamcı çete ve örgütlere "öncülüğünü" kabul ettirmişti.

Savaşın başından beri hem askeri ve politik, hem de ideolojik olarak Şii eksenine karşı konumlanan, Suriye'yi Batılı emperyalizmin sınırsız bir sömürü pazarına dönüştürmede en küçük bir tereddüt göstermeyen, başta İsrail, gerici işbirlikçi Arap devletleri ve TC'yle uyumda kendini ispatlamış HTŞ ve

Golani'nin iktidara erişmesi ve "terör örgütü" nitelendirmelerine rağmen "kabul edilmesi" bundandır.

İktidara geldikten sonra ilk ziyaretini Suudi Arabistan'a gerçekleştiren Golani aynı zamanda –önceki eğiliminin bir devamı olarak– Şii eksenine karşı konumlanışta Suudi Arabistan'ı ve Arap Birliği'ni esas alacağını, Suriye'nin yeniden inşasında da pazarını öncelikle işbirlikçi Arap sermayesine açacağını gösterdi. TC'yle ilişkileri göz önünde bulundurulduğunda pazar paylaşılsa, yani Kuzey Suriye'de işbirlikçi Türk sermaye sınıfına pay verilse bile, esas eksen Arap Birliği'dir.

İktidardaki HTŞ

HTŞ bugün iktidardır.

HTŞ politik islamcı ve faşist bir harekettir ve iktidar programı da bu doğrultuda şekillenmiştir. HTŞ'nin programının yeni Suriye'ye, kurulmak istenen Suriye "Arap" Cumhuriyeti'ne ne kadar uyarlanabileceği şimdiden kestirilemez.

DSG'den Mazlum Abdî'yle imzalanan mutabakat yerli yerinde dururken Golani öncülüğünde yeni Suriye'nin geçici anayasası İdlib

modelinin Suriye'ye uygulanmasıdır. "Arap" ve "şeriatçı"dır.

HTŞ Suriye iç savaşı sırasında İdlib'de oluşturduğu iktidar modelini emperyalistlerin onayı ve desteği altında "Şam'a taşıdı". Kırmızı bültenle aranan cihatçıların tuğgeneral ve albay rütbeleriyle komutanlık görevlerine atandığı, İdlib'de zina suçlamasıyla bir kadına ölüm cezası vererek infazını halka açık bir şekilde gerçekleştiren El Kaide ve IŞİD kökenli bir militanın Muhaberat'ı yönettiği, müfredatın selefi-tekfirci bir anlayışla değiştirildiği ve eğitim bakanı olarak bu ideolojiye sahip birinin görevlendirildiği, Şii ve Alevilere karşı mezhepçi nefret söylemleriyle konuşmalar yapan hatiplerin cami minberlerine çıkarıldığı bir siyasi süreç yürürlükte. Eski Baasçı kadro ve askerler bahane edilerek gerçekleştirilen Alevi soykırım girişimi de bu sürecin bir parçası.

HTŞ sosyal ve ulusal anlamda henüz egemen değildir. Onun iktidarının sosyal zemini henüz pekişmemiştir. Dolayısıyla o henüz politik-askeri bir komplekstir. Golani askeri üniformayı kravatlı takımla değiştirmiş olsa da, iktidar bir politik-askeri teş-

kilat olarak HTŞ ve müttefiklerindedir. Golani'nin egemenliğini ve yeni hükümeti kabul eden politik islamcı yapılar –ki buna SMO da dahil– “özerkliklerini” henüz koruyorlar. İç çelişkiler ve farklı yönelimler, İslam ve şeriat yorumunda farklılıklar var. Bilindiği üzere İdlib-Şam yürüyüşünde, Halep'te “ganimet paylaşımı” nedeniyle SMO'nun kimi liderleri dahi HTŞ tarafından tutuklanmıştı. Politik islamcı yapıların hepsi de sürece dahildir. Oluşan yeni zeminde HTŞ ve Golani etrafında birleşen bu politik islamcı güçlerin geleceği de belirsiz. İttifakı şu an bir arada tutan, Ulusal Diyalog Konferansı'yla oluşturulan yeni hükümetteki paylar ve geçici anayasada ifade edilen şeriatçı-cihatçı ideolojik prensiplerdir.

Erdoğan'ın faşist şeflik rejiminin güdümündeki SMO'dan farklı olarak “ulusal”, yani Suriye'nin bütününe kapsayan bir “çözüm” öne süren HTŞ, DSG'yle ilişkilerini de bu temelde kurdu. ABD'nin bölgedeki varlığını da dikkate alarak DSG'yi “ulusal” bir güç olarak kabul etmesi, diğer ulusal ve inançsal toplulukları Suriye'nin “iç sorunu” olarak değerlendirmesi yeni değil, İdlib dönemine dayanıyor. Bu, HTŞ bakımından Kürtlerin ve Dürzilerin statü talepleri karşısında bir etkileşim zemini sunuyor. Tabii ki burada da belirleyici ve yönlendirici kuvvet bugün Batılı emperyalistlerin çıkarlarıdır.

Suriye düğümü çözüm yoluna sokuldu, fakat kriz sürüyor. Bugün (genel bir seçimin dört yıl içerisinde gerçekleştirileceğini söyleyerek) uzun yıllara yayılan bir “geçiş süreci” ilan eden Golani kuşkusuz bu sürecin merkezinde duruyor. Fakat çatışma ve müzakere kıskacında, Kürtler, Dürziler ve Nusayriler başta

gelmek üzere farklı güçler de birer iradedir, sürecin parçasıdır. Kuşkusuz inisiyatifin ağırlığı ABD ve Batılı emperyalistlerdedir, yeni oluşan denklem de İsrail ve gerici işbirlikçi Arap devletlerinin lehinedir. Bir tarafta HTŞ iktidarı tanınır, ona uluslararası meşruiyet sağlanır ve yeni rejimin temel kodlarında “öncü” pozisyon verilirken, DSG'nin varlığı, Dürzilerin ve Alevilerin demokratik talepleri de emperyalistler tarafından kendi çıkarları doğrultusunda “işlevlendiriliyor”. Sömürgeci faşist Türk burjuva devleti ise, hem dolaysız olarak SMO eliyle, hem de HTŞ ve yeni hükümetle diplomatik, askeri ve ekonomik ilişkileri sayesinde, başta DSG'nin statüsünün tasfiyesi olmak üzere Suriye'de sürece dahildir.

DAİŞ de bu yeni koşullarda “ılımlı” politik islamcılığa alternatif “radikal” programı ve örgütlülüğüyle yeniden canlanabilir. Bugün teritoryal bakımdan etkisiz görünse de, iktidardaki politik islamcı faşist koalisyonun ve TC'nin etkisiyle Irak ve İran'a yayılacak çatışma ve savaş tehlikesi altında pekala güçlenebilir. Dolayısıyla, DAİŞ kadar “DAİŞ'e karşı mücadele” de sürecin parçasıdır. Örneğin, ABD'nin TC lehine Suriye'den çekilmesi hesabıyla TC öncülüğünde bir DAİŞ karşıtı koalisyonun kurulması Türk burjuva devletin kendi çıkarları doğrultusunda geliştirdiği bir inisiyatiftir.

Kuşku yok ki, Ahmet el Şara (Golani) kişiliği burada kritik bir yerde duruyor. Zira tek tek politik islamcı yapıların da, TC, İsrail ve bölge gerici devletlerinin de üzerinde anlaştıkları temel figür odur. “Meşrulaştırılan” her şeyden önce Golani kişiliğidir. DSG ve yeni Suriye hükümeti arasındaki müzakere süreci

de Golani'nin cumhurbaşkanı olarak kabulüyle mümkün oldu.

Baasçı Arap sermayesinin iktidarı yıkıldı. Fakat onun iktisadi gücü zaten Sezar Yasaları ve ağır ekonomik ambargoyla zayıflatılmıştı. Suriye'nin yerüstü ve yeraltı kaynakları bir nevi "geçiş ve savaş koşulları"nın konusuydu. İdlib'de dışa bağımlı bir pazar oluşmakla birlikte, HTŞ esasta politik islamcı karakterde orta burjuvaziye ve kentin küçük burjuva tabakalarına dayanmaktaydı. İç savaş koşullarında Golani, iktisadi kategorilerden özerk bir politik figür olarak gelişti. Suriye'nin egemen sermaye sınıfının iktidarı kaybettiği, işçi sınıfı ve ezilenlerin ise Suriye'de yeni bir iktidarı kuramadıkları koşullarda, politik islamcı faşist bir teşkilatın lideri olmaktan "Suriye'nin birleştirici lideri" olmaya sıçradı.

Marx'ın 18 Brumaire'indeki tarihsiyaset analizine dayanarak Mussolini faşizminin kurucu aşamasını değerlendiren Gramsci, burjuva düzeni bir felakete doğru sürükleyen bunalım koşullarında tüm toplumsal sınıflar üzerinde hakimiyet kuran geçici bir iktidar, burjuva düzenin bunalımına çözüm bulma girişimi olarak gerici "sezarizm"i tanımladı.

Golani de bu bakımdan bir nevi Sezar'dır. Batılı emperyalistlere ve bölgenin gerici işbirlikçi sermaye sınıflarına bağımlı bir gelişme içerisinde ardındaki sermaye sınıfını palazlandıracak ve yeniden inşa belirginleşmesi muhtemel Suriye mali oligarşisinin sözcülüğünü yapacaktır. Suriye'yi Batılı emperyalistler ve dünya tekelleri için güvenilir bir pazar haline getirmek, mali ekonomik sömürge olarak düzenlemek onun başat görevidir. "Bir nevi Sezar'dır",

çünkü bunalım onu "kurucu başkan" yapmıştır, ama hükümdar değildir.

İçerisinde bulunduğu bütün ilişkiler çelişkilidir ve bunların bir bölümü uzlaşma içermez, Suriye'nin geleceğiyle ilgili şeriatçı-cihatçı programının sosyal ve siyasal zemini zayıftır. İki karşıt program koşullarında dayandığı politik islamcı faşist koalisyon kırılmalıdır. Batılı emperyalistler HTŞ iktidarını bir taraftan tanırlarken, diğer taraftan bütün cephelede sınırlandırmaktalar. HTŞ iktidarını kabul eden ile onu teşhir eden, Kürtlerin, Dürzilerin ve Alevilerin "haklarını savunan", "demokrasi" isteyen kuvvetler aynıdır. Tersinden DSG'yi, Dürzileri, Alevileri ve halkları kendilerine bağımlı kılmak için politik islamcı, faşist ve soykırımcı HTŞ'yi bir tehdit olarak kullanan da aynı güçlerdir. Golani'nin İsrail işgali karşısındaki sessizliği bu güçsüzlüğün, alçak işbirlikçiliğin en berrak örneğidir. Yeni durum Suriye'de ve bölgede yeni bir kaostan, saflaşmanın, iç savaşın ve emperyalist nüfuz mücadelesinin toprağını gübreleyecektir.

HTŞ bu bunalımın ve "geçiş dönemi"nin bir iktidarıdır.

Onun tarihi ve iktidarı bir kez daha göstermiştir ki, emperyalistler ve bölge gerici devletleri kendi çıkarları ve stratejik yönelimleri doğrultusunda hareket etmeleri koşuluyla "terörist"leri, politik islamcı faşist örgüt ve teşkilatları destekler ve iktidarlarını tanırlar. Politik özgürlük veya siyasal demokrasi emperyalistler için bir ölçüt değildir. Terör nitelendirmesi de ancak bir tehdit ve baskı unsurudur.

HTŞ/Golani yeni Suriye'yi kurmaktan, onun nitelik özelliklerini belirlemekten henüz uzak. İsrail, her

fırsatta HTŞ iktidarını kuşatırken, TC'nin Suriye'deki etkisini kırmaya dönük askeri ve siyasi hamleler yapıyor. Golani, kurduğu son kabinede ezilen halklardan ve inançlardan birer kişiye ve bir kadına yer vererek, kapsayıcı/çoğulcu bir görüntü oluşturmaya çalışıyor. Böylece halkların kolektif demokratik taleplerini eritmek, başta siyonist İsrail gelmek üzere Batılı emperyalistlerce kabul edilebilir bir kalıcı iktidar oluşturmak istiyor. Her şeyden önce de zaman kazanmaya bakıyor.

HTŞ programı ve özgün çıkarları doğrultusunda tekçi ve şeriatçı bir rejim kurmak için yol arıyor. Bugünkü durumu ve zayıflıkları onu Batılı emperyalistler, siyonist İsrail ve bölge gerici devletleri karşısında taviz vermeye, “şirin gözükme”ye” zorluyor, fakat güç biriktirdikçe “özü”nün, yani El Kaide’ci niteliğinin yeniden güz yüzüne çıkması kuvvetle muhtemeldir. Dolayısıyla bir tarafta DSG’yle ve Dürzilerle müzakereler devam ederken, demokratik muhtevalı güçlerin ve taleplerin tas-

fiyesine dönük plan ve hamleler de gündemindedir.

Emperyalist Küreselleşmenin Evrim Yolu Olarak Yeni Bir Ortaçağ Karanlığı

HTŞ dönemimizin bir fenomenidir. Gramsci’nin deyiimiyle alacakaranlıkta üremiş bir canavardır ve bu dönem onların dönemidir. Batılı emperyalist ülkelerde yeni faşist hareketler, mali ekonomik sömürgelerde ise politik islamcı, faşist kuvvetler, çeteler sermaye düzeninin bitmeyen, derinleşen bunalımını aşmak için tarih sahnesine çıkıyorlar.

Ahmet Metin Koyuncu, emperyalist küreselleşme kapitalizminin gelişme eğilimlerini dikkate alarak, “emperyalist küreselleşmenin evrim yolu olarak yeni bir ortaçağ karanlığı”na dikkat çekiyor, politika da mafyatik derebeylikleri tipinde yapıların gelişebileceğini ima ediyordu.*

Suriye’ye, HTŞ’nin tarihine ve bugününe bakan, Ortadoğu’da,

* Bkz. “Buluşma Notları”, Ahmet Metin Koyuncu, Teoride Doğrultu sayı: 9, Kasım-Aralık 2002

Afrika'da ve her yerde sermaye düzeninin yarınını görebilir ve tabii ki bu gelecek onunla da sınırlı kalmaz. Emperyalist küreselleşmenin mevcut kesitinde çeteler, politik islamcı faşist teşkilatlar, mafyatik yapılar ve koalisyonlar iktidara gelebilirler ve "tanınabilirler", bunun için emperyalist çıkarlarla uyum yeterlidir.

İrkçi-faşist, politik dinci, soykırımcı, kadın ve LGBTİ+ düşmanı bu yapılar/örgütler ve bunlar içerisinde iktidarlaşanlar bu dönemin öncü fenomenleridir. Fakat tersi de geçerlidir. "Her devrim karşıdevrimi limitine zorlayarak, sonra da onu aşarak gelişir" belirlemesine uygun olarak, HTŞ'nin karşısında Suriye'de politik özgürlük amacıyla ve demokratik bir programla DSG, ezilen halklar ve inançlar, kadınlar var. Ulusal eşitliği, ezilen ulusal toplulukların ve inançların, kadınların demokratik hak ve özgürlüklerini içeren bir özgür Rojava gerçeği, demokratik Suriye ve Ortadoğu programı var ve onun öncüsü DSG bu süreçte kendi yolunu arıyor, devrimci kazanımlarını koruyarak statüsünü resmileştirmek için politika-da ve savaşta sürece dahil.

Filistin'de, Lübnan'da direniş sürüyor. Ortadoğu'da, Asya'da ve Afrika'da halkların irili ufaklı ayaklanmaları bastırılmıyor. Avrupa'da yeni faşist hareketlere karşı kitle tepkisi büyüyor, yeni, kitlesel ve militan bir antifaşist hareket gelişiyor.

Emperyalist küreselleşme dönemi ve kapitalizmin varoluşsal krizi bütün insanlığı yeni bir ortaçağ karanlığına sürüklerken, Rojava'nın, direnen halkların ve itiraz eden kitlelerin demokratik ve sosyalist geleceğini hazırlamak, ortaya çıkan yeni bunalmalar, kaos ve savaşlar içerisinde mayalanan yeni kitle hareketlerini geliştirmek ve devrimcileştirmek, emperyalistlerin ve gerici bölge devletlerinin himayesinde doğan gerici, faşist, erkek egemen, politik dinci ve ırkçı hareket ve iktidar modellerine karşı devrimci proletaryayı ve tüm ezilenleri bu karanlıktan çıkartacak devrimci-demokratik programı büyütmek, demokratik ve sosyalist Ortadoğu için direnen halkların birleşik mücadelesini geliştirmek sosyalizmin güncel görevlerinin başında geliyor.

Ortadoğu'da ve dünyada insanlık yol ayrımında: ya yeni bir ortaçağ karanlığı/barbarlığı ya da sosyalizm!

Yararlanılan Kaynaklar

Backgrounder HTS, Center for Strategic and International Studies

Twisting the terrorism narrative, MR Online

How Washington is positioning Syrian Al-Qaeda's founder as its 'asset', MR Online

Leaked files show secret UK Syria project boosted Jolani's HTS, The Grayzone

Ayman al-Zawahiri, "Let Us Fight Them with a Solid Structure," As-Sahab Media Foundation, released in November 2017; See also SITE Intelligence Group, "AQ Leader Zawahiri Gives First Public Rejection of Nusra Front Split", November 28, 2017, <https://news.site-intelgroup.com/Jihadist-News/aq-leader-zawahiri-givesfirst-public-rejection-of-nusra-front-split.html>.

"HTS Leader Julani Decries Negotiations with Enemy in Eid Al-Adha Speech, Assures Fighters Will Defend Positions in North", Site Intelligence Group, August 22, 2018, <https://ent.siteintelgroup.com/Statements/htsleader-julani-decries-negotiations-with-enemy-in-eid-al-adha-speech-assures-fighters-will-defend-positions-in-north.html>.

İslam Okumaları-2: ‘Evinde Yiyecek Ekmeği Yokken Kılıcına Davranmayanın İmanından Şüphe Ederim’

Efe Dağlı

Ebu Zer “Kenz ayetleri” diye bilinen, altın ve gümüşü halk için harcamak yerine biriktirenleri cehennem azabının beklediğini söyleyen Kur’an ayetlerini tekrarlamaya bayılırdı. Parayla ilgili her şeyden nefret ediyordu. Muaviye saray yaptırırken, o kendisine bağlanmış maaşı Bizans’a karşı savaşacak askerler için at beslemeye harcıyordu. Muaviye onun altın biriktirdiğini ispatlamak için bir gece evine bir kese altın gönderip sabahında adamları aracılığıyla altınları geri istediğinde, hiçbir şey yoktur Ebu Zer’de, gece hepsini yoksullara dağıtmıştır. Onu satın almak mümkün değildir kısacası.

Başlıktaki veciz sözün sahibini künyesi üzerinden tanıyoruz: Ebu Zer Gıfari. Bu topraklara hiç gelmedi, ömrü Hicaz merkezli Arap ağırlıklı coğrafyada geçti. Buna rağmen Anadolu halkı Ebu Zer’i kendinden saydı, çocuklarına “Abuzer” ismini verdi (Ulucanlar hapishane direnişinde ölümsüzleşen MLKP’li Abuzer Çat onlardan biriydi örneğin), çeşitli şehirlerde Ebu Zer’in makamı sayılan mekanlara gitti, kurban kesti. Ebu Zer halk İslam’ının çekirdeğindeki başlıca kişilerden oldu.

Asıl adı Cündeb bin Cünabe. Mekke ile Medine arasını yurt tutan ve gelip geçen kervanları soyup soğana çevirmesiyle meşhur Gıfar kabilesi mensuplarından. İslam’dan

önce mert bir eşkiya, sonra Mekke zenginlerinin büyük kervanlarına el koyup halka dağıtma işinde. Kişisel özellikleriyle birlikte İslam’a katılmıştır; yetenekleri, sınırlılıkları ve özgür tabiatıyla. Yukarıdaki sözü de sünepeleşmeye karşıdır.

O nevi şahsına münhasır olmakla birlikte istisnai biri değildir. İslam’ın teorik-politik toprağı mümbitti, zira her devrimin yeni Ebu Zer’leri oldu. Dolayısıyla İslam’a bakınca “1400 yıllık gericilik görmek”, görenlerin ufuksuzluğunu gösteren apolitizm çeşitlerinden biridir. Fransız tipi dışlayıcı burjuva laisizmini devralıp sosyalist görüntüyle sürdürme eğilimiyle karakterize olan tarihsel TKP zihin dünyasından kopamamaktadır

üstelik. O zihin yapısıyla sosyalist-devrimci halk hareketi yaratmak, hele bir devrime yürümek külliyen imkansızdır. Buna eklenebilecek bir dolu nedenle daha, milyonlarca yoksul Müslümanı sola-sosyalistlere düşman etmekten başka karşılık üretme kapasitesine de sahip değildir. Türkiye sosyalist ve devrimci hareketinde, insan kaynağı yarı-aydın şehir küçük burjuvazisi olan çevrelerin cumhuriyetin erken dönemindeki despotik laisizmi benimsemeleri ise kemalizmin ideolojik hegemonyasına boyun eğmeleriyle doğrudan ilişkilidir.

Başta dönelim, İslam devriminin ortaya çıktığı yıllara. Yahudilikte ve Hristiyanlıkta karşımıza çıkan ve onların doğmasını hazırlayan koşullara benzer bir zeminde ortaya çıktı İslam: Eski sistem çürüyüp halktan kopmuştu, din egemenlerin hizmetinde, servet bir avuç zenginin elindeyken salınan vergiler yoksulları inim inim inletiyordu. Yahudilikte hedef Firavun, Hristiyanlıkta Roma, İslamiyet'te ise hepsi Kureyş kabilesi bileşeni olan Mekke oligarşisiydi. Diğer taraftan, hem Yahudilik hem Hristiyanlık devrimi dışarıdandı. Kurucu liderleri “yalnız” ve “zayıf”

insanlardı. İslam devrimi ise içeri-ridendi: Kureyş'e direnir din devrimini yayanlar Kureyş alt-kabile mensuplarıydı. Sözelimi İslam peygamberinin azılı düşmanı Ebu Leheb Mekke hakimleri arasındaydı. İrili ufaklı savaşlarla Mekke-Medine çatışmasının bileşenleri akrabalarından oluşuyordu. Baba ve oğul, amca ile yeğen cephelerde birbirlerine karşı savaşıyorlardı.

İslam'ın Mekke ve Medine dönemleri strateji ve taktikte iki ayrı evreye denk gelir. Peygamber İslam'ı önce Mekke'de, akrabaları arasında yaymaya çalıştı. Kabile mensubu olduğu için canına kast edilemiyordu. O günlerin ayetlerine ve peygamberin sözlerine bakıldığında, işkence gören Müslümanlara sabır, dirayet, sonuna dek zafere-Allah'a inanmanın tavsiye edildiği görülür. Pasif savunma vardır ve askeri eylem söz konusu dahi değildir. Erken evrenin Müslümanları iyimser bir maneviyatla direnir ayakta kalmış, çekirdek örgütlenmenin dağılmasına bu yolla mani olmuşlardır.

Peygamber sınırlı sayıda taraftar kazanabilmişti. Aralarında kabile mensubu olmayanlar işkenceye uğ-

ruyordu. Bilal onlardan biri, Habeşli bir köle. Ebubekir eziyete-işkenceye maruz kalan Bilal'ın kurtulmalığını ödeyip azat edince peygamber bu genç adamı taltif edip yakınında tuttu. Devrim hareketine katılmanın bedeli ağırdı. İslam'ın ilk şehidi yoksul bir kadın, adı da Sümeyye. Mekke egemenleri onu mızraklarla öldürdü, eşini işkenceyle. Oğulları Ammar bin Yasir İslam devrimine katıldı ve sonra, 90 yaşındayken, savaş esnasın-

**Ebu Zer feda kuşağı
sayılabilecek ilk
Müslümanlardan.
Devrimi duyunca
Mekke'ye gelecek,
peygamberi bulmak
istediğini söyleyince
dayak yiyecek. İnadı
inat, ama o bir devrimci
eşkiya. Aç kalıyor,
horlanıyor, bir yolunu
bulup Muhammed'le
görüşerek İslam
devrimine bağlanıyor.
Her tür göreve hazır.**

da Muaviye'nin askerleri tarafından öldürüldü. Devrimin ilk insan yatağı böyle imanlı devrimcilerdir; maddi olarak hiçbir şey kazanmadan, imkansız bir hayal sayılan bir ideale tutunup devrimin liderine inanarak işkenceye, aşağılanmaya katlanmışlardır.

Mekke'de Muhammed peygamberin taraftar sayısı, en kitlesel anında bile iki yüz civarında. Devrimin ilk inanani bir kadın, peygamberin eşi Hatice, çoğu zaman ona cesaret

veriyor ve aralarındaki ilişki bütün anlatımlara göre büyük bir aşk ve bağlılık; peygamber 25 yaşındayken onunla evlenip 23 yıl tek eşi yaşıyor.

İkincisi bir çocuk, Ali. Cahiliyesi olmayan ilk Müslüman, devrimin içine doğuyor, içinde büyüyor, onunla şekilleniyor. Üçüncüsü peygamberin en yakın dava arkadaşı Ebubekir; tüccar, servet sahibi ve elinde ne varsa İslam devrimine harcıyor, bazen köleleri satın alıp özgürlüğüne kavuşturuyor, bazen açlıktan kurtarıyor çevresindekileri. Mütevazı biri, peygamberin vefatından sonra ilk halife kendisi, ama maaş almıyor ve geçimini sağlamak için yaşlı bir kadının develerini sağlıyor, öldüğünde ondan geriye sadece birkaç kap kacak kalıyor.

Ebu Zer feda kuşağı sayılabilecek ilk Müslümanlardan. Devrimi duyunca Mekke'ye gelecek, peygamberi bulmak istediğini söyleyince dayak yiyecek. İnadı inat, ama o bir devrimci eşkiya. Aç kalıyor, horlanıyor, bir yolunu bulup Muhammed'le görüşerek İslam devrimine bağlanıyor. Her tür göreve hazır. Peygamber Ebu Zer'i Mekke'de tutmak yerine kendi kabilesi arasında örgütsel faaliyetlere gönderiyor.

Görevi kabilesine devrimi anlatıp yeni üyeler kazanmak. Muvaffak oluyor. O esnada Mekke'de kalma koşulları ortadan kalkan peygamber, çeşitli ön hazırlıkların ardından bir grup Müslümanla gidip devrimi Medine'de maddileştirmeye odaklanıyor. Kaçtı diyen var arkasından, korktu diyen, amaçlarından döndü diye propaganda yapan. Ama o belli bir siyasal strateji doğrultusunda atmıştır adımını, günün birinde devrimi Mekke'ye taşıyacaktır. Medine'deki ilk işi Mekke egemenlerine darbeler

vurmak, kervan yollarını kesmek, mallarına el koymak. Eylemlerinin gerisinde siyasal bir zeka parıldıyor. Mekke'ye giden bütün tahıllara el koyuyor örneğin, yakındaki "tahıl ambarı" bölgenin idarecisini Mekke hakimlerine tahıl vermemeye ikna ediyor. Ancak bu arada, elde ettiği parayı gizlice Mekke yoksullarına dağıtıyor ki yokluk çekmesinler. Eylemlerin toplamı Mekke'nin prestijini kırıyor. Çevre coğrafyaların egemenleri belli bir kırılma anından sonra onu muhatap almaya başlıyor. Fiili bir ikili iktidar elde etmiş oluyor böylece. Örgütsel, daha önemlisi caydırıcı bir güç olmadıkça, kimse büyük fikirlere önem vermez sahada. Eylem kapasitesi, peygamber bakımından örgütlenme gücünü ispatlamak. Ebu Zer nerede bütün bu işler olup biterken? Medine'ye geldiği andan itibaren peygamberin yanı başında, devrimin gücüne güç katmaya çalışıyor.

Medine çölde bir vaha. Çünkü ilk kez bir din devrimi, kurucusu hayattayken belli bir coğrafyada pratikleşme imkanı bulmuştur. Hz. İsa devrimi yaymaya çalışırken ihbar edilip Kudüs valisince çarmıha gerdirilmişti. Başına gelenler büyük bir hayal kırıklığı olmuştu taraftarları bakımından. Devrimi yarım kalmış, herhangi bir yerde hayata geçirilememişti. Bu işi havariler üstlenecek, ama onların en önemlilerinden Petrus'u Roma'daki Neron öldürtecek, bazılarını hipodromda aslanların önüne atacaktı. Muhammed peygamber bu bakımdan şanslıdır, hem sonradan gelmiş olmanın avantajını kullanmıştır, hem Medine gibi verimli bir bölgeyi elinde tutabilmiştir. İnanç bileşeni yekpare değildir Medine'de. Yahudi, Hristiyan Mecusi, Pagan kimselere rastlanır

şehirde. Peygamber eylemde, fiilde-amelde ittifak ön şartıyla bir hukuk oluşturmuştur Müslümanlarla onlar arasında.

Yahudilik ve Hristiyanlık da yoksul dayanışması olarak doğmuştu. Çünkü yalnızca bu yolla taraftar bulabilir, halk hareketine dönüşebilirlerdi. Her uhrevi-teolojik vaadin teşvik edici kaynağı dünyevi hayatı zira. Burada, bu dünyada karşılığı olmayan bir hayalin kitlesel rağbet görmesi mümkün değildir. Köleleri, yoksulları ve bilhassa kadınları kazanmaları özgürlüğe ve eşitliğe en çok onların ihtiyaç duymasındandı. Ama adı ne olursa olsun, iktidara hangi söylem ve eylemle gelmiş olursa olsun, biliyoruz ki, birçok özgürlükçü akım bile kurumsallaştığı oranda tutuculaşmıştır.

Hristiyanlığın ilk şehitlerinden biri bir kadın, üstelik Anadolu'dan: Azize Thekla. Mezarının Silifke'de olduğu varsayılan Thekla, devrimi duyunca zahitliği seçip karşılaştığı bütün zorluklara rağmen Anadolu'yu karış karış gezenlerden. Amacından vazgeçmiyor ve sonunda öldürülüyor. Dönemin Anadolu'sunda böyle pek çok kadın devrimci var, İslam devriminden sonra halkı devrimin içeriği hakkında aydınlatan kadınlar en nihayet o izin takipçisi.

Ebu Zer sağladığı kimi imkanlarla birlikte Medine'ye geldiğinde beş parasız. Kureys'e mensup olmadığı için zayıf sayılanlardan biri. Peygamber Mescid-i Nebevi'nin yanında dar bir hücrede yatıp kalkıyor. Bir grup insan da mescidin bahçesinde yaşıyor ki Suffe ashabı deniliyor kendilerine. İsa'nın havarilerinin işlevine benzer görevler icra ediyorlar. Bir yerde birilerine İslam anlatılacaksa, uzaktaki bir kabile İslam'ı merak ediyorsa,

mesafelere aldırmadan gidip anlatan, kazanan onlar. Genel olarak kadınlar kadınlara, erkekler erkeklere anlatıyor. Ama kadınlarla erkekler sosyal yaşamda bir arada, mescitte de. Peygamber halkın tamamıyla görüşüyor, cinsel sorunları dahil akla gelebilecek bütün dertlerini dinliyor, çözüm bulmaya çalışıyor. Politik askeri liderliğin birliği peygamberde somutlanmıştır. Medine toplumunun siyasal lideri, teolojik dünyalarını şekillendiriyor, bir de savaşlarda ordunun başında komutan olarak yer alıyor. Bu

Peygamberin ölümü, sembolik olarak devrimin sahipsiz kalması, kısa zaman sonra da yenilmesidir. Sonraki dört halife “Raşit halifeler” adıyla anılır ki onların toplam iktidarı otuz yıllık bir süredir. Ebu Bekir ilk halifedir, Ömer ikinci. İşler Osman döneminde karışır.

özellikle İsa profilinden epey farklı. İnsanları kendisine inandırmak için mucize göstermek yerine somut bir güç olmayı, devrimini o güç aracılığıyla toplumsallaştırmayı önemsiyor.

Ebu Zer Suffe ashabı arasında mutlu. Bazen, irili ufaklı savaşlar için sefere çıkıldığında, Medine ona emanet edilmekte. Devrime sonsuz sadakatle bağlı, ama düşünsel birikimi ve idareci yetenekleri zayıf. Modern dönem devrimlerinde Ka-

mo figürü neyi temsil ediyorsa, Ebu Zer ona denk. Peygamber, karakteri uygun olmadığı için ona idari görev vermiyor. Onun ölümünden sonra Ebu Zer’e çeşitli görevler teklif edildiğinde reddediyor, dayanağı da peygamberin kanaati. Şanda şöhrette, parada pulda gözü yok, peygamberden duyup öğrendiklerini anlatıyor, bu kadarı yetiyor ona.

Başka darlıkları da var Ebu Zer’in. Devrime sonsuz bir imanla bağlı, ama Kur’an ve hadisleri tekrarlamaktan başka bir şey yapamıyor. Önyargıları az değil. Habeşli Bilal’i derisinin renginden dolayı küçümseyince peygamber tarafından kınanıyor. Eşkiya mizacı toplu çalışmaya, takım işine müsait değil. Peygamber “Ebu Zer yalnız yaşayacak, yalnız ölecek, yalnız diriltilecektir” der onun için, ondan daha dürüst birinin olmadığını da.

Ebu Zer İslam devriminin halkçı yanının temsilcisi. Tasavvufçular ondan ilham aldı. Batı’da asketizm olarak çerçevelenen, merkezinde bir tür çileciliğin durduğu, nefis terbiyesi odaklı yaşam tarzını öne çıkaran tasavvufçular bakımından Ebu Zer kıymetli. Hakeza Ali Şiası çok sevdi onu, sonuna dek yanlarında durduğu, ehlibeytin haksızlığa uğradığını söylemekten geri durmadığı, en zor zamanlarda gücü, şöhreti seçip yolundan dönmediği için.

Ebu Zer “Kenz ayetleri” diye bilinen, altın ve gümüşü halk için harcamak yerine biriktirenleri cehennem azabının beklediğini söyleyen Kur’an ayetlerini tekrarlamaya bayılırdı. Parayla ilgili her şeyden nefret ediyordu. Muaviye saray yaptırırken, o kendisine bağlanmış maaşı Bizans’a karşı savaşacak askerler için at beslemeye harcıyordu. Muaviye onun

altın biriktirdiğini ispatlamak için bir gece evine bir kese altın gönderip sabahında adamları aracılığıyla altınları geri istediğinde, hiçbir şey yoktur Ebu Zer’de, gece hepsini yoksullara dağıtmıştır. Onu satın almak mümkün değildir kısacası. Peygamberden de altına ve gümüşe mesafe koyan, kınayan ne varsa işittiği, her ortamda söyler. O kadar sıklıkla tekrarlar ki bunları, üçüncü halife Osman ile başı derde girer, Rebeze’ye sürülür, hatta o çölde de ölür.

Peygamberin ölümü, sembolik olarak devrimin sahipsiz kalması, kısa zaman sonra da yenilmesidir. Sonraki dört halife “Raşit halifeler” adıyla anılır ki onların toplam iktidarı otuz yıllık bir süredir. Ebu Bekir ilk halifedir, Ömer ikinci. İşler Osman döneminde karışır. Baba-oğul iki uğursuz karakterin, Ebu Sufyan’la Muaviye’nin dahil olduğu Ümeyye alt-kabilesindendir Osman. Ebu Sufyan, Muaviye ve annesi Hint Mekke fethedilinceye dek İslam düşmanıydı, Medine’deki devrimci iktidarı yıkmak için her faaliyeti bunlar örgütledi. Yenilince İslam’ı mecburen seçtiler. Tuleka deniliyordu bu yolla İslam’ı kabul edenlere. İşin tuhafı hepsi yetenekliydi. Devrim taraftarları ve kadroları alt sınıflardan, genellikle eğitimsiz, savaşçılık dışında yetenekleri sınırlı insanlardan meydana geliyordu. Ellerinden savaş araçlarını aldığınızda geriye ne kalıyordu onlardan; genellikle pek az şey. Sadakatleri harikaydı, ama buna yaslanarak devrimcilik yapma dönemi geride kalmıştı. Yıkılıştan kuruluşa geçilirken yeni evrenin gerektirdiği meziyetlerle donanmış değillerdi ve bu da önemli boşluklara yol açıyordu.

Ümeyye kabilesi bireyleri ise asırlar boyu idari görevlerde bulun-

manın avantajıyla, idari görevlerde hızla yükseldiler. Devrimin en zayıf yanı buydu ve İslam peygamberinin çekirdekten devrimci kadrolarla problemi aşma çabalarının karşılık bulmadığını süreç ve sonuç analizi üzerinden söylemek mümkün. Osman devlete akrabalarını doldurup yakınlarına servet bahşetmekten çekinmedi. Ona nüfuz kazandıran halifelik konumunu kötüye kullanabiliyordu. Zevke düşküncü ayrıca. Parası çok olduğu ve bununla ne yapacağını bilmediği için dışlarını altın iplerle bağladı. Osman’ın İslam devrimine verdiği zarar saymakla bitmez.

Şam valisi Muaviye Osman’ın kuzeni. Ebu Zer ikisiyle de karşı karşıya geldi. Şam’daki valiyi adım adım takip ve teşhir ediyordu. Muaviye saray yaptıınca Kenz ayetleri yükseliyordu Şam sokaklarından. Kimse açıktan bir şey diyemiyordu, dediklerinin iki referansı vardı zira, Kur’an ve peygamber. Fakat sinsi bir iktidar taktığıyla, etrafındakiler korkutulup uzaklaştırıldı. Onu mahallenin delisi konumuna yerleştirmektir amaç. Yalnızlaştırmayı başardılar en azından. Yaptıklarına sempati duyanlar, başlarına bir bela gelmesin diye mescitte onunla yan yana namaz kılmaktan korkuyordu. Yalnızlığa talimliydi, aldırma başına gelene.

Muaviye’nin berduş ve sarhoş bir oğlu vardı: Yezid. Mekke’ye hac için giderken kervanlarına içki yükleten, Kabe’ye vardığında zilzurna sarhoş olan biriydi ki Müslüman halklar onu peygamber torunu Hüseyin’i yanındakilerle birlikte Kerbela’da katlettiği dolayısıyla bugün bile lanetle anar. Ebu Zer zehirli yeteneklerle donanan Muaviye’nin içki ticareti örgütlenmesine de düşmandır,

yoluna taş koymaktan geri durmaz. Sonunda Ebu Zer eysersiz bir eşeğe bindirilip Medine'ye yollanır, işkençe dolu bir yolculuk, ama gıkı çıkmaz. Halife Osman huzuruna çağırıp ihtar edince, yine Kenz ayetlerini okuyor, gördüğü yanlışları sırlayıp akraba kayırmacılığını yüzüne vuruyor. Bu kez Medine sokaklarından yükseliyor Kenz ayetleri. Osman baş edemeyeceğini anlayınca çöle sürme kararı alıyor. Palazlanan zenginlerden başka herkes seviyor Ebu Zer'i, karara homurdananlar var, ama kimse sürgüne mani olmak için direnmiyor. O da artık yaşlı biridir, çölde karısıyla birkaç keçisi vardır yanında. Öldüğünde yoldan gelip geçenlerce defnediyor. Devrime adanmış macevalı bir hayat böyle tamamlanıyor.

Peki ama Ebu Zer nedir?

Coşku, dürüstlük, mertlik sadakat... Evet, bunların hepsi. Güzel özellikler kuşkusuz. Ama bir de devrimi yeterince anlamayan, geliştirmeyen, bunları yapabilmek için evvela kendisini geliştirip türlü yeteneklerle donanmayan düz bir devrimcidir o. Dinin ikili yanı olduğu gerçeğini görmek istemiyor mesela. İsterse Kenz ayetlerinin yanı sıra mala, mülke, servete izin veren ayetlerle hadislerin de az olmadığını hatırlayıp muhakeme edecek, savunduğu çizginin hakim olması için çabalayacak. Genel bir ajitasyon-propagandayla değil ama, bire bir çalışmayla. Halka genel seslenişle, nutukla örgütlenilemeyeceğinin ayırında değil. Oysa devrimin çekirdeğinde bu prensip yer alıyordu.

Ebu Zer halkçı-özgürlükçü eğitime kilitlendi, ama onu koşullara uyarlamak için farklı yollar denemedi, örgütsel faaliyet yürütmedi, rutin tekrarlarla yetinerek sahanın

derinliklerini Emevi tayfasıyla onlardan nemalanmalara terk etti. Köklere, kaynaklara başvurmakla yetindi. Kirlenmemek, risk almamak, hata yapmamak için kendisi bir şey söylemeden, risk alıp fikir üretmeden, sadece eskiye, zaten söylenmiş olana başvurdu. Halife kim olursa olsun idareciliğini meşru sayması onun çıkmaz sokağıydı diğer taraftan. O dar hareket alanını kabullenerek kendisini müzmin muhalefet kapanına hapsetti. Çözüm planı var mıydı, hayır. İnandıklarını söyleyip "ruhunu kurtardı", ama günlük hayat ve haksızlıklar şiddetlenerek sürdü. Çölde bir başına öldüğünde çoktan yenilmişti.

Tarihsel-siyasal devrimlerde türlü inisiyatiflerle halkçı damarın önü açılmaz ve devrim oraya odaklanmazsa, yenilgi kaçınılmaz hale gelir. Bir tür ikili iktidar hali gibidir bunlar, uzun süre bir arada var olamazlar. İslam devrimi azami programı küçük burjuva mülkiyet düzeni olan bir ufka sahipti ve aynı zamanda o ufukla sınırlıydı. Amacına ulaşmak için sınırları zorlamadı. Yasaklar koymadı mesela, yasa gücünü mülkiyet düzeninde kalıcı eşitlikler sağlamak doğrultusunda işlevsel kılmadı. Peygamber elindeki avucundakini, diğerlerine örnek olma gayesiyle, halka dağıtmakla yetindi. Onun bazı geceler kızı Fatma ile birlikte aç uyuduğu söylenir, söylenirken göz yaşı da dökülür, ama istisnalar bir yana, kimse öyle bir hayata meyletmez, özel mülkiyet dünyasında kurtlaşmayı daha çekici bulur veya o dünyada kurtlaşır.

Ammar bin Yasir, Ebu Zer Gıfari ve Selman-ı Farisi gibiler halkçı devrimciliğin sembolleri olarak Ali'nin tarafını tutmuş, ona güç vermeye ça-

lıymıştır. Üçü arasında fiili örgütlenmelere girişen sadece Ammar. Halife Osman'ın adamları tarafından dövülüp kemikleri kırıldığında artık yaşlı biridir. Ancak inat merkezli “antici” muhalefet işe yaramaz. Çünkü elde biriken ganimet günden güne artmaktadır. Peygamber ve Ebu Bekir zamanında ele geçirilen servetin toplamı Müslümanlara dağıtıldığında günlük geçimi sağlamaya yetiyordu. Ömer’le birlikte İslam yayıldı. Vergi gelirleri, fey ve ganimet misliyle arttı. Bunlar artık servet aracıydı, geçim aracı değil.

Hristiyanlıkta kiliseler altın ve mal deposuna dönüşmüştü. İslam’da da hazine-beytülmal farelerin cirit attığı bir yer değil, servet ve ganimet mekanı halini aldı. Bunlara kimin el koyacağı ya da tam ifadesiyle bunlar üzerinde kimin karar sahibi olacağı etrafındaki gerilim dinsel görünümle perdelenemeyecek kadar dünyevi bir çatışmaya kaynaklık etti. Ömer katı adalet ölçüleriyle kendisini mal hırsından alıkoymayı başardı, ama Osman’la birlikte Emevi alt-kabilesi zamana yayılmış bir yumuşak darbeyle servete ve iktidara çörekledi.

Ebu Zer’i çöle uğurlayanlardan biri Ali’dir. Pratik itiraz geliştirmedeği gibi halifenin konumunu sorgulamaz, gayrimeşru işlerini eylem konusu yapmaz. Oysa Ömer, “Yanlış saparsam beni neyle düzeltirsiniz”

diye sorduğunda, cemaatten biri kılıcına davranıp “bununla” dediği için mutlu olan biriydi. Bütün samimiyetine rağmen Ebu Zer sistem içi kalmayı seçerek yenilgiyi davet etmiş oldu. Ali daha sonra Osman’la ters düştü, bir grup isyancı Osman’ı linç ederek öldürdüğünde arabuluculuk yapmaya çalıştı, ama başarılı olamadı. Osman’dan sonra halife seçildiğinde peygamberin ve ilk iki halifenin çizgisinde ilerledi, ancak hem politika sanatı yeteneklerinden mahrumdu, hem halifelığının erken bir aşamasında öldürüldüğü için devrimin azami programı tümüyle ortadan kalktı.

Ebu Zer ana akım İslam’ın içine yerleşen isimlerden. Bütün İslam toplumlarında etkili biri olmasının bir nedeni de bu. Ali Şeriatı de ondan feyz alır, Anadolu halk İslam’ı da. Ana akımı gerici, heterodoksiyi ilerici sayma mekanizmini Ebu Zer gibi isimler bozar. Tarihe kendinde ilericilik, kendinde gericilik kategorisiyle bakmak birçok imkanı ıskalamakla sonuçlanmıştır. İncelendiğinde, ana akım İslam dahilinde özgürlükçü imkanların ve iç eleştirel mekanizmaların istisna olmadığı görülecektir diğer taraftan. Ebu Zer halkın, ezilenler dünyasının devrimcisidir. Asırlarca daha hatırlanacak, sadakati, sınırlılıkları ve hayatından çıkarılması gereken derslerle birlikte.

Öncelikle üç noktayı vurgulayalım:

Birincisi, çağrının, “barış ve demokratik toplum döneminin dili de gerçekliğe uygun geliştirilmek durumundadır” görüş açısı tarafından şekillendirilen ve ilk adımların atılmasına imkan yaratmak için aşırı temkinli, yer yer dolaylı olan dili ve ifade biçimleri kimi konularda berraklığı gölgelese de, bu, özün önüne çıkarılmayacak tali bir meseledir.

İkincisi, çağrıdaki talepler, beklentiler donmuş değildir; sürecin somut, canlı gelişimi içinde ileriye veya geriye doğru yön alabilirler. Doğrultunun yönü mücadeleyle, Kürdistan, Türkiye ve bölgesel zeminli siyasi, toplumsal koşullar ve gelişmelerle sıkıca bağlı olacaktır.

Üçüncüsü, olayların gelişimi “Barış Ve Demokratik Toplum Çağrısı”nın gerek Kürt halk önderi Öcalan ve partisi, gerekse de faşist inkarcı sömürgecilik tarafından bir yana itilmesine, yola çağrı öncesi konumlardan devam edilmesine bütünüyle açıktır. Yeni dönem belirsiz, istikrarsız, ayrıca PKK ve ulusal demokratik savaşım için ciddi tehlikelerle yüklüdür.